

การจัดการความรู้
[Knowledge Management : KM]
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

เรื่อง เทคนิคการสมัครรางวัลเลิศรัฐ

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่

Phrae Provincial Cooperative Office

 <https://phrae.web.cpd.go.th/>

 0-5451-1196 0-5451-1958

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐ การบริการ และการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้กลไกการมอบรางวัล ซึ่งรางวัลเลิศรัฐ เป็นรางวัลแห่งเกียรติยศที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) มอบให้หน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชู หน่วยงานที่ได้มุ่งมั่นปฏิบัติราชการจนประสบความสำเร็จ มีความเป็นเลิศแห่งหน่วยงานภาครัฐทั้งปวง รางวัลเลิศรัฐจึงเป็นรางวัลที่แสดงให้เห็นว่าผลการทำงานของหน่วยงานของรัฐเป็นที่ยอมรับและเป็นสิ่งยืนยันความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการว่าสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่หน่วยงานอื่นๆใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการให้บริการและระบบการบริหารของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สำนักงานสภรณ์จังหวัดแพร่จึงได้จัดทำ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ประจำปี พ.ศ. 2566 เรื่อง รางวัลเลิศรัฐ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Best Practice ด้านการมีส่วนร่วมและผลสำเร็จในการให้บริการประชาชน ให้กับบุคลากรของสำนักงานสภรณ์จังหวัดแพร่ และหน่วยหน่วยงานอื่น รวมถึงผู้ที่สนใจ

คณะกรรมการจัดการความรู้ (KM)

สำนักงานสภรณ์จังหวัดแพร่

พฤษภาคม 2566

บทที่ 1 บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบราชการโดยมีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการต่างๆให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 ให้การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐควมมีประสิทธิภาพความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานการลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็นการกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่นการกระจายอำนาจการตัดสินใจการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ได้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดเป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

สำนักงาน ก.พ.ร.ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการให้เป็นระบบราชการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Good Governance for Better Life) ได้จัดให้มีการมอบ “รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน” ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2547 เพื่อเชิดชูเกียรติและเป็นขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่ดำเนินการปรับปรุงการให้บริการโดยการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชนได้เปลี่ยนชื่อเป็น “รางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติ” และในปี พ.ศ. 2560 คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในการประชุมครั้งที่ 3/2560 เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2560 ได้มีมติเห็นชอบให้มี “รางวัลเลิศรัฐ” (Public Sector Excellence Awards:PSEA) และให้ปรับรางวัลต่างๆของสำนักงาน ก.พ.ร. เป็นสาขาภายใต้รางวัลเลิศรัฐโดยรางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติปรับเป็น “รางวัลเลิศรัฐสาขาบริการภาครัฐ” ต่อมาในปี พ.ศ. 2562 คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการมีมติให้ปรับปรุงประเภทรางวัลที่มอบให้แก่ส่วนราชการเพื่อให้รางวัลเลิศรัฐเป็นรางวัลที่แสดงถึงความเป็นเลิศในแต่ละสาขาประกอบด้วย (1) รางวัลเลิศรัฐเป็นรางวัลสูงสุดที่มอบให้กับหน่วยงานที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขการพิจารณาประกอบด้วยรางวัลเลิศรัฐยอดเยี่ยมมอบให้กับหน่วยงานที่ได้รับรางวัลระดับดีเด่นครบทั้ง 3 สาขาในปีเดียวกัน และรางวัลเลิศรัฐสาขา (Best of the Best) มอบให้กับหน่วยงานที่มีผลงานโดดเด่นในสาขานั้นๆโดยเรียกชื่อว่า “รางวัลเลิศรัฐสาขา” และ (2) รางวัลรายสาขาได้แก่ รางวัลบริการภาครัฐรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมและรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

อนึ่ง การประกวดรางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจ แก่จงดั่งกล่าว สำนักงาน ป.ย.ป. ได้ร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร. เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา โดยเป็นรางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชนที่มีผลงานหรือโครงการเป็นที่ประจักษ์ ที่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

และสังคม ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนแบบบูรณาการ สามารถเป็นต้นแบบให้หน่วยงาน หรือพื้นที่อื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ต่อไป รางวัลบริการภาครัฐจึงเป็นรางวัลที่แสดงให้เห็นว่าผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยืนยันความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการว่าสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่หน่วยงานอื่นๆใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการให้บริการและระบบการบริหารของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ความเป็นมา

การที่จัดตั้งสหกรณ์กลุ่มเกษตรกรขึ้นนั้น แทบทุกที่ล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการแก้ปัญหาและช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ให้ได้รับประโยชน์สูงสุด โดยการดำเนินงานให้ได้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ก็จำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้ปัจจัยที่จะทำให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรประสบความสำเร็จ ตามหลักการดำเนินงานที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แนะนำไว้ จะประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ อาทิ สมาชิกสหกรณ์และกรรมการดำเนินการต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการสหกรณ์สหกรณ์ รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ รวมทั้งหลักและวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ อันจะนำมาซึ่งความราบรื่น มั่นคง และเข้มแข็ง สามารถก่อประโยชน์ให้สมาชิกได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นควรอบรมให้บุคคลที่จะมาร่วมกันตั้งสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้รู้เรื่องดังกล่าวด้วยทุนดำเนินงานสหกรณ์ ทุนการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น ได้มาจากค่าหุ้น เงินรับฝาก เงินกู้ยืม เงินช่วยเหลือจากบุคคลอื่นๆ และกำไรที่สะสมไว้ ผู้ริเริ่มตั้งสหกรณ์จึงควรมีการวางแผนประมาณการไว้ว่าจะได้เงินทุนเป็นจำนวนเท่าใด จากไหน และถ้าไม่เพียงพอจะหาเพิ่มเติมได้โดยวิธีใด ปริมาณธุรกิจที่เพียงพอรองรับสหกรณ์ต้องมีรายจ่ายจากการดำเนินธุรกิจ รายจ่ายบางประเภทคงที่ไม่ว่าจะทำธุรกิจมากน้อยเท่าใด เช่น เงินเดือนค่าสึกหรือ เป็นต้น ดังนั้น สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจะต้องทำธุรกิจให้มากพอจนมีรายได้คุ้มกับรายจ่าย ผู้ริเริ่มตั้งจึงต้องประมาณค่าสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสมควรทำธุรกิจกับสมาชิกในด้านไหนมากน้อยเพียงใด ตลอดจนการโฆษณาเชิญชวนหรือชักชวนให้สมาชิกมาทำธุรกิจกับสหกรณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้จัดการสหกรณ์สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรต้องทำธุรกิจ ต้องมีผู้รับผิดชอบการดำเนินงานและควบคุม กิจการของสหกรณ์อย่างใกล้ชิด ต้องทำงานให้สหกรณ์เต็มเวลา ควรมีประสบการณ์ ในการดำเนินธุรกิจ มีความสามารถซื่อสัตย์ ขยันขันแข็ง และมีความรู้ในหลักการวิธีการสหกรณ์ ผู้ริเริ่มตั้งจึงจำเป็นต้องพิจารณาคัดเลือกหาคนที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมมาปฏิบัติหน้าที่ผู้จัดการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ความต้องการของกลุ่มบุคคลที่จะรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจะต้องเป็นความต้องการที่แท้จริง ของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาที่เขาเหล่านั้นไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง

กรมส่งเสริมสหกรณ์มีภารกิจหน้าที่หลักในการส่งเสริม กำกับ สนับสนุนและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง เป็นที่พึ่งของสมาชิกได้ ทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มของสมาชิก มีหน่วยงานในสังกัดส่วนกลาง 18 หน่วยงาน และส่วนภูมิภาค คือสำนักงานสหกรณ์จังหวัดอีก 76 จังหวัด เป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง “วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็งมากขึ้น เข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับสหกรณ์ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งเรื่องการประกอบอาชีพของพี่น้องเกษตรกร ที่วันนี้เกษตรกรเกือบ

ทุกครัวเรือนนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ต้องแก้ไขปัญหาระยะยาวของพี่น้องเกษตรกร วิธีแก้ปัญหานี้เริ่มจากการวางแผนลดปลูกพืชเชิงเดี่ยวแล้วหันมาทำเกษตรผสมผสาน ปลูกพืชเศรษฐกิจ สัตว์เศรษฐกิจ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้และเกษตรกรทุกคนต้องทำบัญชีครัวเรือน”

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ มีหน้าที่ในการให้การส่งเสริม แนะนำและพัฒนาสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง ได้คัดเลือกความสำเร็จของการแก้ไขปัญหานี้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด โดยการส่งเสริมแนะนำกลุ่มอาชีพสังกัดสหกรณ์การเกษตร แก้ปัญหาครบวงจร ส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย ไร้โรคในครัวเรือน และจำหน่ายสร้างรายได้ ชำระหนี้คืนสหกรณ์ โดย สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ร่วมกับสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด ได้ให้องค์ความรู้หลักการบริหารจัดการกลุ่มแก่คณะกรรมการกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ได้ประสานหน่วยงานมา เพื่อสามารถให้บริการแก่สมาชิก ส่งเสริมอาชีพปลูกผักปลอดภัย เชื่อมโยงเครือข่ายองค์ความรู้ สนับสนุนการลดต้นทุนการผลิต รวมซื้อ รวมขาย สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บางรายเป็นหนี้จากการกู้ยืม ธกส. ,สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด หรือหนี้ออกระบบ จึงทำให้สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางแทบจะไม่มีเงินทุนของตนเอง จึงแนะนำให้กลุ่มระดมทุน เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนแก่กลุ่มในรอบการผลิต กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ สนับสนุนเงินอุดหนุนจ่ายขาด จำนวน 40,000.-บาท มอบให้กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการบริหารจัดการวางแผนการผลิต การตลาด แก้ปัญหานี้สินของกลุ่มในการบริหารวัตถุดิบ (Materials) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ แนะนำให้กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ใช้เงินทุน ที่มีอยู่ในการจัดหาวัสดุ อาทิ เมล็ดพันธุ์ วัสดุเพาะกล้า แม่ปุ๋ยสำคัญๆ ที่จำเป็นและไม่อันตรายสำหรับพืชผักปลอดภัย ก่อประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สมาชิกแต่ละรายได้ใช้บริการอย่างทั่วถึง และมีการบริหารจัดการ (Management) เพื่อให้สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่วางแผนการผลิต การจัดการผลผลิต การควบคุมต้นทุนการผลิต คุณภาพผลผลิต ให้ผลผลิตได้รับ GAP การบรรจุภัณฑ์ โรงบรรจุภัณฑ์ได้ผ่านมาตรฐาน GMP เพื่อให้ผลผลิตเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ จัดทำบัญชีรายได้-รายจ่ายและจัดสรรประโยชน์แก่สมาชิกผู้มีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรมเมื่อมีกำไรสุทธิ

กรมส่งเสริมสหกรณ์นำผลสำเร็จของการส่งเสริมสหกรณ์เสนอขอรับรางวัลจากสำนักงาน ก.พ.ร. ดังนี้ ปี 2564 จำนวนทั้งสิ้น 18 ผลงาน แบ่งเป็นสาขาบริการภาครัฐ 11 ผลงานและสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภท ร่วมใจ แก่จน 7 ผลงาน และได้รับการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลระดับดีเด่น 2 ผลงานและระดับดี 3 ผลงาน ประกอบด้วย

รางวัลเลิศรัฐ ปี พ.ศ. 2564			
รางวัล	ระดับ	ชื่อผลงาน	หน่วยงานเจ้าของผลงาน
สาขาบริการภาครัฐ ประเภทพัฒนาการบริการ	ดีเด่น	โครงการสร้างรายได้ ขายผลผลิต พืชอินทรีย์สมาชิกสหกรณ์	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ลำปาง
สาขาการบริหารราชการ แบบมีส่วนร่วม	ดีเด่น	โครงการวิถีแก้จนของคนสหกรณ์ บ้านหนองบัว	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สุโขทัย
ประเภทร่วมใจแก่จน	ดี	โครงการส่งเสริมเลี้ยงสุกรครบวงจร แก้หนี้แก้จน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด อำนาจเจริญ

รางวัลเลิศรัฐ ปี พ.ศ. 2564			
รางวัล	ระดับ	ชื่อผลงาน	หน่วยงานเจ้าของผลงาน
		โครงการสัมมนาเครือข่ายองค์กรวิชาชีพ สหกรณ์ มูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน สหกรณ์ การเกษตรระบายน้อย จำกัด	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สงขลา
		โครงการร่วมใจแก้จน ชุมชนชาติพันธุ์ สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการ หลวงพบพระ จำกัด	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ตาก

ปี 2565 กรมส่งเสริมสหกรณ์นำผลเสนองานส่งผลงานเข้าประกวดได้รับรางวัล 2 สาขา จำนวน 32 ผลงาน ได้รับรางวัล 11 รางวัล ประกอบด้วย

รางวัลเลิศรัฐ ปี พ.ศ. 2565			
รางวัล	ระดับ	ชื่อผลงาน	หน่วยงานเจ้าของผลงาน
สาขาบริการภาครัฐ ประเภทพัฒนาการบริการ	ดี	รัฐร่วมมือ ราษฎร์ร่วมใจ แก้นี้ ด้วยวิถีพอเพียง	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด นครพนม
สาขาการบริหารราชการ แบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิ์ผล ประชาชนมีส่วนร่วม	ดี	ความร่วมมือไทย-ญี่ปุ่นพลิกโฉม กาแฟพรีเมียมดอยสะเก็ด	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด เชียงใหม่
สาขาการบริหารราชการ แบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจแก้จน	ดีเด่น	เลี้ยงควายแก้จน บนวิถีพอเพียงบ้าน เกาะแกด	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด อุบลราชธานี
	ดีเด่น	เห็ดหูหนู กู๊วักฤติแก้จนชุมชนบ้าน เชิงสะพาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ราชบุรี
	ดี	การตลาดนำการผลิต พริก พลิกชีวิต ความจน คนท่าวังผา	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดน่าน ร่วมกับสำนักงานปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรม (ส.ป.ก.)
	ดี	สืบสานต่อยอดอาชีพหม่อนไหม ดงบังร่วมใจ ชุมชนพอเพียง	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ชัยภูมิ
	ดี	ปลาสามสายเดี่ยว สร้างงาน สร้างอาชีพ ชุมชนคนหลังเขื่อน อุบลรัตน์ สหกรณ์การเกษตร โนนสัง จำกัด	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด หนองบัวลำภู
	ดี	เห็ดกุดดินจี เปลี่ยนชีวิต พิชิต ความจน ชุมชนเข้มแข็ง	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด หนองบัวลำภู

รางวัลเลิศรัฐ ปี พ.ศ. 2565			
รางวัล	ระดับ	ชื่อผลงาน	หน่วยงานเจ้าของผลงาน
	ดี	แก้จน พันหนี่ วิถีคนเซกา	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด บึงกาฬ
	ดี	แปลงใหญ่ รวมพลัง สร้างรายได้ สหกรณ์นิคมพนม จำกัด	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สุราษฎร์ธานี
	ดี	เปลี่ยนผืนนา สู่แปลงปาล์ม สร้างรายได้	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด นครศรีธรรมราช

ปี พ.ศ. 2566 มีผลงานส่งสมัครประกวดรางวัลเลิศรัฐฯ ประเภทร่วมใจแก้จน จำนวน 227 ผลงาน สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดให้มีการมอบรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2566 ซึ่งมีสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจแก้จน ดำเนินการโดยสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) ได้มีมติเกี่ยวกับแนวทางในการตรวจประเมินรางวัลในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นการตรวจประเมินจากเอกสารที่ส่งสมัคร จะต้องเป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณารางวัลตามตัวชี้วัดทั้ง 2 มิติ คือ มิติที่ 1 ตัวชี้วัดกลุ่มปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ (Inputs and Process Indicators) มีคะแนนรวม 45 คะแนน เพื่อประเมินรูปแบบและความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรของโครงการอย่างคุ้มค่า รวมถึงประเมินกระบวนการทำงานของโครงการที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน (Sustainability) มีการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการ และมีกระบวนการทำงานที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ และมิติที่ 2 ตัวชี้วัดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ (Output, Outcome and Impact Indicators) มีคะแนนรวม 55 คะแนน เพื่อประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นว่าสามารถช่วยแก้ปัญหา ความยากจนได้เห็นผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตอบโจทย์แก้จนได้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ และมีศักยภาพในการขยายผล คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ ในการประชุมครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2566 ได้พิจารณาผลงานที่สมัครขอรับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจแก้จน ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงาน ป.ย.ป. แล้ว มีมติเห็นชอบให้ผลงานที่สมัครขอรับรางวัลผ่านเกณฑ์การประเมินรางวัลฯ ในขั้นตอนที่ 1 ผลงานที่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับรางวัล “ระดับดี” และจะได้รับการตรวจประเมินขั้นตอนที่ 2 จำนวน 22 ผลงาน โดยมีผลงานของกรมส่งเสริมสหกรณ์ 3 ผลงาน ได้แก่

1. สร้างรายได้ ขายผลผลิต พืชความจนคนสหกรณ์คอนสาร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ
 2. กล้วยหอมทอง ก้าวผ่านความจน สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี
 3. ข้าวอินทรีย์ทัพไทย พลิกวิกฤตแก้จนอย่างยั่งยืน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุรินทร์
- ผลงานที่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับรางวัล “ระดับดี” และอาจต้องจัดส่งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อตรวจสอบและยืนยันผลการพิจารณา จำนวน 16 ผลงาน ผลงานของ กรมส่งเสริมสหกรณ์ 3 ผลงาน ได้แก่

1. เส้นไหมสร้างชีวิต พิชิตความยากจน ชุมชนบ้านหัวสะพาน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์
2. พี่ช - ผักปลอดภัย จากใจสหกรณ์ สู่ครัวโรงหมอ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่
3. ชาวบัวงาม พลิกดินสู่ดาว ชีวิตดี ชำระหนี้มีเงินออม สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี

แนวทางการสมัครและหลักเกณฑ์การพิจารณารางวัลเลิศรัฐ

รางวัลบริการภาครัฐเป็นรางวัลอันทรงเกียรติที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐที่มีผลการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เพื่อประชาชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม และเป็นที่ยังพอใจ เงื่อนไขการสมัครรางวัลบริการภาครัฐคุณสมบัติเบื้องต้นในการขอสมัครเข้ารับรางวัลหน่วยงานของรัฐทุกประเภทหน่วยงานส่วนภูมิภาค สามารถสมัครผ่านส่วนราชการระดับกรม/เทียบเท่าที่เป็นต้นสังกัดของหน่วยงาน หรือจังหวัดที่หน่วยงานตั้งอยู่ก็ได้ ทั้งนี้ กรณีผลงานที่เป็นการดำเนินงานร่วมกันของหลายหน่วยงาน ในจังหวัด ควรสมัครในนามของจังหวัด เป็นผลงานที่นำไปใช้แล้วจริง มีผลสำเร็จที่สามารถตรวจสอบได้ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี

2.1 ประเภทรางวัลบริการภาครัฐ

1. นวัตกรรมบริการ ขอบเขต การพัฒนาการให้บริการด้วยการสร้างนวัตกรรมจากการนำแนวคิด องค์ความรู้ ทักษะประสบการณ์ และเทคโนโลยี มาประยุกต์ พัฒนาหรือสร้างรูปแบบการให้บริการ กระบวนการ/ระบบบริการรูปแบบใหม่ๆ ภายใต้การส่งเสริมของผู้นาองค์กรและการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริการที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างก้าวกระโดดการพัฒนาการให้บริการด้วยการนำนวัตกรรมที่เกิดจากการนำแนวคิดองค์ความรู้ทักษะประสบการณ์และเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลงาน/การให้บริการกระบวนการ/ระบบบริการรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งผลงานเป็นนวัตกรรมใหม่ (Innovation) ที่แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากผลงานหรือกระบวนการก่อนหน้านี้ทำให้การบริการที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างก้าวกระโดดส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจสังคมสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างชัดเจนแบ่งประเภทนวัตกรรม ออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

(1) นวัตกรรมบริการ (services innovation) เป็นการปรับปรุงคุณภาพบริการหรือสร้างบริการใหม่(new or improved service) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในคุณลักษณะของตัวผลิตภัณฑ์ และบริการ

(2) นวัตกรรมการส่งมอบบริการ(service delivery innovation) เป็นการให้บริการในรูปแบบใหม่ หรือที่แตกต่างไปจากเดิม (new or different way of providing a service)

(3) นวัตกรรมการบริหาร/องค์กร (administrative or organizational innovation) เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรใหม่ ตลอดจนการสร้างระบบงานหรือกระบวนการใหม่

(4) นวัตกรรมทางความคิด (conceptual innovation) เป็นการสร้างมุมมองใหม่หรือการแสวงหาหนทางใหม่ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา รวมทั้งการโต้แย้งสมมติฐานเดิม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงตัวแสดงที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันความคิดใหม่

(5) นวัตกรรมเชิงนโยบาย (policy innovation) เป็นการออกแบบนโยบายหรือประยุกต์ใช้เครื่องมือนโยบายแบบใหม่ซึ่งส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพการณ์หรือพฤติกรรมบางอย่าง

(6) นวัตกรรมเชิงระบบ (systemic innovation) เป็นการวางระบบใหม่หรือเปลี่ยนแปลงระบบที่มีอยู่ในปัจจุบันอันก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างหรือในระดับขั้นพื้นฐาน(system wide change/fundamental transformation) หรือส่งผลกระทบต่อโครงสร้างหรือเปลี่ยนแปลงแบบแผนความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

2. พัฒนาการบริการ ขอบเขตการพัฒนาการให้บริการแล้วส่งผลให้การบริการดีขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญหรือเห็นเป็นที่ประจักษ์ รวมถึงการทำงานในเชิงบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์หรือมีผลกระทบสูงต่อประชาชนในวงกว้าง หรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน/กลุ่มเป้าหมายได้

3. ขยายผลมาตรฐานการบริการ ขอบเขต การนำระบบแนวทางการปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติงานในผลงานที่ได้รับรางวัลบริการภาครัฐระดับดีเด่นไปขยายผลในทุกหน่วยบริการสาขาหรือพื้นที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ และควบคุมรูปแบบ คุณภาพ และมาตรฐานของงานบริการให้คงอยู่ในระดับเดียวกันหรือดีกว่าในทุกหน่วยบริการสาขาหรือพื้นที่ เงื่อนไข : ต้องเป็นผลงานที่เคยได้รับรางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติ หรือ รางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดีเด่นไม่เกิน 5 ปี

4. บูรณาการข้อมูลเพื่อการบริการ ขอบเขต การเพิ่มประสิทธิภาพหรือการเปลี่ยนแปลงการให้บริการที่เป็นผลมาจากความสามารถในการทำงานร่วมกัน (Interoperability)ระหว่างหน่วยงานของรัฐ และทำให้เกิดการให้บริการในรูปแบบดิจิทัล ภายใต้สิทธิการใช้งานที่เหมาะสมและมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ทั้งนี้ ถ้าเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลส่วนบุคคลการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าว ต้องได้รับความยินยอม (consent) หรือการร้องขอ (request) จากเจ้าของข้อมูลนั้นก่อน เงื่อนไข : เป็นการพัฒนาระบบการทำงาน ที่สามารถเชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้ผ่านระบบดิจิทัล โดยมีหน่วยงานเข้าร่วมตั้งแต่ 3 หน่วยงานขึ้นไป

5. บริการตอบโจทยตรงใจ ขอบเขต เป็นการพัฒนาการให้บริการเพื่อ แก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนสูญเสียทรัพยากรและระยะเวลาโดยใช้หลักการของการแก้ปัญหาทั้งกระบวนการให้บริการ (End to End Process) การเชื่อมโยงหลายหน่วยงานและ/หรือภายในหน่วยงานเดียวกันด้วยการ ทำงานร่วมกับภาคประชาชน กลุ่มชุมชน และภาคเอกชนแบบพันธมิตรเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ภาคเอกชนและเครือข่ายประชาชนส่งผลการเพิ่มขีดความสามารถใน การแข่งขันของไทยกรณีเป็นการพัฒนาระบบการให้บริการในรูปแบบออนไลน์ ต้องมีผู้มาใช้บริการ ผ่านระบบ ออนไลน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้รับบริการและ/หรือจำนวนธุรกรรม ทั้งหมด เป็นผลงานที่นำไปใช้แล้วจริง และมีผลสำเร็จเป็นรูปธรรมที่สามารถตรวจสอบได้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี มีแผนการปรับปรุง และมีแนวทางในการพัฒนาขยายผล

6. ยกระดับการอำนวยความสะดวกให้บริการ ขอบเขต การพัฒนาการบริการเพื่อยกระดับการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ได้แก่การยกเลิก/แก้ไข ข้อกำหนดในกฎหมาย กฎ ที่ไม่จำเป็นหรือ เป็นอุปสรรคต่อการให้บริการ ลดขั้นตอนการให้บริการ ลดระยะเวลาการให้บริการ มีการพัฒนานวัตกรรมบริการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Services) ซึ่งส่งผลให้การบริการ ประชาชนมีความสะดวก รวดเร็ว และลดค่าใช้จ่ายทั้งนี้ กฎหมาย กฎในที่นี้ หมายถึง กฎหมาย กฎที่หน่วยงานได้ดำเนินการยกเลิก/แก้ไข เพื่ออำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ให้แก่ประชาชน

เกณฑ์การประเมินรางวัลบริการภาครัฐ

เกณฑ์การประเมินกลุ่มที่ 1

1. นวัตกรรมบริการ

มิติ	ข้อความคำถาม	คะแนน
1. การวิเคราะห์ปัญหา		10
	1. สภาพปัญหา ที่มา และสาเหตุของปัญหาเป็นอย่างไร	
	2. ปัญหา มีขอบเขตหรือผลกระทบต่อผู้รับบริการ หรือต่อสังคม/ประเทศ ในระดับใด เช่น ระดับพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงาน ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ เป็นต้น	
	3. ปัญหา มีความท้าทาย มีความยุ่งยากซับซ้อนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร	
	4. กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผลงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างไร	
2. แนวทางการแก้ไขปัญหาและการนำไปปฏิบัติ		30
	5. แนวทางในการพัฒนาผลงาน เพื่อนำไปใช้แก้ไขเป็นปัญหาอย่างไร	
	6. มีหลักการและแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบพัฒนาผลงานอย่างไร	
	7. มีภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาผลงานหรือไม่ อย่างไร	
	8. กระบวนการพัฒนาผลงานมีความยุ่งยากซับซ้อนหรือไม่ อย่างไร	
	9. มีการนำผลงานไปสู่การปฏิบัติอย่างไร	
	10. มีการจดสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรหรือไม่ อย่างไร	
3. ผลผลิต/ผลลัพธ์ เชิงประจักษ์		50
	11. มีการประเมินผลผลิต และผลลัพธ์ที่ได้รับจากการดำเนินการที่สะท้อนความสำเร็จ ต่อผู้รับบริการอย่างไร(อธิบายการวัดผลผลิต การควบคุมคุณภาพ ผลลัพธ์ ความคุ้มค่าการวัดความพึงพอใจและ/หรือประเมินประสิทธิผลของผู้รับบริการผลการประเมินนวัตกรรม และแสดงการเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์)	
	12. มีผลกระทบเชิงบวก/ประโยชน์ของผลงานต่อสังคม/ประเทศอย่างไร	
4. ความยั่งยืนของโครงการ		10
	13. มีการถ่ายทอดบทเรียนจากการพัฒนาผลงานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน และการวางแผนในการขยายผลหรือไม่ อย่างไร	
	14. มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การสหประชาชาติอย่างไร	
คะแนนเต็ม		100

2. พัฒนาการบริการ

มิติ	ข้อความถาม	คะแนน
1. การวิเคราะห์ปัญหา		10
	1. สภาพปัญหา ที่มา และสาเหตุของปัญหาเป็นอย่างไร	
	2. ปัญหาที่มีขอบเขตหรือผลกระทบต่อผู้รับบริการ หรือต่อสังคม/ประเทศ ในระดับใด เช่น ระดับพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานระดับภูมิภาค ระดับประเทศ เป็นต้น	
	3. ปัญหาที่มีความท้าทาย มีความยุ่งยากซับซ้อนในการแก้ปัญหาอย่างไร	
	4. กำหนดวัตถุประสงค์พัฒนาผลงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างไร	
2. แนวทางการแก้ไขปัญหาและการนำไปปฏิบัติ		30
	5. แนวทางในการพัฒนาผลงาน เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร	
	6. มีหลักการและแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบพัฒนาผลงานอย่างไร	
	7. มีภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาผลงานหรือไม่ อย่างไร	
	8. กระบวนการพัฒนาผลงานมีความยุ่งยากซับซ้อนหรือไม่ อย่างไร	
	9. มีการนำผลงานไปสู่การปฏิบัติอย่างไร	
3. ผลผลิต/ผลลัพธ์ เชิงประจักษ์		50
	10. มีการประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้รับจากการดำเนินการที่สะท้อนความสำเร็จ ต่อผู้รับบริการอย่างไร (อธิบายตัวชี้วัดผลผลิต การควบคุมคุณภาพ ผลลัพธ์ ความคุ้มค่า การวัดความพึงพอใจ และ/หรือ ประเมินประสิทธิผลของผู้รับบริการ ผลการประเมินผลงาน และแสดงการเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์)	
	11. มีผลกระทบเชิงบวก/ประโยชน์ของผลงานต่อสังคม/ประเทศอย่างไร	
4. ความยั่งยืนของโครงการ		10
	12. มีการถ่ายทอดบทเรียนจากการพัฒนาผลงานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน และการวางแผนในการขยายผลหรือไม่ อย่างไร	
	13. มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การสหประชาชาติอย่างไร	
คะแนนเต็ม		100

เกณฑ์การประเมิน กลุ่มที่ 2

3. ขยายผลมาตรฐานการบริการ

มิติ	ข้อคำถาม	คะแนน
1. กระบวนการจัดการ		40
	1. มีการกำหนดกลยุทธ์ เป้าหมาย วางแผน และการสื่อสารในการขยายผลมาตรฐานการบริการอย่างไร	
	2. มีเหตุผล ความจำเป็น ความท้าทายและความพร้อมในการนำผลงานต้นแบบไปขยายผลอย่างไร	
	3. มีกระบวนการในการนำผลงานต้นแบบไปขยายผลในหน่วยบริการสาขา/พื้นที่ หรือ ต่อยอดขยายผลในเชิงคุณภาพอย่างไร	
	4. มีรูปแบบการให้บริการที่ได้จากการนำผลงานต้นแบบไปขยายผลในหน่วยบริการสาขา/พื้นที่ หรือ ต่อยอดขยายผลในเชิงคุณภาพอย่างไร	
	5. มีวิธีการ/ขั้นตอน/กลไกในการติดตาม ประเมินผล เพื่อควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานการให้บริการอย่างไร	
2. ผลผลิต/ผลลัพธ์ เชิงประจักษ์		60
	6. มีการประเมินผลผลิตที่สะท้อนถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการขยายผลมาตรฐานการบริการอย่างไร (อธิบายการวัดผลผลิต และผลผลิต)	
	7. มีผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงประโยชน์ที่ผู้รับบริการได้รับจากการขยายผลมาตรฐานการบริการอย่างไร	
	8. มีการควบคุมมาตรฐาน/คุณภาพการให้บริการ และความพร้อมในการนำผลงานต้นแบบไปดำเนินการอย่างไร	
	9. ผลงานมีมาตรฐานการให้บริการที่สูงกว่าผลงานต้นแบบหรือไม่อย่างไร	
	10. มีการสร้างความยั่งยืนของการขยายผลมาตรฐานการบริการอย่างไร	
คะแนนเต็ม		100

เกณฑ์การประเมิน กลุ่มที่ 3

4. บูรณาการข้อมูลเพื่อการบริการ

มิติ	ข้อคำถาม	คะแนน
1. กระบวนการจัดการ		40
	1. ความคิดริเริ่มของการบูรณาการข้อมูลเพื่อการบริการเป็นอย่างไร	
	2. ความท้าทายในการดำเนินการเป็นอย่างไร	
	3. ปัญหาที่พบในการให้บริการ และวัตถุประสงค์ของการพัฒนาผลงานเป็นอย่างไร	
	4. วิธีการบริหารจัดการ และการวางแผนทางการดำเนินการเป็นอย่างไร	
	5. มีวิธีการ เทคนิคและลักษณะในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อให้ การบริการสะดวกรวดเร็ว และใช้งานง่าย (User Friendly) ลดเอกสารในการขอรับบริการ รวมถึงมีเครื่องมือ/ระบบที่รักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลอย่างไร	
	6. มีระบบควบคุม ติดตาม ประเมินผลการบูรณาการเพื่อการบริการอย่างไร	
2. ผลผลิต/ผลลัพธ์ เชิงประจักษ์		60
	7. มีการประเมินผลผลิต ที่สะท้อนถึงประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานอย่างไร (อธิบาย ตัวชี้วัดผลผลิต ผลผลิตที่ได้รับและข้อมูล que แสดงคุณภาพของการรักษา ความปลอดภัยของข้อมูล)	
	8. มีการประเมินผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานอย่างไร	
	9. มีมาตรฐานการให้บริการเป็นอย่างไร (เปรียบเทียบคุณภาพของการให้บริการ)	
	10. มีการสร้างความยั่งยืนของผลงานอย่างไร	
คะแนนเต็ม		100

5. ประเภทบริการตอบโจทยตรงใจ มีประเด็นการประเมินแบ่งออกเป็น

มิติ	ข้อคำถาม	คะแนน
1. การวิเคราะห์ปัญหา		20
	1. ความสำคัญ ที่มาของปัญหาเป็นอย่างไร	
	2. ปัญหาที่มีขอบเขต ผลกระทบต่อผู้รับบริการกลุ่มใด ครอบคลุมพื้นที่ในระดับใดตามกระบวนการให้บริการตั้งแต่ต้นจนจบ (End to End Process) เช่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ เป็นต้น และส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศหรือไม่ อย่างไร	
	3. มีแนวคิด ขั้นตอน/กระบวนการในการวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ โดยให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมทั้งกระบวนการ (End to End Process) อย่างไร	
	4. มีการวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาอย่างไร	
2. แนวทางการแก้ไขปัญหาและการนำไปปฏิบัติ		30
	5. มีแนวทางการดำเนินการพัฒนาผลงาน ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการแบบ (End to End Process) เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างไร เช่น การให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการให้บริการ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงาน การนำนวัตกรรม/ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ เป็นต้น	
	6. การนำผลงานไปสู่การปฏิบัติมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ อย่างไร และผลงานก่อนและหลังปรับปรุง มีความแตกต่างกันอย่างไร	
	7. อธิบายการลดต้นทุนและการใช้ทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน	
	8. มีการสื่อสารสร้างการรับรู้และเข้าใจให้แก่ผู้รับบริการอย่างไร	
3. ผลผลิต/ผลลัพธ์ เชิงประจักษ์		40
	9. มีการประเมินผลผลิต และผลลัพธ์ที่ได้รับจากการดำเนินการที่สะท้อนความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา และประโยชน์ต่อผู้รับบริการอย่างไร	
	10. มีการประเมินความพึงพอใจและ/หรือ ประเมินประสบการณ์ของผู้รับบริการ หรือสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการหรือไม่ อย่างไร	
4. มิติที่ 4 ผลกระทบของโครงการ		10
	11. ผลงานมีความสำเร็จที่ส่งผลกระทบต่อประเทศด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน อย่างไร	
	12. การสร้างความยั่งยืนของผลงาน เพื่อให้มีการพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่องในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	
คะแนนเต็ม		100

6. ประเภทยกระดับการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ มีประเด็นการประเมินแบ่งออกเป็น 2 มิติ

ดังนี้

มิติ	ประเด็น	คะแนน
มิติที่ 1 ประสิทธิภาพ		85
	1. การยกเลิก/การแก้ไขกฎหมาย กฎ	
	2. การยกเลิก/ลดสำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้ จากประชาชน	
	3. การยกเลิก/ลดค่าธรรมเนียม	
	4. การลดขั้นตอนการให้บริการ	
	5. การลดระยะเวลาการให้บริการ	
	6. การชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต	
	7. การพัฒนารูปแบบการให้บริการแบบอิเล็กทรอนิกส์	
	8. อื่น ๆ เช่น วิธีการปรับปรุงงานบริการโดยยกเลิกคณะกรรมการในการพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต เป็นต้น	
	9. หน่วยงานมีการดำเนินการตามข้อเสนอของโครงการศึกษาวิเคราะห์ทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกระบวนการงานที่เกี่ยวกับการอนุญาต เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการและการอนุญาตที่ไม่จำเป็นหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน (Regulatory Guillotine)	คะแนนพิเศษ 5 คะแนน
มิติที่ 2 ความคุ้มค่า		15
	ค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานทำให้ประชาชนประหยัดเงินได้เมื่อเข้ามาใช้บริการในแต่ละงานตามคู่มือสำหรับประชาชน	
คะแนนเต็ม		100

2.2 รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

เป็นรางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างแรงจูงใจ และสร้างขวัญกำลังใจในการขีดขุมผลการปฏิบัติราชการ โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) การรับฟังความคิดเห็น (consult) การเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve) ไปจนถึงถึงการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) รวมทั้ง สร้างความภาคภูมิใจของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหรือผลักดันการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ อันนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงและการนำไปสู่แนวปฏิบัติหรือต้นแบบที่ดี (Best Practice) โดยมุ่งเน้นทั้งกระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Result) การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ประเภทรางวัล

- 1. เปิดใจใกล้ชิดประชาชน Open Governance** มอบให้กับหน่วยงานภาครัฐ ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารราชการระบบเปิดทั่วทั้งองค์กร โดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2. สัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม Effective Change** มอบให้กับหน่วยงานภาครัฐ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ในการสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลง/การพัฒนาที่มีนัยสำคัญ หรือผลกระทบสูงกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

3. **ผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ Engaged Citizen** มอบให้กับบุคคล/กลุ่มบุคคลที่เป็นกลไกหลักหรือกลไกสำคัญ (Key Actor) หรือเป็นผู้นำ/ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง

4. **เลื่องลือขยายผล Participation Expanded** มอบให้กับหน่วยงานภาครัฐ ที่นำตัวแบบ (Model) จากโครงการที่เคยได้รับรางวัลด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (ย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี) ไปประยุกต์ใช้ในการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในพื้นที่อื่น ๆ อย่างน้อย 1 พื้นที่

5. **ร่วมใจแก้จน Antipoverty Empowered** โดย สำนักงาน ป.ย.ป. มอบให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนที่มีผลงานการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมในการแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างยั่งยืน และเกิดการพัฒนาในระดับต่อไป

การสมัครเสนอขอรับรางวัลรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

1. เปิดใจใกล้ชิดประชาชน

หน่วยงานที่สมัครส่วนราชการระดับกรม/เทียบเท่า จังหวัด องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระของรัฐ สถาบันอุดมศึกษา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เสิ่นไอซ์ที่สมัคร

1) เป็นผลการดำเนินงานในภาพรวมขององค์กร ที่แสดงให้เห็นถึงการเปิดระบบราชการในระดับการให้ข้อมูล (Inform) และระดับการปรึกษาหารือ (Consult) โดยการดำเนินงานต้องสอดคล้องหรือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล มติ ค.ร.ม.แผนพัฒนาจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด หรือเป็นอำนาจหน้าที่ ภารกิจหลักขององค์กร

2) หน่วยงานสมัครขอรับรางวัลในประเภทนี้ได้เพียง 1 ผลงาน และหน่วยงานที่เคยได้รับรางวัลในระดับดีหรือชมเชย สามารถสมัครขอรับรางวัลนี้ได้อีก

3) มีการดำเนินการเป็นผลสำเร็จมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และปัจจุบันยังมีการดำเนินงานอยู่อย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์การประเมิน กำหนดเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 : ความสามารถองค์กร 20 คะแนน

1. **การสร้างกลไกภายในองค์กร** เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของประชาชนไปสู่การปฏิบัติ มีการกำหนดนโยบายหรือทิศทางหรือแผนงานหรือมาตรการ ที่แสดงความสำคัญกับการเปิดระบบราชการ มีการสร้างวัฒนธรรม ค่านิยม ที่เอื้อต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการมอบหมายผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดหาหรือสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ แก่บุคลากรภายในและภายนอกองค์กร

มิติที่ 2 : เปิดระบบราชการ 50 คะแนน

2. **การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ** อธิบายให้เห็นถึงกระบวนการหรือวิธีการในการจัดทำข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่เปิดเผยมีความถูกต้อง ครบถ้วน โปร่งใส ทันเวลา และประชาชนสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อได้ มีข้อมูลสารสนเทศที่ตรงกับภารกิจของหน่วยงานและประชาชนต้องการ (Advance Requirement)

3. การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบ/วิธีการจัดการการรับฟังความคิดเห็น นำความคิดเห็นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา/ปรับปรุงการทำงาน และให้ความสำคัญกับข้อมูลป้อนกลับ

มิติที่ 3 : ผลสำเร็จ 30 คะแนน

4. ความสำเร็จที่ได้รับจากการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
เงื่อนไขการพิจารณา

(1) เป็นผลงานการให้บริการที่นำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ซึ่งยังไม่มีหน่วยงานใดเคยดำเนินการมาก่อนหรือเป็นผลงานที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่จนเกิดนวัตกรรมต่อเนื่องในการให้บริการของหน่วยงาน

(2) เป็นผลงานที่นำไปใช้แล้วจริงและมีผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมที่สามารถตรวจสอบได้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี

2. สัมฤทธิผลประชาชนมีส่วนร่วม Effective Change

หน่วยงานที่สมัครส่วนราชการระดับกรม/เทียบเท่า จังหวัด องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระของรัฐ สถาบันอุดมศึกษา โรงเรียน และองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1) หน่วยงานของรัฐ ที่มีผลการดำเนินงานในลักษณะการมีส่วนร่วมในระดับความร่วมมือ (Collaborate) โดยมีการดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งต้องไม่เป็นโครงการหรือผลงาน ที่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมหรือรางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาก่อน

2) ต้องเป็นผลงานตามอำนาจหน้าที่หรือภารกิจหลักขององค์กรและสะท้อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม รวมถึงความจำเป็นที่ต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

3) กรณีของจังหวัดโครงการที่เสนอต้องสอดคล้องตามแผนพัฒนาจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น รวมทั้ง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศ

4) สามารถสมัครขอรับรางวัลได้มากกว่า 1รางวัล โดยเป็นโครงการหรือผลงาน ที่ไม่ซ้ำกันหรือไม่เป็นการดำเนินงานในพื้นที่เดียวกัน

5) หน่วยงานส่วนกลาง ต้องเป็นผู้พิจารณา กลั่นกรอง คัดเลือกผลงานก่อนจัดส่งให้สำนักงาน ก.พ.ร.

เกณฑ์การประเมิน กำหนดเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 : ความสามารถองค์กร 15 คะแนน

1.การสร้างกลไกภายในองค์กร เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของประชาชนไปสู่การปฏิบัติ

มีการกำหนดนโยบายหรือทิศทางหรือแผนงานหรือมาตรการที่แสดงว่าให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการสร้างวัฒนธรรม ค่านิยม ที่เอื้อต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการมอบหมายผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

มิตินี้ที่ 2 : การทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม 45 คะแนน

2. การส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการหรือผลงาน

ที่มาหรือความสำคัญของสภาพปัญหา วัตถุประสงค์ รูปแบบหรือขั้นตอนหรือวิธีการที่ใช้ในการดำเนินโครงการหรือผลงานในพื้นที่ ตั้งแต่การริเริ่ม ไปจนถึงการกำหนดแนวทางและดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาหรือการพัฒนา บทบาทของแต่ละภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการหรือผลงานในพื้นที่ การถ่ายทอดความรู้ เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

มิตินี้ที่ 3 : ผลสำเร็จ 45 คะแนน

3. การสรุปบทเรียนความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรลุเป้าหมาย

สรุปผลสำเร็จเชิงประจักษ์ ที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและชุมชน สังคม และประเทศ (เน้นผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน) ผลสำเร็จของโครงการที่สามารถนำไปเป็นต้นแบบ หรือปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินโครงการ

3. ผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ (Engaged Citizen)

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัลฯ ส่วนราชการระดับกรม/เทียบเท่าจังหวัด องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระของรัฐสถาบันอุดมศึกษา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เงื่อนไข หน่วยงานของรัฐ ภาคส่วนต่าง ๆ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้เสนอชื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมในโครงการที่เสนอขอรับรางวัลสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ในปีนั้น ๆ ต้องเป็นบุคคลที่อยู่ในโครงการหรือผลงานที่ขอรับรางวัลประเภท Effective Change บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อต้องไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินงานนั้นอยู่แล้ว การเสนอชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลขอรับรางวัลได้เพียง 1 คน/ กลุ่มบุคคล เท่านั้น

เกณฑ์การประเมิน กำหนดเป็น 3 มิติ ได้แก่

1. ภาวะผู้นำ 30 คะแนน

- 1.1. การตระหนักถึงปัญหาในชุมชน
- 1.2. อุทิศตน เสียสละ
- 1.3. เป็นผู้สร้างให้เกิดความร่วมมือในชุมชน เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 1.4. เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากทุกกลุ่ม

2. การเป็นกลไกหลัก (Key Actor) ในการขับเคลื่อนหรือผลักดันการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมในโครงการหรือผลงาน 30 คะแนน

- 2.1. บทบาทหลักในการสร้างให้เกิดการบูรณาการการทำงานหรือประสานความเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
- 2.2. บทบาทหลักในการสร้างหรือสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มของภาคประชาชนหรือเครือข่ายภาคประชาชนและบริหารจัดการให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่
- 2.3. บทบาทหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมของการสร้างการมีส่วนร่วม เช่น การจัดให้มีเวทีสาธารณะ เวทีระดมสมอง เวทีประชาคม เป็นต้น

3. ผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จอย่างชัดเจนเชิงประจักษ์ 40 คะแนน

ความสำเร็จหรือประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานที่เป็นเชิงประจักษ์ ส่งผลเชิงบวกต่อชุมชนหรือพื้นที่

4. เลื่องลือขยายผล (Participation Expanded)

หน่วยงานที่สมัคร ส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า จังหวัด และองค์การมหาชน ที่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (ได้รับรางวัลฯ ย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี) ในระดับดีเด่น (ดีเยี่ยม)

เงื่อนไข

1) โครงการหรือผลงานต้องเป็นการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมในระดับ Collaborate ที่มีผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2) โครงการหรือผลงานต้องเป็นงานตามอำนาจหน้าที่หรือภารกิจหลักขององค์กร หรือนโยบายสำคัญของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรี ในกรณีของจังหวัดต้องเป็นงานที่สอดคล้องตามแผนพัฒนาจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น รวมทั้ง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศ

3) ต้องเป็นการนำต้นแบบจากโครงการหรือผลงานที่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (ได้รับรางวัลฯ ย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี) มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการขยายผลในพื้นที่ใหม่ และมีผลความสำเร็จอย่างน้อย 1 พื้นที่

4) พื้นที่ที่ขยายผลต้องเป็นหน่วยงานหรือพื้นที่ ที่มีขอบเขตการดำเนินการ เช่นเดียวกับหรือมากกว่าผลงานที่เคยได้รับรางวัล

เกณฑ์การประเมิน กำหนดเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1: ความเชื่อมโยงนโยบายไปสู่การปฏิบัติขององค์กร 10 คะแนน

1. การกำหนดและสื่อสารนโยบายหรือทิศทางของผู้บริหารองค์กร ที่ให้ความสำคัญกับการขยายผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน

2. วิธีการหรือขั้นตอนในการดำเนินงานเพื่อนำต้นแบบ (Best Practice) ที่เคยได้รับรางวัลฯ ไปขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในพื้นที่อื่น (อย่างน้อย 1 พื้นที่)

มิติที่ 2: การทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม 50 คะแนน

3. การส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม ในการดำเนินโครงการ/การดำเนินงาน ที่มา สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ในแต่ละพื้นที่

- รูปแบบหรือขั้นตอนหรือวิธีการที่ใช้ในการดำเนินโครงการหรือผลงานในพื้นที่ ตั้งแต่การริเริ่ม ไปจนถึงการกำหนดแนวทางและดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาหรือการพัฒนา (โดยมีความสอดคล้องกับผลงานที่เคยได้รับรางวัลฯ และมีการนำหลักการหรือองค์ความรู้ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินงาน)

4. อธิบายรูปแบบหรือขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินการที่นำผลสำเร็จของโครงการหรือผลงานต้นแบบมาใช้ในการดำเนินการ อธิบายการนำหลักการหรือองค์ความรู้ ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในพื้นที่ขยายผล

ละพื้นที่

- บทบาทของหน่วยงานส่วนกลางในการผลักดันให้เกิดการขยายผลของโครงการหรือผลงานในแต่ละพื้นที่

แต่ละพื้นที่

- บทบาทของแต่ละภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนิน โครงการหรือผลงานในแต่ละพื้นที่

มิติที่ 3: การบรรลุผลสำเร็จ 40 คะแนน

5. การสรุปบทเรียนความสำเร็จหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนา

- สรุปผลสำเร็จเชิงประจักษ์ และส่งผลกระทบต่อองค์กรและชุมชน สังคม ประเทศ (เน้นผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน และแสดงถึงความยั่งยืนและส่งผลกระทบต่อคนรุ่นต่อไป)

- ผลงานที่เป็นการพัฒนาต่อยอดจากต้นแบบ(Best Practice)

5. ร่วมใจแก้จน (Antipoverty Empowered)

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัลฯ หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม

เงื่อนไข

1) แผนงาน/โครงการที่เสนอจะต้องดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ซึ่งอาจเป็นระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน หรือพื้นที่เฉพาะก็ได้

2) การดำเนินงาน/กระบวนการของแผนงาน/โครงการในการแก้ไขปัญหาความยากจน

3) มีการบูรณาการความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีรูปแบบการแก้ไขปัญหาฯ ที่เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม

เกณฑ์การประเมิน กำหนดเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1: การประเมินยุทธศาสตร์การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการ (20 คะแนน)

1 การกำหนดนโยบาย/ทิศทาง/แผนงานขององค์กร ที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจน

2 บทบาทนำของผู้บริหารองค์กร ความเป็นผู้นำของผู้บริหารองค์กร ในการขับเคลื่อนการทำงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง รวมทั้งได้รับการยอมรับจากประชาชน

3 การสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา

4 องค์กรประกอบและวิธีการตรวจสอบการมีส่วนร่วม

มิติที่ 2 : การประเมินกลไกการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (40คะแนน)

1 การบูรณาการในการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2 กระบวนการทำงานขององค์กรมีขั้นตอนที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

3 การใช้นวัตกรรมในการดำเนินโครงการ

4 การใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายภาคีที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน

มิติที่ 3: การประเมินผลลัพธ์ที่บรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม (40 คะแนน)

- 1 ผลงาน/โครงการเป็นที่ประจักษ์
- 2 ข้อตกลงร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมีนโยบายที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม
- 3 การขยายผลและความยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

1. ข้อเสนอแนะการส่งผลงาน

1. เลือกผลงานที่ส่งผลกระทบต่อผู้รับบริการสูง มีความโดดเด่นเห็นผลลัพธ์เชิงประจักษ์
2. พิจารณาประเภทรางวัลและเลือกผลงานให้สอดคล้องตรงกับประเภทรางวัล
3. การเขียนคำตอบควรเรียงลำดับเรื่องราวและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
4. เขียนคำอธิบายให้ชัดเจนไม่วกวนซ้ำไปซ้ำมาแสดงรายละเอียดผลการดำเนินการให้ตรงกับประเด็น

ข้อคำถาม

5. ตอบคำถามให้ละเอียดโดยแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นตัวอย่าง/ตัวเลข/สถิติ สนับสนุน
6. อธิบายรายละเอียดการให้บริการที่ชัดเจน อาจใช้ รูปแบบ แผนภูมิ ประกอบแนบเพิ่มเติม
7. อธิบายเปรียบเทียบผลงานก่อน/หลัง การพัฒนาเพื่อให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจน
8. ระบุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนและแสดงผลลัพธ์ที่สอดคล้องกัน

2. ข้อจำกัดที่ทำให้ผลงานไม่ผ่านการประเมิน

1. เป็นการดำเนินการตามภารกิจปกติ ไม่แสดงถึงความโดดเด่นในการพัฒนาอย่างเป็นที่ประจักษ์
2. ผลงานนวัตกรรม ยังไม่แสดงให้เห็นความเป็นนวัตกรรมที่แตกต่าง และยังไม่สะท้อนให้เห็นว่าการให้บริการดีขึ้นจากเดิมอย่างก้าวหน้า
3. ผลงานไม่ได้ใช้สำหรับการให้บริการ แต่เป็นผลงานพัฒนากระบวนการภายในของหน่วยงาน
4. การเขียนใบสมัครยังขาดรายละเอียดสำคัญโดยเฉพาะส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงาน (มิติที่ 1- มิติที่ 4)
5. ผลผลิตผลลัพธ์ (มิติที่3) ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผลงาน หรือสิ่งที่การแก้ไข ปัญหา เช่น ไม่ได้แสดงข้อมูลเชิงสถิติที่สอดคล้องกับความสำเร็จของผลงาน รวมทั้งประเมินความคุ้มค่าของผลงานที่ได้พัฒนาขึ้น
6. ผลงานไม่ได้เป็นไปตามเงื่อนไขของรางวัล ฯ เช่น ส่งช้า ระยะเวลาไม่ครบ 1 ปี ตามที่กำหนด หน่วยงานเข้าร่วมบูรณาการไม่ครบตามกำหนดหรือเป็นการบูรณาการภายในสำนักงาน

3. แนวทางปฏิบัติที่ดีในการเขียนผลงานเพื่อส่งสมัครขอรับรางวัล

1. ปัญหาคืออะไร
2. มีวิธี/แนวทางแก้ไขปัญหาในภาพรวม อย่างไร
3. กลยุทธ์ คือ อะไรเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย)
4. สิ่งที่เราเริ่มใหม่ คืออะไร
5. ใครเป็นผู้ริเริ่ม ใครได้รับผลกระทบ
6. ขั้นตอนดำเนินการ/นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างไร ใช้ทรัพยากรอะไร
7. ใครมีส่วนร่วมดำเนินการ อย่างไร
8. ผลผลิตสำคัญ (Output) ของการดำเนินการมีอะไรบ้าง

9. ปัญหา-อุปสรรคมีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร
10. ผลลัพธ์ และผลประโยชน์ของผู้รับบริการ คืออะไร
11. ประเมินผลอย่างไร นำผลประเมินไปใช้อย่างไร
12. สร้างความยั่งยืน และขยายผลอย่างไร
13. บทเรียนที่ได้รับคืออะไร

4. สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations' 17 Goals to Sustainable Development)

- 1) กำจัดความยากจน
- 2) กำจัดความหิวโหยและสร้างความมั่นคงทางอาหาร
- 3) ส่งเสริมสุขภาพที่ดีของประชากร
- 4) เพิ่มโอกาสทางการศึกษา
- 5) ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ
- 6) จัดการแหล่งน้ำให้พอเพียงต่อการบริโภคอุปโภค
- 7) จัดสรรแหล่งพลังงานที่พอเพียงและยั่งยืน
- 8) ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสนับสนุนการจ้างงาน
- 9) พัฒนาระบบโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน
- 10) ลดความไม่เท่าเทียมระหว่างประเทศ
- 11) ส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตมนุษย์
- 12) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน
- 13) ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาวะอากาศโลก
- 14) การรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- 15) การรักษาทรัพยากรป่าไม้และระบบนิเวศน์
- 16) ส่งเสริมให้เกิดความยุติธรรมในสังคม
- 17) ส่งเสริมความร่วมมือในระดับนานาชาติเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จ

ด้านที่ 1 ผู้บริหาร

- มีวิสัยทัศน์ วางกลยุทธ์ ในการพัฒนาคุณภาพการทำงานเพื่อนำไปสู่รางวัลเลิศรัฐ
- สนับสนุนขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอย่างเต็มที่
- ใส่ใจให้ความสำคัญในการพัฒนางาน
- ให้กำลังใจเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 2 ทัศนคติความร่วมมือ

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ทุกระดับมีความรับผิดชอบ มุ่งมั่น ตั้งใจ ทุ่มเท พร้อมเรียนรู้ เข้าใจ นำไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
- ทำงานแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วนอย่างชัดเจน จนเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมทั้งด้าน ทรัพยากร ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม
- มุ่งเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตาม ประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์)

ด้านที่ 3 ผลงาน

- ชื่อผลงานมีความน่าสนใจ
- ผลงานสอดคล้องและตรงตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด
- การเขียนใบสมัครขอรับรางวัลเลิศรัฐด้วยการใช้คำหรือสำนวนที่เข้าใจง่าย
- ระบุเป้าหมายของผลงานที่ชัดเจน เช่น สถิติหรือตัวเลขที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีการเปรียบเทียบผลสำเร็จก่อน – หลัง
- ผลงานมีความโดดเด่นมากกว่าการดำเนินงานตามปกติ เป็นที่ประจักษ์ เป็นต้นแบบ
- ผลลัพธ์แก้ปัญหาได้ ตอบสนองต่อปัญหาที่ระบุไว้ได้ (Pain Point)

ด้านที่ 4 เผยแพร่

- สื่อสารสร้างการรับรู้การสมัครขอรับรางวัลผ่านสื่อเทคโนโลยี
- ส่งเสริมสนับสนุนการสมัครขอรับรางวัลผ่านสื่อเทคโนโลยี
- เผยแพร่ผลงานต้นแบบความสำเร็จสู่สาธารณชน

ด้านที่ 5 เทคนิค

- การประชุมสื่อสารสร้างการรับรู้โดยผู้เชี่ยวชาญของกรมส่งเสริมสหกรณ์
- มีคลินิกให้คำปรึกษาในการเสนอขอรับรางวัลเลิศรัฐ
- มีฐานข้อมูลประกอบการเขียนใบสมัครที่เชื่อถือได้
- ยึดหลักเกณฑ์แนวทางและปฏิทินในการเสนอขอรับรางวัลเลิศรัฐตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด
- มีการจัดทำแผนขับเคลื่อนการขอรับรางวัลเลิศรัฐของกรมส่งเสริมสหกรณ์
- มีกลไกในการขับเคลื่อนโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน และ คณะทำงาน เพื่อสมัครขอรับรางวัลเลิศรัฐ ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด

- ส่งเสริมสนับสนุน และให้คำปรึกษาในการเขียนใบสมัครขอรับรางวัลเลิศรัฐ
- การตรวจประเมินในพื้นที่ปฏิบัติงานจริงมีการกำหนดเจ้าภาพหลัก เจ้าภาพร่วมในการจัดทำผลงานที่เสนอต่อคณะกรรมการผู้ตรวจประเมิน
- มีการเตรียมความพร้อมโดยการซักซ้อมก่อนระหว่างการตรวจประเมินในพื้นที่ปฏิบัติงานจริง

ตัวอย่างที่ 1 ประเภทพัฒนาบริการ ปี 2562 สำนักงานสภรณจังหวัดลำปาง

แบบฟอร์มสมัครประเภทพัฒนาการบริการ

โปรดกรอรายละเอียดเกี่ยวกับผลงานที่ขอรับรางวัล ดังนี้ (กรุณา ✓ ในช่องสี่เหลี่ยมให้ครบถ้วน)

- เป็นผลงานการให้บริการที่เป็นการพัฒนา/ปรับปรุงงานบริการ หรือเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประสานงาน เชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่างๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม
- ผลงานที่เสนอไม่เป็นรูปแบบเดียวกับที่หน่วยงานเคยได้รับรางวัลมาแล้ว
- ผลงานมีรูปแบบคล้ายคลึงกับผลงานที่เคยได้รับรางวัล (โปรดระบุ)
 - ชื่อผลงานที่ได้เคยรับรางวัล และนำมาพัฒนาต่อยอด.....
 -
- เป็นผลงานที่นำไปใช้แล้วจริง และมีผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมที่สามารถตรวจสอบได้ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี (ในวันที่ปิดรับสมัคร)
 - นำผลงานไปใช้แล้วจริงก่อน 2561 กุมภาพันธ์ 10

ชื่อผลงาน : อาราบิก้าตกเขียว สู่ แบนด์“ปางม่วงโค-ฮ็อฟ คีอพี”

ชื่อส่วนราชการ : กรมส่งเสริมสหกรณ์

หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน : สำนักงานสภรณจังหวัดลำปาง

ชื่อผู้ประสานงานนายบรรจง ชัยขุนพล ตำแหน่ง สภรณจังหวัดลำปาง

สำนัก/กองสำนักงานสภรณจังหวัดลำปาง เบอร์โทรศัพท์ 0 5426 5033-4

เบอร์โทรศัพท์มือถือ 081 8869870 เบอร์โทรสาร 0 5426 5147

e – Mail : cpd_lampang@cpd.go.th

ประเด็นที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหา

รายงานผลการดำเนินการ

โปรดสรุปรายงานผลการดำเนินการโดยมีความยาวไม่เกิน 10 หน้ากระดาษ A4 ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 และอยู่ในรูปแบบ .doc หรือ.docxเท่านั้น โดยครอบคลุมประเด็นการประเมิน 4 ส่วน ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 9 ข้อ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เกษตรกรบ้านปางม่วง เป็นชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอ อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มาตั้งแต่ ปี 2526 สูงจากน้ำทะเล 850 เมตร มีประชากร 65 ครอบครัว 350 คน อ่าน-เขียน ภาษาไทยได้บางส่วน ใช้ภาษาละหู่เป็นภาษาหลัก ความเป็นอยู่ค่อนข้างยากจน ต้องพึ่งพาอาศัยป่า เป็นแหล่งทำมาหาเลี้ยงชีพ หลังจากฤดูเก็บเกี่ยว ผู้ชายจะเข้าป่าล่าสัตว์ ผู้หญิงอยู่บ้านเลี้ยงลูกทำหัตถกรรม นับถือศาสนาคริสต์ที่สื่อสารภาษาไทยไม่ค่อยได้ การคมนาคม เข้า – ออกชุมชนไม่สะดวก เป็นถนนลูกรัง ในฤดูฝนดินถล่มปิดถนน ไม่มีระบบสาธารณสุขโรค ใช้ประปาภูเขาไฟฟ้าพลังน้ำ มีรายได้หลักจากการขายผลผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิก้าในรูปแบบผลสด (กาแฟเชอร์รี่) และกาแฟกะลา ให้แก่พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นลักษณะตกเขียว คือเกษตรกรกู้เงินหรือนำปัจจัยการผลิตจากพ่อค้าคนกลางไปลงทุนก่อนและเมื่อผลผลิตกาแฟสุกเก็บเกี่ยวได้ก็จะขายให้แก่พ่อค้าคนกลางเพื่อชำระหนี้ เกษตรกรไม่มีโอกาสต่อรองราคาสินค้า พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาซื้อขาย ถูกเอารัดเอาเปรียบรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ไม่มีเงินเหลือเก็บเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในยามจำเป็น ภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น ด้านสังคมอยู่ร่วมกันในชนเผ่าของตนเอง ประเพณีที่น่าสนใจ ในวันขึ้นปีใหม่ชนเผ่าทุกคนจะหยุดทำงานเฉลิมฉลองกับญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านคนในชุมชน เป็นเวลา 7 วัน แล้วยกย้ายไปประกอบอาชีพของตนเองเดิมทีนิสัยคนในชุมชนค่อนข้างเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม คนมีทุนมากกว่าได้เปรียบกว่าคนที่อ่อนแอ(ปลาใหญ่กินปลาเล็ก)

1.2 ปัญหาที่มีขอบเขตหรือผลกระทบในระดับใด เช่น ระดับพื้นที่ หน่วยงาน ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ เป็นต้น โปรดอธิบายข้อมูลประกอบ รวมทั้งระบุประชาชนหรือผู้รับบริการที่ได้รับผลกระทบ (เป็นใคร จำนวนเท่าใด)

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ชาวบ้านปางม่วงประสบปัญหาการดำเนินชีวิตเรื่องรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายเนื่องจากรายได้หลักที่มาจากการขายกาแฟอาราบิก้าผลสด (เชอร์รี่) ขายไม่ได้ราคา ไม่มีแหล่งจำหน่ายจากการสำรวจเมื่อปี 2558มีผู้ปลูกกาแฟจำนวน 65 ราย 650ไร่ 380,220 ต้น เป็นของสมาชิกสหกรณ์ประมาณ 550 ไร่ มีการจำหน่ายกาแฟผลสด (เชอร์รี่) 170,00 กิโลกรัม กิโลกรัมละ 15 -20 บาท 3,060,000 บาท และในรูปแบบผลแห้ง (กะลา) 3,500 กิโลกรัมกิโลละ 110 บาท เป็นเงิน385,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งหมด 3,445,000 บาท เกษตรกรมีรายได้ต่อปีเฉลี่ยครัวเรือนละประมาณ 53,000 บาท (3,445,000/65) ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ค่าจ้างแรงงานเก็บกาแฟ และค่าปุ๋ยเคมีในฤดูผลิตต่อไป โดยเกษตรกรขายกาแฟให้แก่ค้าท้องถิ่นจำนวน 2-3ราย จะได้รับเงินค่ากาแฟผลสดจากพ่อค้าเมื่อพ่อค้าจำหน่ายผลผลิตเรียบร้อยแล้ว ซึ่งรายได้ดังกล่าวเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนทำสวนกาแฟและเหลือเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จึงไม่สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ปัญหาการคมนาคม การเข้าถึงชุมชน บ้านปางม่วง ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองลำปาง 100 กิโลเมตรระยะทาง 60 กิโลเมตรแรกเป็นถนนหมายเลข 1287 ถนนสองเลน ลาดยาง ผ่านหน้าอุทยานแห่งชาติ น้ำตกแจ้ซ้อน สู่บ้านแม่แจ่ม หมู่ 1 ตำบลแจ้ซ้อน ระยะทาง 35 กิโลเมตร เดินทางสู่บ้านปางม่วง หมู่ที่ 10 ตำบลแจ้ซ้อน ด้วยถนนระหว่างหมู่บ้าน เป็นทางลูกรัง สลับกับทางปูน ทางชันบางแห่งมีความชันถึง 45-60 องศาเลาะตามไหล่เขาในฤดูฝน ประสบปัญหาดินถล่ม น้ำไหลหลาก ทางขาด

ปัญหาด้านสาธารณสุขบุคคล ใช้น้ำประปาภูเขา ใช้ไฟฟ้าพลังน้ำเครื่องปั่นกำเนิดไฟฟ้าในหน้าแล้ง น้ำใช้ไม่เพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภค ในฤดูฝนมาน้ำหลาก ฉะนั้นหากเกิดฝนตกหนักน้ำประปาจะขุ่นข้น สีแดง และบางครั้งกระแสไฟฟ้าขาดเสียดิน กิ่งไม้แห้ง เศษวัสดุ อุตันระบบปั่นเครื่องกำเนิดไฟฟ้าทำให้ไฟดับไม่มีไฟฟ้าใช้ 2-3 วัน

ปัญหาที่ดินทำกิน เมื่อประชากรในครอบครัวเพิ่มขึ้นจำเป็นต้องขยายพื้นที่เพาะปลูกเพื่อจะให้มีรายได้เพียงพอกับความต้องการของครอบครัว ทำให้ประสบปัญหาบุกรุกป่าเขตอุทยาน บ้านปางม่วง ที่ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกแจ้ซ้อน ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศ เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน เป็นส่วนหนึ่งของสันเขาผิบน้ำตะวันตก ทอดตัวตามแนวทิศเหนือสู่ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นเขตแบ่งระหว่างจังหวัดลำปางจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน มียอดเขาสูงที่สุดคือ ดอยลังกา (มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 300-2,031เมตร)พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าต้นน้ำลำธารชั้น 1-A ของลุ่มน้ำวัง ประกอบด้วยลำน้ำขนาดต่างๆ จำนวนมากที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำหมี แม่น้ำตอม แม่น้ำสอย แม่น้ำมอน แม่น้ำปาน เป็นต้น และเป็นแหล่งต้นกำเนิดของลำห้วยใหญ่ๆ ที่สำคัญเป็นสาขาของแม่น้ำวัง

ปัญหาความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชนบ้านปางม่วง แยกเป็นสองกลุ่มคือ 1) กลุ่มนายทุน ซึ่งจะ เป็นพ่อค้าท้องถิ่น ผู้นำชุมชน นักการเมืองท้องถิ่น มีเงิน มีอำนาจ เป็นผู้ลงทุนและรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร มีเครื่องสปีดเป็นของตนเอง รับซื้อผลผลิตกาแฟผลสดจากเกษตรกรมาสีเป็นกาแฟกะลา และจำหน่ายให้แก่บริษัทคู่ค้าเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนและ 2) เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มใหญ่ของชุมชน เป็นเกษตรกรที่ยากจน มีที่ทำกินครอบครัวละไม่เกิด 5 ไร่ มีรายได้ไม่เพียงพอค่าใช้จ่ายขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน อาศัยกู้ยืมจากพ่อค้าคนกลางไม่มีเงินส่งลูกหลานเรียนหนังสือลูกหลานจบการศึกษาภาคบังคับระดับประถม สู้อย่างไรก็ต้องมาช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพในไร่กาแฟ ทำให้ขาดโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิตแต่งงานกันในกลุ่มชนของตนเองตั้งแต่อายุน้อยมีลูกก่อนวัยอันควร เป็นวงจรชีวิตของคนในชุมชนมาตั้งแต่เริ่มแรกตั้งปี 2526 จนถึงปัจจุบัน

ประเด็นที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญหาและการนำไปปฏิบัติ/โอกาสในการพัฒนา

2. อธิบายแนวคิด/นวัตกรรมในการแก้ไขปัญหา หรือโอกาสในการพัฒนาจากปัญหาโดยเน้นแนวคิด/นวัตกรรมที่มีความแตกต่างจากหน่วยงานอื่นๆ หรือหน่วยงานในสังกัดเดียวกันแต่ต่างพื้นที่

นับแต่กรมส่งเสริมสหกรณ์รับมอบภารกิจการดูแลชุมชนพื้นที่ราบสูงแห่งนี้ต่อจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ในปี 2557 ก็ได้วางกรอบการพัฒนาชุมชนแห่งนี้ที่เดิมที่เป็นชุมชนสังคมแบบตัวใครตัวมัน ให้สามารถเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและคนในชุมชนอยู่ดีกินดี จึงได้รับเอาแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพรหมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่สำคัญประการหนึ่งว่า “ซึ่งการพัฒนาในลักษณะที่เป็นการมุ่งเตรียมชุมชนให้พร้อมต่อการติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนนี้ทรงเรียกว่า การระเบิดจากข้างใน ซึ่งเรื่องนี้พระองค์ทรงอธิบายว่า การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อนโดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อย

เสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจชั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับ” มาเป็นกรอบแนวคิดและเป็นที่มาของการนำอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์มาใช้เพื่อพัฒนาชุมชนแห่งนี้ให้เข้มแข็ง โดย

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง (สสจ. ลำปาง) ได้เริ่มดำเนินการ เข้าแนะนำ ให้ชาวชุมชนบ้านปางม่วงเริ่มจากการพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คนในชุมชน ร่วมกันสร้างในส่วนที่ชุมชนยังไม่มี เสริมในส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องและสนับสนุนในส่วนที่ชุมชนมีให้ดียิ่งขึ้น โดยสสจ.ลำปางส่งเสริมชุมชนบ้านปางม่วงแห่งนี้ ให้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อเป็นองค์กรหลักของชุมชน ในการรวมคน ก่อนต่อยอดไปสู่การร่วมคิด ร่วมกันพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง คนในชุมชนอยู่ดีกินดีด้วยการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตผลทางการเกษตรที่เป็นรายได้หลักของคนในชุมชน โดยประสานและเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมให้องค์ความรู้หลักวิชาการ สนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์ เงินทุนแก่คนในชุมชน สำหรับการเริ่มต้นสร้างมูลค่าเพิ่มกาแพอราราบิก้าพันธุ์ดีที่มีแหล่งต้นกำเนิดอยู่ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติแจ้ ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 850 - 950 เมตร ประกอบกับสภาพอากาศที่เย็นสบายทั้งปีมีไม้ใหญ่ปกคลุมให้ร่มเงา เหมาะต่อการปลูกกาแพสายพันธุ์อราราบิก้าซึ่งจะส่งผลให้กาแพปางม่วงมีกลิ่นหอมเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทำให้ชุมชนสามารถส่งต่อกาแพดีมีคุณภาพสู่ผู้บริโภค ผู้ซึ่งรักและหลงใหลในกลิ่นและรสชาติกาแพเป็นอย่างดี

3. อธิบายวิธีการนำไปปฏิบัติ ว่ามีกระบวนการหรือขั้นตอนอย่างไร มีกลุ่มหรือภาคส่วนใดเข้ามาเกี่ยวข้อง ในขั้นตอนใดบ้าง อย่างไร

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง รับผิดชอบภารกิจดูแลและพัฒนาพื้นที่สูงบ้านปางม่วงตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ต่อจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ที่เข้าดูแลและถ่ายทอดองค์ความรู้แบบโครงการหลวงกลุ่มน้ำกกและกลุ่มน้ำโขงช่วงปี 2554 – 2556 และเมื่อรับมอบภารกิจกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง จึงได้ดำเนินกิจกรรมดังนี้

1) เริ่มแรกเข้าส่งเสริมแนะนำ ให้คนในชุมชน ร่วมทำกิจกรรมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ การบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ รวมคนในชุมชนเพื่อเป็นกลุ่มเตรียมสหกรณ์ เมื่อมีความพร้อมจึงจัดตั้งเป็นสหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2557 เน้นให้สมาชิกคนในชุมชนมีส่วนร่วม คนในสังคมช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้ทุกคนเห็นประโยชน์ร่วมกัน ในการรวมกันซื้อ รวมกันขาย การลดต้นทุนการผลิตและแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มกาแพอราราบิก้า ซึ่งเป็นรายได้หลักของคนในชุมชน

2) เมื่อสามารถรวมคนจัดตั้งสหกรณ์เป็นองค์กรหลักของชุมชนแล้ว สสจ.ลำปาง จึงศึกษาหาแนวทาง วางแผนบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการเอกชน และสหกรณ์ เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านปางม่วงให้มีความเข้มแข็ง ด้วยเล็งเห็นว่ากาแพอราราบิก้าของชุมชนบ้านปางม่วง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวจากการที่แหล่งผลิตตั้งอยู่บนพื้นที่สูง เป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีเงาต้นไม้ใหญ่ปกคลุมให้ความร่มรื่น มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี ส่งผลให้กาแพชุมชนของคนดอยแห่งนี้มีความหอมละมุนเป็นเอกลักษณ์ สามารถพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มเสริมรายได้ให้คนในชุมชนได้มากขึ้นจึงได้วางกรอบการพัฒนาตั้งแต่กระบวนการเริ่มแรกของการได้มาซึ่งเมล็ดกาแพดีมีคุณภาพ ไปจนถึงสามารถต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มได้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนในชุมชนโดยเชิญชวนและประสานหน่วยงานเข้ามาร่วมพัฒนาประกอบด้วย

ศูนย์พัฒนาและวิจัยการเกษตรลำปาง มาให้องค์ความรู้เรื่องการผลิตกาแฟปลอดภัย และรับรองแปลง GAP ให้แก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด จำนวน 46 ราย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง เข้ามาสนับสนุนงานวิจัยกาแฟพื้นที่สูง จัดเก็บข้อมูลสมาชิกผู้ปลูกกาแฟบ้านปางม่วง เพื่อให้สหกรณ์นำข้อมูลเกี่ยวกับกาแฟไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการผลิต การตลาด

สถาบันวิจัยพัฒนาพื้นที่สูง (องค์กรมมหาชน) มาให้ความรู้และร่วมวางแผนการตลาดกาแฟให้แก่สหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด

ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ สนับสนุนต้นกล้ากาแฟอาราบิก้าพันธุ์ดี ให้แก่สหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด แจกจ่ายให้สมาชิกสหกรณ์ นำไปปลูกทดแทนต้นพันธุ์เดิม เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไป

อุทยานแห่งชาติน้ำตกแจ้ซ้อน จัปพิภักพื้นที่กินของเกษตรกรชุมชนบ้านปางม่วง เพื่อให้เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ทำการเกษตรในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต เพื่อป้องกันไม่ให้เกษตรกรการบุกรุกป่า

ขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดลำปาง จัดกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างฝายชะลอน้ำ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้อุปโภคบริโภคและทำการเกษตรในฤดูแล้ง พร้อมทั้งร่วมกันบริจาค เงินซื้อเครื่องกันหนาว ทุนการศึกษา ให้แก่ชุมชนบ้านปางม่วง

3) เสริมความเข้มแข็งให้สหกรณ์ซึ่งเป็นองค์กรหลักของชุมชน โดยการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาต่อยอดธุรกิจของสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้องค์กรหลักแห่งนี้สามารถดูแลคนในชุมชนให้มีความกินดีอยู่ดีเจ้าหน้าที่ของสจ. ลำปางจึงร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด วางแผนพัฒนาให้สหกรณ์สามารถบริหารจัดการธุรกิจกาแฟตั้งแต่การผลิต การรวบรวมเมล็ดกาแฟจากสมาชิก สหกรณ์ การแปรรูปผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มกาแฟด้วยการสร้างแบรนด์กาแฟของชุมชน “ปางม่วงโค-ออฟ Pang Muan coffee” จากนั้นจึงได้ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

3.1) สนับสนุนเงินทุนพัฒนาสหกรณ์(ดอกเบี้ยต่ำ)เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์กู้ยืมไปลงทุน ประกอบอาชีพทำสวนกาแฟ ทำให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิต อีกทั้งสหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด มีเงินทุนเพียงพอสำหรับการรวบรวมผลผลิตกาแฟจากสมาชิกสหกรณ์ ช่วยให้สมาชิกขายกาแฟได้ในราคาที่เหมาะสม และยุติธรรม

3.2) สนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อจัดหาอุปกรณ์การตลาด (เครื่องสีกาแฟผลสด และเครื่องสีกาแฟกะลา) ให้แก่สหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด เพื่อให้บริการสีกาแฟผลสด และกาแฟผลแห้งให้แก่สมาชิกสหกรณ์และคนในชุมชน เดิมทีสมาชิกสหกรณ์นิยมขายกาแฟผลสด (เชอรี่) ให้แก่พ่อค้าคนกลาง กิโลกรัมละ 15 บาท ซึ่งหากนำกาแฟผลสดจำนวน 5 กิโลกรัมนำมาสีจะได้กาแฟกะลา จำนวน 1 กิโลกรัม ขายได้ กิโลกรัมละ 110 บาท สมาชิกเสียค่าบริการสีกาแฟกิโลกรัมละ 0.20 บาทสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกาแฟได้กิโลกรัมละ 6 - 7 บาท

3.3) สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องคั่วกาแฟ พร้อมบรรจุภัณฑ์ให้แก่สหกรณ์การเกษตร บ้านปางม่วง จำกัด เพื่อให้สหกรณ์ฯ รวบรวมผลผลิตกาแฟจากสมาชิก มาแปรรูปเป็นกาแฟคั่วเมล็ดบรรจุถุง ในชื่อ “ปางม่วง โค-ออฟ คีออฟฟี่” เพื่อจำหน่ายแก่ร้านขายกาแฟสด และบดเป็นผง เพื่อจำหน่ายแก่ผู้บริโภคได้

นำไปขงตีเองที่บ้าน เป็นการสร้างมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรสร้างตราสินค้าท้องถิ่นชุมชน ซึ่งเมื่อสหกรณ์รับซื้อ กาแฟกะลาจากสมาชิกก็จะนำมาสีเป็นกาแฟสาร โดยกาแฟกะลา 10 กก. ๆ ละ 110 บาท สีเป็นกาแฟสารได้ 0.9 กก. ต้นทุนกาแฟสาร 10 กก. ๆ ละ 122 บาท เมื่อผ่านกระบวนการคั่วเรียบร้อยแล้ว จะได้กาแฟคั่วจำนวน 8 กก.ขายได้กิโลกรัมละ 400 บาท (กาแฟแปรรูปสำเร็จ 8 กก. x 400 บาท = 3,200 บาท) - (กาแฟก่อนนำมาคั่ว 10กก. x 122 บาท = 1,220 บาท) = 1,980 บาท/10 กก. ทำให้สหกรณ์สามารถเพิ่มมูลค่ากาแฟจากการขาย ภายใต้แบรนด์ “ปางม่วง โค-ออฟ คีออฟฟี่” ได้สูงถึงกิโลกรัมละเกือบ200 บาท

ประเด็นที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์ เชิงประจักษ์

4. ผลผลิตและผลลัพธ์ที่สำคัญจากการดำเนินโครงการคืออะไร อธิบายให้ชัดเจนในเชิงสถิติ รวมทั้งแสดง ตัวชี้วัดที่ในการวัดความสำเร็จของโครงการ

4.1 ผลลัพธ์เชิงปริมาณ

ในระดับองค์กร

- แรกเริ่มจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2557 ปี สหกรณ์มี สมาชิก 43 ราย มีทุนดำเนินการ ทั้งสิ้น 138,799.00 บาท นับตั้งแต่วันจดทะเบียนถึงวันสิ้นปีทางบัญชี วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558 ดำเนินธุรกิจ 2 ด้าน ได้แก่ ธุรกิจให้สินเชื่อแก่สมาชิก 493,000.00 บาท และธุรกิจ รวบรวมผลผลิตจากสมาชิก จำนวน 105,000.00 บาทรวมปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น 598,000.00 บาท

- ในปีบัญชี สิ้นสุดวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561สหกรณ์มีสมาชิก 51 ราย มีทุนดำเนินการทั้งสิ้น 1,418,158.99 บาท ทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจได้เพิ่มและหลากหลายมากขึ้น มีปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น 1,200,030 .00 บาท ได้แก่ ให้สินเชื่อแก่สมาชิก 600,000.00 บาท รับฝากเงิน 27,795.00 บาท รวบรวมผลผลิต กาแฟ 332,735.00 บาท ได้รับค่าบริการสีกาแฟจากสมาชิก 11,503.00 บาท มีกำไรสุทธิ 21,668.54 บาท

- จากการที่สหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องคั่วกาแฟ พร้อมบรรจุภัณฑ์ เพื่อรวบรวมผลผลิตกาแฟจากสมาชิก มาแปรรูปเป็นกาแฟคั่วเม็ดบรรจุถุง ในชื่อ “ปางม่วง โค-ออฟ คีออฟฟี่” เพื่อจำหน่ายแก่ร้านขายกาแฟสด และบดเป็นผงจำหน่ายแก่ผู้บริโภคได้นำไปขงตีเองที่บ้าน เป็นการสร้างมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรสร้างตราสินค้าท้องถิ่นชุมชน โดยกาแฟกะลา 10 กก. ๆ ละ 110 บาท สีเป็นกาแฟสารได้ 0.9 กก. ซึ่งกาแฟสาร 10 กก. ต้นทุน กก. ละ 122 บาท เมื่อผ่านกระบวนการคั่วเรียบร้อยแล้ว จะได้กาแฟคั่วจำนวน 8 กก. ขายได้ กก. ละ 400 บาท (กาแฟคั่วแปรรูปสำเร็จ 8 กก. x 400 บาท = 3,200 บาท)- (กาแฟก่อนนำมาคั่ว 10กก. x 122 บาท = 1,220 บาท)ทำให้สหกรณ์สามารถเพิ่มมูลค่ากาแฟจากการขายภายใต้แบรนด์ “ปางม่วง โค-ออฟ คีออฟฟี่” ได้สูงถึงกิโลกรัมละเกือบ200 บาท

ในระดับสมาชิก

- สนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อจัดหาอุปกรณ์การตลาด (เครื่องสีกาแฟผลสด และเครื่องสีกาแฟ กะลา) ให้แก่สหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด เพื่อให้บริการสีกาแฟผลสด และกาแฟผลแห้งให้แก่สมาชิก และคนในชุมชน เดิมทีสมาชิกสหกรณ์นิยมขายกาแฟผลสด (เชอริ) ให้แก่พ่อค้าคนกลาง กิโลกรัมละ 15 บาท หากนำกาแฟผลสดจำนวน 5 กิโลกรัมนำมาสีจะได้กาแฟกะลา จำนวน 1 กิโลกรัม ขายได้กิโลกรัมละ 110 บาท สมาชิกเสียค่าบริการสีกาแฟกิโลกรัมละ 0.20 บาท มูลค่าเพิ่มต่อกิโลกรัม ๆ ละ 6 - 7 บาท มีสมาชิก 35 ราย มา

ใช้บริการสีกาแพทั้งหมด 61 ตัน มูลค่า 950,270 บาท เมื่อผ่านกระบวนการสีเป็นกาแพกะลาแล้วจะได้มูลค่า 1,617,616 บาท ทำให้สมาชิกสหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้น 667,346 บาท คิดเฉลี่ย 19,067 บาทต่อราย

- สมาชิกสหกรณ์สามารถลดต้นทุนการผลิต จากเดิมก่อนที่จะจัดตั้งเป็นสหกรณ์ เกษตรกรในชุมชนบ้านปางม่วงต้องกู้เงินจากนายทุน/พ่อค้าคนกลางเสียดอกเบี้ยร้อยละ 15 -18 บาทต่อปี ในปีที่ผ่านมาสหกรณ์ได้ให้สินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อประกอบอาชีพ 40 ราย คิดดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 5.6 บาทต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเป็นสมาชิกสหกรณ์ กับหลังเป็นสมาชิกสหกรณ์หากเงินต้นเท่ากันที่ 600,000 บาท (ก่อนเป็นสมาชิกสหกรณ์ต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่พ่อค้าคนกลาง $600,000 \times 15\% = 90,000$ บาท) - (หลังเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เสียดอกเบี้ยสหกรณ์ $600,000 \times 5.6\% = 33,600$) จะทำให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิตลงได้ 56,400 บาท

- จากการสนับสนุนให้สมาชิกนำเปลือกกาแพทำปุ๋ยหมักเพื่อทดแทนปุ๋ยเคมีสารเคมีทำให้เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี ประกอบกับปุ๋ยหมักจากเปลือกกาแพยังปรับปรุงคุณภาพดินให้ดีขึ้น ลดการใช้ปุ๋ยเคมีสารเคมีลงในปีต่อๆ ไป อีกทั้งยังลดขยะเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตกาแพ นำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์

4.2 ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

- ชาวชุมชนบ้านปางม่วงมีความรู้ความเข้าใจอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ คณะกรรมการสหกรณ์ฯ สามารถบริหารจัดการองค์กรแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นที่พึงของสมาชิกสหกรณ์ได้เป็นอย่างดี

- สหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด มีตราสินค้าเป็นของตนเอง มีโอกาสได้การนำเสนอผลผลิตสินค้าชุมชนแก่สาธารณชนมากขึ้น อาทิ ปี 2561 ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ ระหว่างวันที่ 29-31 สิงหาคม 2561 และเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2561 สหกรณ์ฯ ได้นำกาแพ ปางม่วง โคออฟ-ค็อฟฟี่ เลี้ยงเบรคให้ที่ประชุมประจำเดือนหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดลำปาง และ รายการทีวีเสนอข่าวชาวเขาเผ่ามูเซอ บ้านปางม่วง แปรรูปกาแพขายสู่ตลาดผู้บริโภคในนาม “ปางม่วง โค-ออฟ ค็อฟฟี่” อากาศในทางข่าวเช้า ช่อง 7HD เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2562 <https://news.ch7.com/detail/321229> และ <http://news.ch7.com/detail/321218>

- สมาชิกมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการใช้เครื่องมืออุปกรณ์และเงินทุนดอกเบี้ยต่ำไปพัฒนาผลิตผลทางการเกษตร ทำให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิต ขายผลผลิตได้ราคาดีขึ้น สหกรณ์สามารถแปรรูปผลผลิตจำหน่ายสร้างมูลค่าเพิ่ม

- ชุมชนมีการช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันมากขึ้นจากเดิมที่เคยอยู่แบบตัวใครตัวมันปัจจุบันมีการรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้นมีกิจกรรมรวมกลุ่มฝึกอาชีพเพาะเห็ด ทำไม้กวาด

- ระบบนิเวศน์ของชุมชนอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้นจากการที่ขบวนการสหกรณ์จังหวัดลำปางร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การสร้างฝายชะลอน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำไว้ให้ชุมชนได้ใช้อุปโภคบริโภค และทำการเกษตรในฤดูแล้ง ยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำได้ขยายพันธุ์ และคืนความชุ่มชื้นสู่ธรรมชาติอย่างยั่งยืน

- ชุมชนสามารถประยุกต์ทำกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบสหกรณ์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในทิศทางดีขึ้น

ระยะเริ่มแรก

1. คนในชุมชนไม่เข้าใจการรวมกลุ่ม ทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม
2. สมาชิกสหกรณ์ไม่รู้วิถีชีวิต หน้าที่ของตนเอง
3. คณะกรรมการสหกรณ์ขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ ระเบียบ ข้อบังคับ
4. สมาชิก/กรรมการ/เจ้าหน้าที่ ไม่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงาน
5. สหกรณ์มีทุนน้อย ไม่สามารถ บริการสมาชิกอย่างทั่วถึง
6. สมาชิก/กรรมการไม่กล้านำเสนอ ความต้องการของตนเองให้ที่ประชุม
7. สหกรณ์ไม่มีเครื่องมือ/อุปกรณ์ สำหรับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าแก่ สมาชิก

หลังจากเข้าแนะนำส่งเสริม

1. คนในชุมชนเข้าใจประโยชน์การรวมกลุ่ม ร่วมจัดตั้ง สหกรณ์ สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์
2. สมาชิกสหกรณ์รับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีส่วนร่วมกับธุรกิจสหกรณ์เพิ่มขึ้น
3. คณะกรรมการสหกรณ์มีความเข้าใจระเบียบ ข้อบังคับ มากขึ้น เกิดแนวคิดและสามารถนำมาปฏิบัติบริหารจัดการ สหกรณ์เพื่อสนองความต้องการของสมาชิก
4. สมาชิก/กรรมการได้ศึกษาดูงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการส่งเสริมอาชีพชาวไทยภูเขา/สหกรณ์ในพื้นที่โครงการ หลวงน้ำแนวคิด วิธีการไปปรับใช้เพิ่มมูลค่าธุรกิจ
5. มีการระดมหุ้น/เงินรับฝาก และสนับสนุนเงินกู้กองทุน พัฒนาสหกรณ์ เพื่อเป็นทุนดำเนินงานของสหกรณ์
6. สมาชิก/กรรมการ กล้าแสดงความคิดเห็น นำเสนอ ความต้องการอย่างตรงไปตรงมาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาพัฒนาองค์กรหรือชุมชน
7. เครื่องมือ/อุปกรณ์การตลาดที่สหกรณ์ได้รับการสนับสนุน สามารถนำมาใช้สำหรับแปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ ให้แก่ สมาชิกสหกรณ์

5. ประโยชน์ที่ประชาชน/ผู้รับบริการได้รับจากโครงการ มีอะไรบ้าง

5.1 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด ได้รับการสนับสนุนเครื่องสีกาแฟ ให้บริการ สีกาแฟแก่สมาชิกและคนในชุมชนจำนวน 65 ราย ทำให้สมาชิกสหกรณ์ และคนในชุมชนมีรายได้เพิ่ม เป็นเงินทั้งสิ้น 667,346 บาท (หกแสนหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยสี่สิบบาทถ้วน)

5.2 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด ได้รับการสนับสนุนเงินกู้เพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพในอัตราดอกเบี้ยต่ำซึ่งก่อนที่จะมีการจัดตั้งสหกรณ์ ฯ เกษตรจะต้องเงินกู้ให้แก่นายทุน/พ่อค้าคนกลาง ในพื้นที่เพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพ ร้อยละ 15-20 ต่อปี ปัจจุบันกู้เงินกับสหกรณ์ฯ เพื่อลงทุนทำการเกษตรเสียดอกเบี้ยเพียงร้อยละ 4 ต่อปี ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต เกษตรมีรายได้เหลือจากการชำระหนี้เพิ่มขึ้น ทำให้มีเงินเพื่อใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว อีกทั้งมีเงินเหลือเก็บมากขึ้น

5.3 ชาวชุมชนบ้านปางม่วง มีความภาคภูมิใจที่สามารถสร้างแบรนด์สินค้าของตนเอง ในนาม “ปางม่วง โค-ออฟ คีออฟฟี่” ให้ความสำคัญกับการจัดการผลผลิตให้ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับรายได้ของตนเอง และเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค หันมาให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ฯ หน่วยงานราชการที่เข้ามาพัฒนาให้ห้องครัวความรู้แก่คนในชุมชนมากขึ้น

5.4 ชุมชนใกล้เคียงได้รับรู้เรื่องราวการพัฒนาชุมชนบ้านปางม่วง ในรูปแบบสหกรณ์ ที่มีการบริหารจัดการผลผลิตร่วมกันในรูปแบบนิติบุคคล สร้างพลังต่อรองเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจคนในชุมชนรับผลประโยชน์ร่วมกัน และในอนาคตจะมีสวัสดิการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้ชุมชนใกล้เคียงอยากเข้ามามีส่วนร่วม เรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้กับชุมชนตนเอง

6. มีการประเมินผลที่เป็นทางการจากหน่วยงานเองหรือหน่วยงานภายนอกหรือไม่ ผลเป็นอย่างไร

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง เข้าไปส่งเสริมและแนะนำสหกรณ์ ทำให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม/การบริหารจัดการในรูปแบบสหกรณ์ จากเดิมที่ก่อนจัดตั้งเป็นสหกรณ์ฯ จะไม่มีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมประชุม ไม่มีการเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการของเกษตรกรผ่านที่ประชุม จะมีก็เพียงแต่ผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมประชุมและนำสารไปขยายต่อซึ่งบางครั้งสื่อสารไม่ตรงกันทำให้เกษตรกรไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่เข้าไปส่งเสริมในด้านต่างๆ แต่ในปัจจุบันเมื่อมีการจัดประชุมสมาชิกคนในชุมชนจะให้ความร่วมมือ เสียสละเวลาเข้าร่วมประชุม สอบถามความก้าวหน้าผลการประชุมในครั้งก่อน เสนอความต้องการแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้แก่หน่วยงาน เพื่อพัฒนาต่อยอดต่อไป

ส่วนราชการอื่น เช่น ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองปาน (การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ใช้พื้นที่ชุมชนบ้านปางม่วงเป็นศูนย์กลาง เพื่อจัดกิจกรรม ตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เนื่องจากเห็นว่าคนในชุมชนบ้านปางม่วงให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ และให้ความสำคัญในการร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเองมากกว่าชุมชนอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน

7. มีแนวทางการจัดการผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการอย่างไร

ผลกระทบทางลบจากการพัฒนาชุมชนปางม่วงในรูปแบบสหกรณ์ คือ พ่อค้าคนกลาง และนายทุนที่เสียประโยชน์จากการรวมกลุ่มของคนในชุมชน ทางสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง ได้ประชุมชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องที่เสียประโยชน์ทราบและเข้าใจถึงผลดีของการรวมกลุ่มสร้างพลังของคนในชุมชนซึ่งจะช่วยให้บุคคลภายนอกได้รับรู้เกี่ยวกับผลผลิต และผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น ผลผลิตกาแฟ ปริมาณคุณภาพกาแฟ ที่มีหน่วยงานรองรับมาตรฐานผลผลิตสินค้าเกษตรกร สร้างแบรนด์สินค้าท้องถิ่น และเชิญชวนพ่อค้าและนายทุนเข้ามาร่วมกระจายสินค้าของชุมชน จะทำให้ผลผลิตสินค้าเกษตรของชุมชนมีมูลค่ามากขึ้น สามารถดึงดูดแหล่งเงินจากภายนอกเข้ามาช่วยพัฒนาชุมชนในรูปแบบต่างๆ โดยคนภายในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แบ่งปันกันอย่างเท่าเทียมสร้างความเจริญทั้งทางวัตถุ ทางวัฒนธรรม การศึกษา สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นการพัฒนาที่มั่นคง และยั่งยืนตลอดไป

ประเด็นที่ 4 ความยั่งยืนของโครงการ

8. มีการดำเนินการ/แผนในการขยายผลโครงการไปยังหน่วยงานหรือพื้นที่อื่นๆ อย่างไร

ในด้านการขยายงานโครงการสู่พื้นที่ใกล้เคียง ชุมชนบ้านปางม่วง ที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปางรับผิดชอบ สหกรณ์การเกษตรบ้านปางม่วง จำกัด มีกำหนดจะรับสมัครหมู่บ้านใกล้เคียงเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่แดนดำเนินการตำบลแจ้ซ้อนตามข้อบังคับ เพื่อขยายธุรกิจสหกรณ์ และให้โอกาสคนในชุมชนใกล้เคียงมาเรียนรู้และใช้บริการจากสหกรณ์ สามารถนำอุดมการณ์ หลักการสหกรณ์ ที่เน้นการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชนไปขยายผลและปรับใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

9. อธิบายผลงานว่ามีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติอย่างไร

9.1 คนในชุมชนเข้าใจการทำงานร่วมกัน ร่วมแรงกาย แรงทรัพย์ ร่วมรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างความยุติธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ลดความแตกต่างการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สร้างรายได้แก่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง มีการระดมหุ้น/เงินรับฝาก และได้รับการสนับสนุนเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อเป็นทุนดำเนินงานของสหกรณ์ส่งผลให้สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนในชุมชนเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติข้อที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำมิติทางสังคมและความเจริญ

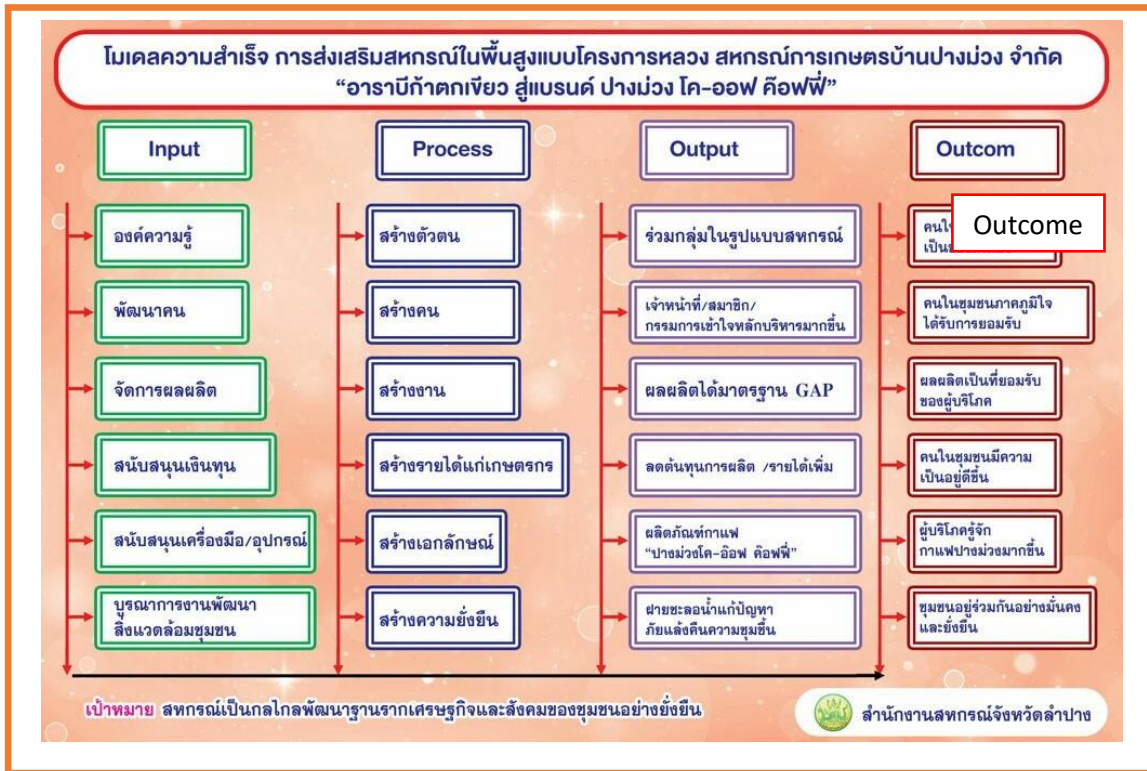
9.2 สมาชิกผู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ร่วมวางแผนทรัพยากร/ผลผลิต และคิดสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยใช้สหกรณ์เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของชุมชนทำให้คนในสังคมมีรายได้เพิ่มขึ้น ได้รับการยอมรับของสังคมภายนอก โดยได้รับการเผยแพร่ผลงานการแปรรูปผลผลิตกาแฟ “ปางม่วง โคอ็อป คีออฟฟี่” ทาง สถานีโทรทัศน์ Nation TV เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2561 สามารถติดตามได้ที่ลิงค์ <http://www.nationtv.tv/main/content/378666650/> และข่าวเข้าช่อง 7HD เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2562 <https://news.ch7.com/detail/321229> และ <http://news.ch7.com/detail/32121> เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติเป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน มิติทางสังคม และสร้างเกียรติภูมิแก่ชุมชน

9.3 คนในชุมชนเข้าใจการทำกิจกรรมในรูปแบบสหกรณ์ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการศึกษาเปรียบเทียบ ข้อบังคับเพื่อใช้เป็นแนวทางการทำงานกับคนในชุมชนทำให้เกิดแนวคิดและนำมาบริหารจัดการสหกรณ์ตอบสนองความต้องการของสมาชิกส่งผลให้สมาชิกมีความภาคภูมิใจที่สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนชุมชนเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติเป้าหมายที่ 16 สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก

9.4 สมาชิก/กรรมการ กล้าแสดงความคิดเห็นความต้องการตรงไปตรงมาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาพัฒนาองค์กรหรือชุมชน ส่งผลให้สหกรณ์เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยแก่คนในชุมชนเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติเป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมให้เกิดความยุติธรรมในสังคม

9.5 กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์การตลาดแก่สหกรณ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน แปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้า/ผลผลิตการเกษตร ส่งผลให้สหกรณ์มีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นสร้างรายได้และความอยู่ดีกินดีแก่สมาชิกและคนในชุมชน เชื่อมโยงเป้าหมายการ

พัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติเป้าหมายที่ 12 แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนทำให้สังคมในชุมชนมีการพัฒนา

ตัวอย่างที่ 2 ประเภทพัฒนาบริการภาครัฐ ปี 2564 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง

แบบฟอร์มสมัครประเภทพัฒนาการบริการ

โปรดกรอรายละเอียดเกี่ยวกับผลงานที่ขอรับรางวัล ดังนี้ (กรุณา ✓ ในช่องสี่เหลี่ยมให้ครบถ้วน)

- เป็นผลงานการให้บริการที่เป็นการพัฒนา/ปรับปรุงงานบริการที่แตกต่างไปจากเดิม หรือเป็นผลงานการให้บริการที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทำงานในเชิงบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน
- ผลงานที่เสนอไม่เป็นรูปแบบเดียวกับที่หน่วยงานเคยได้รับรางวัลมาแล้ว
- ผลงานมีรูปแบบคล้ายคลึงกับผลงานที่เคยได้รับรางวัล (โปรดระบุ)
 - ชื่อผลงานที่ได้เคยรับรางวัล และนำมาพัฒนาต่อยอด.....
 -
- เป็นผลงานที่นำไปใช้แล้วจริง และมีผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมที่สามารถตรวจสอบได้ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี
 - นำผลงานไปใช้แล้วจริงเมื่อ ๓๐.....มิถุนายน ๒.....๕๖๑

ชื่อผลงาน : สร้างรายได้ ขยายผลผลิต พืชหินี่สมาชิกสหกรณ์

ชื่อส่วนราชการ : กรมส่งเสริมสหกรณ์

หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้ประสานงาน นายสนธิ หิรัญพิพัฒน์พงศ์ ตำแหน่ง นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ

สำนัก/กอง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง เบอร์โทรศัพท์ 054 265 033-4 ต่อ 14

เบอร์โทรศัพท์มือถือ 062 457 6377,089 637 7465 เบอร์โทรสาร 054 265 147

e – Mail: sanit.h@hotmail.com

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary) (ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ A4)

พื้นที่อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ทางตอนบนของจังหวัดลำปาง แบ่งเป็น 7 ตำบล 64 หมู่บ้าน พื้นที่ทำการเกษตร 83,112 ไร่ ประชากรทั้งหมด 13,630 ครัวเรือน เป็นเกษตรกรจำนวน 8,395 ครัวเรือน เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีผลผลิตตามความต้องการของกลุ่มนายทุน โดยคาดหวังว่าจะมีตลาดซื้อผลผลิตอย่างแน่นอนและมีรายได้เพิ่มขึ้น เกษตรกรจึงกู้ยืมเงินมาเพื่อลงทุนซื้อเมล็ดพันธุ์และอุปกรณ์การเกษตร เมื่อผลผลิตออกมาพร้อมกันกลุ่มนายทุนจะเลือกซื้อเฉพาะผลผลิตที่ได้คุณภาพตามจำนวนปริมาณที่ตนเองต้องการ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดหรือต่อรองราคาผลผลิตกับกลุ่มนายทุนได้ ทำให้รายได้จากการขายผลผลิตไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนและการชำระหนี้ที่กู้ยืมมาลงทุน และไม่เพียงพอที่จะเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงไม่มีทุนในการเพาะปลูกครั้งถัดไป เกษตรกรจึงต้องกู้เงินมาเพิ่มเพื่อการบริโภคใช้

จ่ายในครัวเรือน และลงทุนในรอบการผลิตถัดไป จึงทำให้เกษตรกรเป็นหนี้ไม่จบสิ้น ซึ่งเกษตรกรดังกล่าวเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด จำนวน 1,660 ครัวเรือน โดยมีสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบปัญหาหนี้สินและเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 990 ครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร 4,140 ไร่ สมาชิกทุกรายเป็นหนี้ค่าปัจจัยการผลิตและเงินกู้ยืมเพื่อทำการเกษตรเฉลี่ย 15,000 - 40,000 บาทต่อครัวเรือน กำหนดชำระหนี้คืนเมื่อสมาชิกขายผลผลิตได้ หากผลผลิตขายไม่ได้หรือผลผลิตเสียหายจากภัยธรรมชาติ สมาชิกเกษตรกรไม่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายและไม่สามารถชำระหนี้กู้ยืมมาให้แก่สหกรณ์ จึงทำให้สหกรณ์มีหนี้ค้างชำระจำนวนมาก ขาดสภาพคล่องทางการเงิน มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ จนทำให้การดำเนินงานประสบผลการขาดทุน

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง ได้ร่วมกับสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด วิเคราะห์สภาพปัญหา พบว่าสมาชิกมีหนี้ค้ำงานเกิดจากการกู้ยืมไปประกอบอาชีพการเกษตร มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ไม่มีเงินชำระหนี้ ทำให้เกิดหนี้ค้ำง จึงผลักดันให้สหกรณ์ดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิก เพื่อให้สหกรณ์บริหารจัดการผลผลิตอย่างครบวงจร โดยใช้แนวคิด “การตลาดนำการผลิต” สหกรณ์เป็นผู้ทำสัญญาซื้อ-ขายผลผลิตกับบริษัทเอกชนที่ทำธุรกิจการเกษตรสนใจรับซื้อผลผลิต ในราคาประกันล่วงหน้า จากนั้นจึงรับสมัครสมาชิกทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตตามแผนการผลิตที่กำหนด โดยสหกรณ์จะเป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิตและเงินทุนเท่าที่จำเป็นให้แก่สมาชิก สหกรณ์จะทำข้อตกลงหรือสัญญากับสมาชิกให้ดำเนินการผลิตตามจำนวน คุณภาพ ราคา และระยะเวลาที่กำหนด และสมาชิกส่งผลผลิตให้สหกรณ์เพื่อจำหน่ายแก่บริษัทในราคาประกันล่วงหน้า เมื่อสหกรณ์จำหน่ายผลผลิตให้แก่บริษัทแล้ว สหกรณ์จะนำเงินค่าขายผลผลิตของสมาชิกแต่ละรายหักค่าปัจจัยการผลิตและชำระหนี้ที่สมาชิกกู้ยืมเงินส่วนที่เหลือโอนคืนให้แก่สมาชิก ในการดำเนินการดังกล่าวสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง ได้เข้าไปแนะนำส่งเสริม สนับสนุน องค์กรความรู้ และเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ เพื่อเสริมศักยภาพให้สหกรณ์มีเงินทุนหมุนเวียนและความพร้อมในการบริหารจัดการผลผลิตของสมาชิก

ผลจากการดำเนินงานของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง ในปี 2561 ส่งผลให้สหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด ได้ใช้ประโยชน์จากเงินทุนและอุปกรณ์การตลาดที่ได้รับสนับสนุนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์สามารถรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกจำนวน 990 ราย ส่งผลผลิตจำหน่ายแก่บริษัทคู่สัญญา เป็นเงิน 73,158,416.88 บาท ได้รับชำระหนี้หนี้ค่าปัจจัยการผลิต เป็นเงิน 28,130,700.53 บาท และรับชำระหนี้สินเชื่อเพื่อการเกษตรเป็นเงิน 7,887,966 บาท มีเงินรับฝากจากสมาชิกเป็นเงินทั้งสิ้น 21,309,186.56 บาท ทำให้สหกรณ์มีผลกำไรสุทธิประจำปีจำนวน 1,889,540.95 บาท สำหรับในส่วนสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพ จำนวน 990 ครัวเรือน ทำให้สมาชิกเกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตให้แก่สหกรณ์ เป็นเงิน 69,848,514.05 บาท มีรายได้เฉลี่ย 70,554.05 บาทต่อครัวเรือน หนี้สินจากการทำเกษตรลดลงเฉลี่ย 36,382.49 บาทต่อครัวเรือน สมาชิกได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจและเงินปันผลตามหุ้น มีเงินออมเพิ่มขึ้น 12,838.86 บาทต่อครัวเรือน ลูกหลานสมาชิกได้รับทุนการศึกษาเป็นเงินสวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว ทำให้เกษตรกรรายอื่นสนใจสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น สร้างความเชื่อมั่นให้สมาชิกและเกษตรกรว่าสหกรณ์สามารถเป็นที่พึ่งของสมาชิกและเกษตรกรได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

มิติที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหา

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาหนี้สินเป็นปัญหาหนักของพี่น้องเกษตรกร เป็นผลมาจากการล่มสลายของระบบเกษตรและการจัดการของชีวิตเกษตรกร หนี้สินของเกษตรกรจึงเป็นทุกข์ของเกษตรกรมายาวนาน นับแต่การผลิตเพื่อสนองปัจจัยสี่ มาเป็นการเกษตรสนองเงินตรา เกษตรกรรายย่อยจึงลงทุนกู้ยืมเงินเพื่อทำการเกษตรหวังว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้น ปลูกพืชเศรษฐกิจตามที่ตนเองถนัด หรือ ตามคำชักชวนกลุ่มนายทุนในพื้นที่ เกษตรกรรายย่อยบางรายทำสัญญาซื้อ-ขายกับกลุ่มนายทุนเพื่อให้มั่นใจด้านการตลาด แต่เกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองราคาผลผลิต ไม่สามารถกำหนดราคา ไม่สามารถควบคุมผลผลิตให้มี คุณภาพ ปริมาณ ระยะเวลาที่กำหนดได้ เมื่อผลผลิตออกมาพร้อมกันกลุ่มนายทุนจะเลือกซื้อสินค้าเฉพาะที่ได้คุณภาพ ตามจำนวนปริมาณที่ตนเองต้องการ จึงทำให้เกิดผลผลิตตกค้าง เสียหาย เกษตรกรรายย่อยบางรายกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนทั้งในและนอกระบบ ไม่มีเงินชำระหนี้แหล่งเงินกู้สถาบันการเงินที่กู้ยืมเพื่อลงทุน โดยเฉพาะสหกรณ์ภาคเกษตรเป็นแหล่งให้สมาชิกเกษตรกรกู้เงินไปลงทุนทำการเกษตรเมื่อสมาชิกไม่มีรายได้ ไม่มีเงินชำระหนี้ตามกำหนด ถูกสถาบันการเงินฟ้องร้องดำเนินคดี สร้างความเดือดร้อนแก่เกษตรกร ครอบครัว ชุมชน จึงเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ในอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มี 7 ตำบล จำนวน 64 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 13,630 ครัวเรือน ๆ ที่เป็นเกษตรกร 8,395 ครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร 83,112 ไร่ เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด 1,660 ครัวเรือน โดยมีสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการและดำเนินการตามแผนการผลิตและส่งผลผลิตให้แก่สหกรณ์ 990 ครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร 4,140 ไร่ สมาชิกทุกรายเป็นหนี้ค่าปัจจัยการผลิตและเงินกู้ยืมเพื่อทำการเกษตรเฉลี่ย 15,000 - 40,000 บาทต่อครัวเรือน การกู้เงินสมาชิกต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือบุคคลค้ำประกัน กำหนดชำระหนี้คืนเมื่อสมาชิกขายผลผลิตได้ หากผลผลิตขายไม่ได้หรือผลผลิตเสียหายจากภัยธรรมชาติ สมาชิกเกษตรกรไม่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายและไม่สามารถชำระหนี้กู้ยืมมาได้จึงเป็นปัญหาสร้างความทุกข์ยากแก่เกษตรกรอย่างมาก

มิติที่ 2 แนวทางการแก้ไข้ปัญหาและการนำไปปฏิบัติ

2. อธิบายเกี่ยวกับผลงาน แนวคิดการพัฒนาและการนำไปใช้ในการแก้ไข้ปัญหา

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปางร่วมกับสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด วิเคราะห์ปัญหาการประกอบอาชีพรายได้ไม่เพียงพอจึงเป็นหนี้กับสหกรณ์ เดิมสมาชิกมีความสามารถปลูกพืชได้หลากหลายชนิด พื้นที่เหมาะสม แหล่งน้ำมีเพียงพอ สมาชิกเป็นเกษตรกรรายย่อย พื้นที่มีจำกัด ไม่สามารถปลูกพืชครั้งละจำนวนมาก ๆ ได้ในเวลาเดียวกัน มีทุนน้อย ราคาปัจจัยการผลิตสูง มีภาระหนี้สินหลายทาง ไม่มีอำนาจต่อรองราคาผลผลิต ถูกเอารัดเอาเปรียบราคาจากกลุ่มนายทุนที่รับซื้อเฉพาะผลผลิตที่มีคุณภาพ ตามปริมาณที่ตนเองต้องการเท่านั้น ผลผลิตที่เหลือจะซื้อในราคาถูกหรือปล่อยทิ้งทำให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิก สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปางจึงได้ส่งเสริมผลักดันให้สหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด ดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิกเพื่อสร้างรายได้แก่สมาชิกเพื่อแก้ปัญหาหนี้ค้ำ โดยใช้แนวคิด “การตลาดนำการผลิต” โดยสหกรณ์ทำข้อตกลงและสัญญาซื้อ-ขายกับบริษัทที่ทำธุรกิจการเกษตร เพื่อให้บริษัทคู่สัญญาสั่งซื้อผลผลิตทั้งหมดในราคาประกันล่วงหน้า ตามคุณภาพ ปริมาณและระยะเวลาที่กำหนด และให้บริษัทคู่สัญญาสนับสนุน

ปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์พืช ปุ๋ย ฮอร์โมน สารเคมีที่จำเป็นให้แก่สหกรณ์ แล้วสหกรณ์จึงทำการส่งเสริมอาชีพกับสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการทุกรายทำการผลิต โดยสมาชิกต้องทำข้อตกลงหรือสัญญากับสหกรณ์ว่าจะผลิตตามแผนที่สหกรณ์กำหนด และสหกรณ์จัดหาปัจจัยการผลิตที่จำเป็น เงินลงทุนให้แก่สมาชิกเมื่อเก็บผลผลิตแล้วสมาชิกต้องส่งผลผลิตทั้งหมดให้แก่สหกรณ์ สหกรณ์รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกและส่งขายให้แก่บริษัทคู่สัญญาในราคาประกันล่วงหน้า สหกรณ์จะจ่ายเงินค่าผลผลิตให้แก่สมาชิกแต่ละรายหลังจากนำไปหักชำระค่าปัจจัยการผลิตและชำระหนี้เงินกู้ จึงทำให้สมาชิกมีความพึงพอใจที่มีรายได้แน่นอนและสามารถชำระหนี้ได้

3. อธิบายขั้นตอน/กระบวนการให้บริการหลังปรับปรุง/พัฒนา และระบุว่ามีความแตกต่างจากก่อนการพัฒนาอย่างไร (ข้อ 1) หากมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ ให้ระบุว่านำเทคโนโลยีมาใช้กับผลงานอย่างไร

การดำเนินการก่อนการปรับปรุง เดิมสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของสหกรณ์ให้เข้มแข็ง เพื่อให้สหกรณ์เป็นกลไกในการขับเคลื่อนช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ ขาดกระบวนการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาในการประกอบอาชีพของสมาชิกที่แท้จริง และศึกษาความต้องการของตลาดผลผลิตการเกษตรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกอย่างครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การรวบรวม/แปรรูปและการตลาด จึงทำให้สมาชิกซึ่งเป็นเกษตรกรรายย่อยประสบปัญหาการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตให้แก่กลุ่มนายทุน ไม่สามารถกำหนดราคาและไม่มีอำนาจการต่อรองราคา ไม่สามารถควบคุมผลผลิตให้มีคุณภาพและปริมาณตาม ที่ต้องการได้ สมาชิกมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการลงทุน ไม่มีเงินเหลือที่จะชำระหนี้ได้ จึงเกิดหนี้ค้างชำระจำนวนมาก

การดำเนินการหลังการปรับปรุง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง ซึ่งหน่วยงานผู้ให้บริการ ได้ร่วมกับสหกรณ์ วิเคราะห์ปัญหาสมาชิกมีหนี้ค้ำ พบว่าเกิดจากกู้เงินไปทำการเกษตรผลผลิตตามฤดูกาล ผลผลิตถูก กดราคา จึงให้องค์ ความรู้แก่สหกรณ์ใช้หลักการตลาดนำการผลิต และส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกสหกรณ์ ให้ผลิตสินค้าคุณภาพตามความ ต้องการของตลาด โดยร่วมกับสหกรณ์กำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินการ และเสริมศักยภาพสหกรณ์ในการบริหารจัดการ ผลผลิตอย่างครบวงจร โดยการสนับสนุนเงินทุนและอุปกรณ์การตลาด ร่วมประชุมชี้แจงให้แก่คณะกรรมการ เสนอแผนโครงการส่งเสริมอาชีพเพื่อเสนอให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติสู่การปฏิบัติ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน อาทิเช่น สำนักงานชลประทาน สำนักงานเกษตรอำเภอแจ้ห่ม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นต้น เพื่อให้คำปรึกษาเรื่อง น้ำ ดิน การปลูกพืช โรคแมลง ราคา เครื่องมือ เทคโนโลยี ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจน ติดตามประเมินผล เสนอแนะ แก้ปัญหา ปรับปรุง เพื่อให้ดีขึ้น

สหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝ่ายยางประสบสุข จำกัด หน่วยงานผู้ให้บริการได้นำองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ ประสานงาน ตลาดผู้รับซื้อผลผลิตในราคาประกันล่วงหน้า ขอรับสนับสนุนกู้เงินทุนดอกเบี้ยต่ำ และอุปกรณ์การตลาดที่จำเป็นต้อง ใช้ในการบริหารจัดการผลผลิตอย่างครบวงจร และจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพให้สมาชิก ผลิตสินค้าที่ตลาดต้องการ จัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพราคาต้นทุนบริการแก่สมาชิก ให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ คัดเลือก สมาชิกที่สนใจ/สมาชิกที่เป็นหนี้เข้าร่วมโครงการ วางแผนการผลิต ให้องค์ความรู้ และส่งเสริมให้สมาชิกผลิตตามแผนที่ กำหนด พืชที่สหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกปลูก ได้แก่ ข้าวโพดเมล็ดพันธุ์ ปาล์ม ถั่วดำ ถั่วเขียว พริก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวเปลือก กล้วยหอมทอง ลำไย กระเทียม มะขามเปียก มันสำปะหลัง ถั่วแดง ฯลฯ เพื่อให้ผลิตพืชเป็นไปตามความ ต้องการของตลาดทั้งคุณภาพ ปริมาณ และระยะเวลาที่กำหนด เมื่อสมาชิกเก็บเกี่ยวผลผลิต สหกรณ์จะดำเนินการ รวบรวมผลผลิตของสมาชิกทั้งหมดเพื่อส่งขายให้แก่บริษัทคู่สัญญาในราคาประกันล่วงหน้า และสหกรณ์จะจ่ายเงินค่า ผลผลิตให้แก่สมาชิกแต่ละรายหลังจากนำไปหักชำระค่าปัจจัยการผลิตและชำระหนี้เงินกู้ สหกรณ์ประสบผลสำเร็จใน การส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกจากการขายผลผลิตและสมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ทั้งหมด ซึ่งนับเป็น การแก้ปัญหาที่ตรงจุดและยั่งยืน

ในส่วนของสมาชิกสหกรณ์ที่ได้รับแผนการผลิต ปัจจัยการผลิตคุณภาพ และเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ เพื่อลดต้นทุน การผลิต มีความรู้ด้านการผลิต ได้รับบริการด้านการตลาด สามารถขายผลผลิตทั้งหมดให้แก่สหกรณ์ในราคาประกัน ทำให้สมาชิกมีรายได้และสามารถชำระหนี้ค่าปัจจัยการผลิต และค่าเงินกู้ยืมจากสหกรณ์ มีเงินเหลือนำเงินมาฝากและ ถือ เพิ่มหุ้นกับสหกรณ์ และยังได้รับเงินเฉลี่ยคืนเงินปันผลจากสหกรณ์ จึงทำให้สมาชิกมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก เกิด ความเชื่อมั่นในสหกรณ์และแนะนำเกษตรกรรายอื่นสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้น

4. มีกลุ่มหรือภาคส่วนใดเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผลงาน ขั้นตอนใดบ้าง อย่างไร

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปางประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น

- สำนักงานชลประทานซึ่งดูแลฝ่ายยางประสบสุข และเขื่อนกัวคองหามาอำเภอแจ้ห่มเพื่อควบคุมการปล่อยน้ำ ชลประทานในการวางแผนการผลิตแก่สมาชิกเกษตรกร
- สำนักงานเกษตรอำเภอแจ้ห่มให้คำปรึกษาแก่สมาชิกเกษตรกรในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร โรคพืชแมลง การ ดูแลและบำรุงรักษา ตามภารกิจหน่วยงาน
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ให้คำปรึกษาข้อมูลราคาพืชผลทางการเกษตร

- สำนักงานการค้าภายใน พาณิชย์จังหวัด ให้คำปรึกษา ตรวจสอบตราเครื่องซึ่งดวงวัดให้ได้มาตรฐาน กำหนดราคา รับซื้อผลผลิตเพื่อให้สหกรณ์ใช้เปรียบเทียบการกำหนดราคาซื้อ-ขายผลผลิตป้องกันไม่ให้สมาชิกและสหกรณ์เสียผลประโยชน์

- เครือข่ายสหกรณ์ในจังหวัดลำปาง ช่วยเหลือด้านเงินทุน การเชื่อมโยงองค์ความรู้การจัดการบริการจัดการสหกรณ์
- บริษัทเอกชนเพื่อร่วมธุรกิจคู่สัญญากับสหกรณ์ ให้คำปรึกษาแก่สหกรณ์ ให้เกิดประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การปรับปรุงคุณภาพสินค้า เพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลงโดยการนำการบริหารจัดการและใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตเพื่อก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด มีการวางแผนการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลกในภาวะที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง

- บริษัทผู้รับซื้อวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรได้วัสดุการเกษตรที่มีคุณภาพไปทำเชื้อเพลิงชีวมวล ทดแทนถ่านหินลิกไนต์ที่มีวันหมดในอนาคต สมาชิกลดการเผาวัสดุเหลือใช้ มีรายได้จากการขาย เช่น ฟางข้าว เปลือกข้าวโพด ตอซังข้าวโพด แก่บริษัทผู้รับซื้อวัสดุการเกษตร ต้นละ 800 บาท

มิติที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์ เชียงประจักษ์

5. ผลผลิตและผลลัพธ์ที่สำคัญจากการดำเนินโครงการคืออะไร อธิบายให้ชัดเจนในเชิงสถิติ รวมทั้งแสดงตัวชี้วัดที่วัดความสำเร็จของโครงการ

ผลผลิต ในปี 2561 สหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด ได้ใช้อุปกรณ์การตลาดที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ มูลค่า 6,062,000 บาท รวบรวมผลผลิตจากสมาชิก 990 ราย ส่งจำหน่ายแก่บริษัทคู่สัญญาเป็นเงิน 73,158,416.88 บาท หักชำระหนี้ค่าปัจจัยการผลิต 28,130,700.53 บาท และหักชำระหนี้สินเชื่อเพื่อการเกษตรเป็นเงิน 7,887,966 บาท รับเงินฝากจากสมาชิกทั้งหมด 1,660 รายเป็นเงินทั้งสิ้น 21,309,186.56 บาท ส่งผลให้สหกรณ์ มีรายได้จากการทำโครงการ เป็นเงิน 4,161,491.28 บาท หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และมีกำไรสุทธิประจำปี เป็นเงิน 1,889,540.95 บาท

ผลลัพธ์ ในปี 2561 สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพจำนวน 990 ครอบครัว มีรายได้จากการขายผลผลิตให้แก่สหกรณ์ เป็นเงิน 69,848,514.05 บาท มีรายได้เฉลี่ย 70,554.05 บาทต่อครัวเรือน หนี้สินจากการทำเกษตรลดลงเฉลี่ย 36,382.49 บาทต่อครัวเรือน ได้รับเงินปันผลจากการถือหุ้นและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายและเฉลี่ยคืนจากนำผลผลิตส่งขายแก่สหกรณ์ ทำให้สมาชิกมีเงินออมเพิ่มขึ้น 12,838.86 บาทต่อครัวเรือน ลูกหลานสมาชิกได้รับทุนการศึกษาเป็นเงินสวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว ทำให้เกษตรกรรายอื่นสนใจสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น

6. ประโยชน์ที่ประชาชน/ผู้รับบริการได้รับจากโครงการ มีอะไรบ้าง

- สมาชิกสหกรณ์อื่นๆ ในพื้นที่จังหวัดลำปาง ได้มาเรียนรู้โครงการส่งเสริมอาชีพให้สมาชิกมีรายได้ สมาชิกสหกรณ์ส่งผลผลิตชำระหนี้แทนเงินสด อาทิ สหกรณ์การเกษตรแจ้ห่ม จำกัด สหกรณ์การเกษตรวังเหนือ จำกัด สหกรณ์การเกษตรเมืองปาน จำกัด สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ กิวลม จำกัด เป็นต้น

- ผู้บริโภคได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพ ตามปริมาณที่ต้องการ ทำให้สามารถขายได้ราคาสูง อาทิ ผู้รับซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดจากสหกรณ์ฯ ส่งผลผลิตออกต่างประเทศ เพื่อไปจำหน่าย บริษัทแม่ผู้รับซื้อได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพได้รับความเชื่อถือ จึงทำสัญญาซื้อ-ขายเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด กับสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสบสุข จำกัด อย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการปลูกข้าวโพดเมล็ดพันธุ์มีรายได้ดีอย่างต่อเนื่อง

- ผู้รับซื้อวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร เช่น ฟางข้าว เปลือกข้าวโพด ตอซังข้าวโพด เพื่อเป็นเชื้อเพลิงชีวมวลทดแทนถ่านลิกไนต์ ที่มีวันหมดในอนาคต ลดการเผาต่อซังของเกษตรกร

- สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง อาทิ สหกรณ์การเกษตรเชียงคำ จำกัด จังหวัดพะเยา และ ขบวนการสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพะเยา สหกรณ์การเกษตรแม่ลาน้อย จำกัด จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขบวนการสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย ได้มาเรียนรู้โครงการส่งเสริมอาชีพ การรวบรวมผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสาบสุก จำกัด โดยให้สมาชิกนำผลผลิตส่งให้แก่สหกรณ์ฯ เมื่อสหกรณ์ฯขายผลผลิตได้จะหักชำระหนี้ค่าปัจจัยการผลิต เงินที่เหลือสหกรณ์โอนคืนแก่สมาชิกทั้งหมด ลดภาระของสมาชิกสหกรณ์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ด้วย เงินสด นำไปขยายต่อในพื้นที่ของตนเอง

- กลุ่มผู้เลี้ยงโค โดยปกติผู้เลี้ยงโคต้องมีแปลงหญ้าของตนเอง อย่างน้อย 2 งาน ปัจจุบัน รับผิดชอบข้าวโพดตัวผู้ และช่อดอกตัวเมีย ที่ถึงกำหนดระยะเวลาต้องตัดทิ้งเพื่อไม่ให้ปลอมปนผลผลิตข้าวโพดเมล็ดพันธุ์ จากแปลงปลูกข้าวโพดเมล็ดพันธุ์ เพื่อนำเป็นอาหารโคชั้นดี มีโปรตีนสูง ทำให้โคโตเร็ว ขายได้ราคาดี ซึ่งเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเมล็ดพันธุ์ต้องขนไปทิ้ง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้ปลูกข้าวโพดเมล็ดพันธุ์กับกลุ่มผู้เลี้ยงโคได้เป็นอย่างดี

7. มีการประเมินผลที่เป็นทางการจากหน่วยงานภายนอก และจากประสบการณ์ของผู้รับบริการหรือไม่ และผลการประเมินเป็นอย่างไร

- พาณิชย์จังหวัดคัดเลือกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสาบสุก จำกัด เป็นจุดรวบรวมข้าวเปลือก เพื่อแก้ปัญหา ราคาข้าวเปลือกตกต่ำ รวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิก จำนวน 262.22 ตันเป็นเงิน 2,097,764.20 บาท

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรคัดเลือกให้สหกรณ์เข้าร่วมโครงการสินเชื่อธุรกิจชุมชนสร้างไทย ปี 63 เป็นสหกรณ์ในจังหวัดลำปางเพียงแห่งเดียวที่ได้รับโอกาสให้เข้าถึงแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ (ล้านละร้อย)

- สหกรณ์การเกษตรเชียงคำ จำกัด จังหวัดพะเยา มาศึกษาดูงานวิธีการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกเพื่อจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้แก่สมาชิกแก้ปัญหาหนี้ค้างของสมาชิก พร้อมทั้งเชิญ ผู้จัดการ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสาบสุก จำกัด เดินทางได้เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่สมาชิกการเกษตรเชียงคำ จำกัด และเชิญชวนบริษัทคู่ค้าที่รับซื้อผลผลิตร่วมลงทุนกับสหกรณ์การเกษตรดอกคำใต้ จำกัด เพื่อสร้างโอกาสแก่สมาชิกสหกรณ์ฯได้มีตลาดรับซื้อผลผลิตมีรายได้ และสามารถชำระหนี้แก่สหกรณ์ได้ตามกำหนดต่อไป

- สหกรณ์การเกษตรแม่ลาน้อย จำกัด อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน นำคณะกรรมการมาศึกษาดูงานการรวบรวมผลผลิตของสหกรณ์ฯ เพื่อนำวิธีการรวบรวมผลผลิต การส่งเสริมให้สมาชิกปลูกพืชตามที่ต้องการ ไปใช้แก้ปัญหาหนี้ค้างของสมาชิก พร้อมทั้งเชิญผู้จัดการสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสาบสุก จำกัด เป็นวิทยากรให้ความรู้และเชิญชวนบริษัทคู่ค้าร่วมลงทุนได้ทำการตลาดเพื่อสร้างโอกาสแก่สมาชิกสหกรณ์

- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย นำคณะผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดสุโขทัย มาศึกษาดูงานการส่งเสริมอาชีพครบวงจรการรวบรวมผลผลิตการหักชำระหนี้ด้วยผลผลิต เพื่อแนะนำส่งเสริมสมาชิกสหกรณ์ของตนเอง

8. มีการจัดการผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นอย่างไร

8.1 กรณี ผลผลิตที่สมาชิกเข้าโครงการไม่เป็นไปตามแผนผลิตที่กำหนด

- ผลกระทบเกิดจากปัญหาภาวะ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ น้ำท่วม พายุ ฝนแล้ง แมลงทำลายพืชผลการเกษตรไม่สามารถควบคุมได้ สหกรณ์ได้ทำประกันความเสี่ยงผลผลิตให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯทุกราย จะแจ้งบริษัท

คู่สัญญาให้ความช่วยเหลือ รับซื้อผลผลิตเท่าที่เหลือในราคาประกันรายแปลงเท่าที่ประมาณล่วงหน้า เพื่อไม่ให้เกษตรกรขาดทุน เพื่อป้องกันผลกระทบความเสียหายจากภัยพิบัติธรรมชาติ

- ผลกระทบเกิดจากสมาชิกปฏิบัติไม่ปฏิบัติตามแผนผลิตที่ได้รับ ทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ ปริมาณ และระยะเวลาที่กำหนด สหกรณ์ฯ จะรับซื้อผลผลิตเท่าที่ได้ หักชำระหนี้สหกรณ์ลำดับแรกหากมีเงินเหลือโอนคืนแก่สมาชิก ทั้งหมดหากหักชำระหนี้ยังไม่หมด สมาชิกรายนั้น ๆ ต้องเข้าร่วมโครงการผลิตในรอบต่อไปเพื่อแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ได้ผลผลิตมาตรฐานเพื่อชำระหนี้ในงวดก่อน เป็นการพัฒนาคนให้ยอมรับกติกา ปฏิบัติตามแผนผลิตอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด ต่อไป

8.2 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง ร่วมกับ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝายยางประสพสุข จำกัด ได้ชี้แจงบริษัทคู่แข่งในพื้นที่ที่รับซื้อผลผลิตแข่งขันกับสหกรณ์ ได้ทราบขั้นตอนการส่งเสริมเพื่อให้สมาชิกมีรายได้ มีเงินชำระหนี้ มีเงินเหลือเก็บ หากต้องการผลผลิตที่มีคุณภาพ จะต้องลงทุนเอง หากกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่การผลิต ควบคุมขั้นตอนการผลิตเองทั้งหมด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ต้องการ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ดีจะช่วยพัฒนาอาชีพเกษตรกรในพื้นที่ด้วยกันต่อไป

8.3 สังคมผู้ที่ได้รับผลกระทบกระบวนการผลิตทำให้มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ได้ชี้แจงให้สมาชิกลดการเผาและรวบรวมวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อาทิ ฟางข้าว เปลือกข้าวโพด ตอซังข้าวโพด จำหน่ายแก่ผู้มารับซื้อ เพื่อเป็นเชื้อเพลิงชีวมวลทดแทนถ่านหินลิกไนต์ที่มีวันหมดในอนาคต ส่วนลำต้นข้าวโพดตัวผู้ ซ่อดอกข้าวโพดตัวเมีย ซึ่งเมื่อถึงกำหนดเกษตรกรต้องตัดทิ้งไม่ให้ปลอมปน ให้สมาชิกสหกรณ์ ประสานกลุ่มผู้เลี้ยงโคในพื้นที่มารับไปทำเป็นอาหารโค ลดค่าใช้จ่ายในจ้างแรงงานของสมาชิก

มิติที่ 4 ความยั่งยืนของโครงการ

9. มีการถอดบทเรียนเพื่อนำผลงานไปถ่ายทอดความรู้และประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน และวางแผนในการขยายผลโครงการไปยังหน่วยงานหรือพื้นที่อื่น ๆ อย่างไร

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง ได้ถอดบทเรียนโครงการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกมีรายได้สามารถชำระหนี้ด้วยผลผลิต ที่ประสบผลสำเร็จ แนะนำให้สหกรณ์อื่น ๆ ส่งเสริมอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาให้สมาชิกมีรายได้ นำผลผลิตมาขายให้แก่สหกรณ์เพื่อชำระหนี้แทนเงินสด ดำเนินการก่อให้เกิดประโยชน์สหกรณ์ของตนเอง ทั้งในและต่างจังหวัด

9.1. แนะนำให้สหกรณ์การเกษตรวังเหนือ จำกัด อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง นำโครงการส่งเสริมอาชีพครบวงจร เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำ จำนวนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ 46 คน ทำให้สมาชิกมีรายได้ เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และชำระหนี้สหกรณ์ต้นสังกัดได้ตามกำหนด

9.2. แนะนำให้สหกรณ์การเกษตรเมืองปาน จำกัด อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง นำโครงการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเมล็ดพันธุ์แก่สมาชิกเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำ จำนวนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ 72 คน ส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองปาน จำกัด มีรายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัว

9.3. แนะนำให้สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ กิวลม จำกัด อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รวบรวมผลิตปาล์ม น้ำมัน มันสำปะหลัง จากสมาชิกที่เป็นนี้กลุ่มนายทุนส่งเสริมปลูก แต่เมื่อผลผลิตออกไม่มารับซื้อ เชื่อมโยงตลาด คู่สัญญาให้รับซื้อปาล์ม น้ำมัน มันสำปะหลัง ประสบผลสำเร็จ ช่วยสมาชิกสหกรณ์ดังกล่าวชำระหนี้ค้ำได้สำเร็จ

10. โปรรตระบุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับผลงาน อธิบายการดำเนินงานที่สนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

10.1 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปางร่วมกับสหกรณ์ผู้ใช้น้ำฝ่ายยางประสบความสำเร็จ จำกัด ส่งเสริมให้สมาชิกจำนวน 990 ราย ผลิตพืชชนิดต่าง ๆ ส่งให้แก่สหกรณ์เพื่อจำหน่าย เป็นเงิน 69,848,514.05 มีรายได้เฉลี่ย 70,554.05 บาทต่อครัวเรือน หนี้ลดลงเฉลี่ย 36,382.49 บาทต่อครัวเรือน เงินออมเฉลี่ย 12,838.86 บาทต่อครัวเรือน สอดคล้องเป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมงานที่มีคุณค่าและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

10.2 สหกรณ์รับผลผลิตพืชหมุนเวียน 12 ชนิด จำหน่ายให้แก่ภาคเอกชนที่รับซื้อผลผลิตของสหกรณ์ ส่งจำหน่ายสู่ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ ปริมาณ ระยะเวลาที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก และผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงอาหารที่มีโภชนาการที่เหมาะสมและเพียงพอตลอดทั้งปี สอดคล้องการ เป้าหมายที่ 2 การขจัดความหิวโหย

10.3 กิจกรรมส่งเสริมการออมแก่สมาชิก 1,660 ราย และการระดมหุ้น 7,059,130 บาท เงินออมจากสมาชิก 34,485,418.10 บาท เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ สหกรณ์นำเงินดังกล่าวไปลงทุน ซื้อผลผลิตจากสมาชิก นำไปจัดหาลงทุนการผลิต และนำไปให้สมาชิกรายอื่นกู้ยืม ส่งผลให้สหกรณ์มีกำไรเป็นเงิน 1,889,540.95 บาท จัดสรรเป็นเงินปันผล เงินเฉลี่ย สวัสดิการ และทุนสาธารณประโยชน์ คืนสู่สมาชิกและสังคมสอดคล้องเป้าหมายที่ 17 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วน สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

10.5 การส่งเสริมให้สมาชิก การบริหารจัดการน้ำทำการเกษตรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชใช้น้ำน้อย ควบคุมจำนวนปริมาณ การใช้สารเคมีในวงจำกัด รับคืนบรรจุภัณฑ์ สารเคมี ยาปราบศัตรู เพื่อกำจัดที่ถูกต้องไม่ปล่อยทิ้งเป็นมลพิษลงสู่แม่น้ำให้สิ่งมีชีวิตในน้ำปลอดภัย สอดคล้องเป้าหมาย ที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัยมีภูมิต้านทานและยั่งยืน

10.6 นำวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรต่อยอดเป็นเชื้อเพลิงชีวมวล ลดมลภาวะแก่สังคมที่อยู่รอบข้าง สร้างรายได้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้นไร่ละ 1-2 ตันๆละ 800 บาท สนับสนุนกลุ่มผู้เลี้ยงโคนาต้นข้าวโพดตัวผู้ และช่อดอกตัวเมียทำเป็นอาหารโค ลดการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำแหล่งอาหารสัตว์ สอดคล้องเป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศน่อยั่งยืน

ตัวอย่างที่ 3 ประเภทบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ปี 2566 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่

แบบฟอร์มการสมัครรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ประจำปี 2566

ประเภทร่วมใจแก้จน (Collaboration towards Poverty Eradication)

รางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่มีผลงานหรือโครงการเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถเป็นต้นแบบเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมในการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในระดับต่อไป

คำชี้แจง

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัลฯ

ส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ รัฐสภา ศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ สถาบันการศึกษา ส่วนราชการระดับจังหวัดอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชน

เงื่อนไขของผลงานที่ส่งสมัคร

- กรณำทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับผลงานที่น่าเสนอ
- ดำเนินการมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี
- แผนงาน/โครงการที่เสนอจะต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน หรือพื้นที่เฉพาะก็ได้
- การดำเนินงาน/กระบวนการของแผนงาน/โครงการในการแก้ไขปัญหาความยากจนมีการบูรณาการความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีรูปแบบการแก้ไขปัญหาที่เกิดผลลัพธ์และผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรม
- ส่งเอกสารเกิน 10 หน้ากระดาษ A4 (รวมภาคผนวก) **จะไม่ได้รับการพิจารณาตรวจสอบประเมิน**
- เคยได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจแก้จน **ในระดับดีเด่นแล้วจะไม่ได้รับการพิจารณาตรวจสอบประเมิน**

ทั้งนี้ ผู้สมัครจะต้องจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณารางวัล “ร่วมใจแก้จน” ตามแบบฟอร์มที่กำหนดโดยคณะกรรมการจะพิจารณาจากรายละเอียดในเอกสารตามแบบฟอร์มที่กำหนดนี้เป็นหลักเท่านั้น

แบบฟอร์มการสมัครรางวัลฯ ประเภทร่วมใจแก้จน (Collaboration towards Poverty Eradication)

ข้อมูลของหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

1. ชื่อผลงาน พีช – ผักปลอดภัย จากใจสทรณ์ สู้ครัวโรงหมอ.....
2. หน่วยงานที่ส่งผลงาน สำนักงานสทรณ์จังหวัดแพร่ จังหวัดแพร่.....
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน สำนักงานสทรณ์จังหวัดแพร่.....
4. พื้นที่ดำเนินการ สทรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่.....
5. ผู้ประสานงาน
 - 5.1 ชื่อ-นามสกุล นายสมศักดิ์ ปานดอนไพร
ตำแหน่ง สทรณ์จังหวัดแพร่ หน่วยงาน สำนักงานสทรณ์จังหวัดแพร่
เบอร์ติดต่อ 089 856 8077 e-mail.....
 - 5.2 ชื่อ-นามสกุล นายสนธิ ธีรวิวัฒน์พงศ์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสทรณ์ หน่วยงาน สำนักงานสทรณ์จังหวัดแพร่
เบอร์ติดต่อ 062 457 63 77 e-mail sanit_h@hotmail.com , sanithiran@gmail.com
 - 5.3 ชื่อ-นามสกุล นายชยันต์ สุวิวัฒนา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสทรณ์ 2 หน่วยงาน สำนักงานสทรณ์จังหวัดแพร่
เบอร์ติดต่อ 089 851 9295 e-mail

หมายเหตุ

1. กรณีที่หน่วยงานที่ส่งผลงานกับหน่วยงานเจ้าของบัญชีผู้ใช้งานผ่านระบบการสมัครออนไลน์ (Username) เป็นคนละหน่วยงาน ผู้ที่มีสิทธิรับรางวัลจะเป็นหน่วยงานที่ส่งผลงาน ไม่ใช่เจ้าของ Username
2. เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับ กรุณากรอกข้อมูลผู้ประสานงานให้ครบถ้วน
3. ความยาวของผลงานทั้งเอกสาร (รวมภาคผนวก) ไม่เกิน 10 หน้า โดยนับหน้าแรกจากหน้ารายงานผลการดำเนินการร่วมใจแก่น **กรณีผลงานที่ส่งเอกสารเกิน 10 หน้า (รวมภาคผนวก) ผลงานนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณาตรวจสอบประเมินจากคณะกรรมการ**
4. ผู้สมัครจะต้องกรอกเนื้อหารายละเอียดเพื่อบรรยายโครงการที่ดำเนินการตามประเด็นคำถามที่กำหนด รวมไม่เกิน 10 หน้ากระดาษ A4 (รวมภาคผนวก) ให้ใช้อักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 และเว้นระยะห่างระหว่างบรรทัดขนาด 1 เท่า (Single Space) ทั้งนี้ ผู้สมัครสามารถแนบรูป ตาราง และแผนผังในภาคผนวก โดยคณะกรรมการจะพิจารณาจากรายละเอียดในเอกสารตามแบบฟอร์มที่กำหนดนี้เป็นหลักเท่านั้น
5. ผลงานที่เคยได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจแก่น ในระดับดีเด่นแล้ว จะไม่ได้รับการพิจารณาตรวจสอบประเมิน

(โปรดศึกษาเกณฑ์การพิจารณาประกอบการเขียนรายงาน)

รายงานผลการดำเนินการร่วมใจแก่น

1. รายงานที่แสดงให้เห็นถึงปัจจัยนำเข้า และกระบวนการในการดำเนินงาน (Inputs and Process Indicators) 45 คะแนน
 - 1.1 การดำเนินผลงานหรือโครงการมีความเป็นมาอย่างไร มีแนวคิดในการวางแผนการดำเนินงาน การออกแบบกลไกการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานที่แก้ไขปัญหาความยากจน รูปแบบและวิธีการใช้ทรัพยากรอย่างไร (5 คะแนน)

ชุมชนบ้านกวางเหนือ ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านกวาง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ มีผู้อาศัยอยู่ ไม่น้อยกว่า 350 ครัวเรือน เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด จำนวน 239 ครอบครัวยุคนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก ทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว มีรายได้เฉลี่ย 3,800 บาทต่อเดือน ซึ่งรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เมื่อหมดฤดูกาลทำนา คนที่อยู่ในวัยใช้แรงงาน หัวหน้าครอบครัว จึงต้องหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน เพื่อให้คนในครอบครัวมีอยู่ มีกิน โดยออกไปรับจ้างนอกพื้นที่ ส่งผลให้ผู้สูงอายุ สตรี คนชราต้องอยู่ตามลำพัง คนในชุมชนบ้านกวางเหนือ ประกอบอาชีพที่หลากหลาย ต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างขาย ขาดการบริหารจัดการในรูปแบบกลุ่ม หนี้สินคนในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2558 สภาพหนี้สินของคนในชุมชนก็ยังคงมีอยู่ โดยร้อยละ 50 เป็นหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาสูงเม่น มีหนี้เฉลี่ยคนละ 60,000 บาท และร้อยละ 39.71 เป็นหนี้สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด มีหนี้เฉลี่ยคนละ 40,500 บาท/คน ซึ่งหนี้เกิดจากการกู้ยืมเพื่อมาทำนา ซึ่งต้นทุนการผลิตมีราคาแพง แต่ราคาข้าวเปลือกถูก ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ บางคนขอผ่อนจ่ายเฉพาะดอกเบี้ย ต้นเงินไม่สามารถชำระหนี้ได้ สมาชิกร้อยละ 10 เป็นหนี้ในระบบ หนี้เฉลี่ยคนละ 20,000 บาท/คน ต้องจ่ายดอกเบี้ยรายวัน เกษตรกรไม่สามารถบริหารจัดการหนี้ด้วยตนเองได้ มีปัญหาเรื่องผลผลิตไม่ได้คุณภาพ ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ตลาดไม่มีความแน่นอน พืชผักที่บริโภคในครัวเรือนไม่ปลอดภัย มีสารพิษเจือปน เนื่องจากพื้นที่ชุมชนบ้านกวางเหนือเป็นแหล่งปลูกพืชผักที่ใช้สารเคมีสูงสุดในอำเภอสูงเม่น และแหล่งอาหารธรรมชาติกำลังจะหมด

ดังนั้น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด ที่อยู่ในชุมชนบ้านกวางเหนือซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จึงได้รวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง สังกัดสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด ในปี 2557 โดยสมาชิกแรกตั้ง 9 คน และเพิ่มเป็น 30 คน ในปี 2558 สมาชิกมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 10 ไร่/ครอบครัว มีรายได้จากการขายข้าวเหนียวนาปี 52,000 บาท/คน/ปี มีต้นทุนจากการปลูกข้าวเหนียว (ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารเคมี) เฉลี่ย 40,500 บาท/คน/ปี มีรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 11,500 บาท/ครัวเรือน/ปี มีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 18,250 บาท/คน/ปี รายได้ไม่เพียงพอเป็นค่าใช้จ่าย จึงต้องกู้ยืมเงินจากสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด มาใช้ก่อนล่วงหน้าทุกปี เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวข้าวขายในปีต่อไป จึงจะสามารถชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยได้ หากปีไหนเกิด น้ำท่วม ฝนแล้ง โรคระบาดผลผลิตไม่ได้ตามที่คาดการณ์ สมาชิกต้องหาเงินจากแหล่งทุนภายนอก เพื่อมาชำระหนี้ หนี้สินของสมาชิกจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็นวงจรชีวิตของสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางมาโดยตลอด

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ มีหน้าที่ในการให้การส่งเสริม แนะนำและพัฒนาสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง ได้วิเคราะห์สถานการณ์ดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แล้วพบว่า สหกรณ์มีลูกหนี้เพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะเป็นหนี้เสีย จึงได้นำปัญหาหนี้สินที่เพิ่มมากขึ้น จึงหารือร่วมกับคณะกรรมการสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุการไม่ได้รับชำระหนี้ พบปัญหาว่าสมาชิกไม่มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จึงไม่สามารถชำระหนี้สินให้กับสหกรณ์ได้ จึงมีแนวคิดในการปัญหาหนี้สินให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีรายได้เสริมเป็นรายวัน และแนะนำสหกรณ์พิจารณาจัดทำโครงการแก้ปัญหาหนี้ให้แก่สมาชิก ในปี 2561 โดยส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย ไว้บริโภคในครัวเรือน จำหน่ายสร้างรายได้ ชำระหนี้คืนสหกรณ์ ซึ่งการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย ไว้บริโภคในครัวเรือน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ได้ออกแบบกลไกการขับเคลื่อน และการใช้ทรัพยากร ดังนี้

1. ใช้กลไกระบบกลุ่มสมาชิกมาใช้ในการผลิต การจัดการผลผลิต และควบคุมคุณภาพผลผลิตของผัก โดยการศึกษาความรู้หลักการบริหารจัดการกลุ่ม สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ร่วมกับสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด ได้ให้ห้องความรู้หลักการบริหารจัดการกลุ่มแก่คณะกรรมการกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ได้ประสานหน่วยงานมาให้ห้องความรู้

แก่คณะกรรมการ เพื่อสามารถให้บริการแก่สมาชิก ส่งเสริมอาชีพปลูกผักปลอดภัย เชื่อมโยงเครือข่ายองค์ความรู้ สนับสนุนการลดต้นทุนการผลิต รวมซื้อ รวมขาย

2. เพิ่มทุนหมุนเวียนแก่กลุ่มสมาชิกในการผลิต หัวหน้าครอบครัวสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บางรายเป็นหนี้จากการกู้ยืม ชกส.สาขาสูงเม่น สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด หรือหนี้ในระบบ จึงทำให้สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกว้างแทบจะไม่มีเงินทุนของตนเอง จึงแนะนำให้กลุ่มระดมหุ้น เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนแก่กลุ่มในรอบการผลิต และกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ได้สนับสนุนเงินอุดหนุนจ่ายขาด จำนวน 40,000.-บาท ให้แก่กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกว้าง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการบริการจัดการวางแผนการผลิต การตลาดแก้ปัญหาหนี้สินฯ ของกลุ่มต่อไป

3. สนับสนุนการจัดหาปัจจัยการผลิตพืชผักเท่าที่จำเป็นโดยระบบสหกรณ์/กลุ่มสมาชิกสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ แนะนำให้กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกว้าง ใช้เงินทุนที่มีอยู่ในการจัดหาวัสดุ อาทิ เมล็ดพันธุ์ วัสดุเพาะกล้า แม่ปุ๋ยสำคัญๆ ที่จำเป็นและไม่อันตรายสำหรับพืชผักปลอดภัย ก่อประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สมาชิกแต่ละรายได้ใช้บริการอย่างทั่วถึง

4. ใช้กลไกการวางแผนการผลิต นำแผนสู่การปฏิบัติ ประเมินตรวจสอบติดตาม และแก้ไขอย่างต่อเนื่อง (PDCA) แก่กลุ่ม ในการขับเคลื่อนงาน/โครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย ตั้งแต่การผลิตถึงการตลาด ภายใต้การคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคหรือคู่ค้าสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่แนะนำกระบวนการจัดการกลุ่มให้แก่กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกว้าง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่วางแผนการผลิต การจัดการผลผลิต การควบคุมต้นทุนการผลิต คุณภาพผลผลิต ให้ผลผลิตได้รับ GAP การบรรจุภัณฑ์ โรงบรรจุภัณฑ์ได้ผ่านมาตรฐาน GMP เพื่อให้ผลผลิตเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ จัดทำบัญชีรายได้-รายจ่ายและจัดสรรประโยชน์แก่สมาชิกผู้มีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรมเมื่อมีกำไรสุทธิ

5. ใช้หลักการตลาดนำการผลิต ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ภายใต้ความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ในเวลาต่อมาสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวและคนในครอบครัวสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกว้าง เดิมทำนาปลูกข้าวเหนียวไว้บริโภคในครัวเรือนและบางส่วนจำหน่ายกก.ละ 8 บาท ในพื้นที่ 10 ไร่ ปรับเปลี่ยนปลูกข้าวปลอดภัยดำเนินการในลักษณะเดียวกันการปลูกพืชผักปลอดภัยจำหน่ายให้แก่สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด กก.ละ 13.80 บาทสหกรณ์นำข้าวเปลือกแปรรูปเป็นข้าวสารจำหน่ายให้แก่โรงพยาบาลแพร่ ทุกอาทิตย์ละ 800 กก.ละ 40 บาท และและจำหน่ายแก่ผู้บริโภคที่สนใจ ทำให้สมาชิกกลุ่มฯคนในชุมชนบ้านกว้างมีรายได้เพิ่มขึ้น

1.2 หน่วยงานผู้ส่งผลงานมีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินงานหรือโครงการอย่างไร (10 คะแนน)

บทบาทของผู้ประสานงาน) Collaborator)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด เพื่อให้เล็งเห็นและให้ความสำคัญกับปัญหาของสมาชิก ที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ปัญหาหนี้สินของสมาชิก ปัญหาการมีอาหารไม่เพียงพอ และแหล่งอาหารสาธารณะกำลังหมดไปของชุมชน 2) สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่ การสร้างระบบน้ำที่เหมาะสมกับแปลงผัก แปลงนาข้าว การปลูกพืช 3) สำนักงานเกษตรอำเภอสูงเม่น เพื่อมาให้ความรู้กับสมาชิกในเรื่องการปลูกพืช จัดระบบน้ำการเกษตร 4) สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดแพร่ เพื่อการปรับปรุงดิน การลดการใช้สารเคมี ตรวจสอบคุณภาพดิน 5) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ 105 เพื่อมาให้ความรู้กับสมาชิกเรื่องการผลิตข้าวปลอดภัยให้กับ

สมาชิก สนับสนุนพันธุ์ข้าวมะลิ 6) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขต 1 จังหวัดเชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตร ตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การขอมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์ 7) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ให้คำแนะนำและตรวจรับรองมาตรฐาน GMP โรงงานบรรจุภัณฑ์ และ 8) ฝ่ายโภชนาการโรงพยาบาลแพร่ มาตรฐานอาหารปลอดภัย รับซื้อผลผลิต ผักปลอดภัย และ ข้าวหอมมะลิปลอดภัย

บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ร่วมกับ สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด จัดเวทีประชุม เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์และหน่วยงานภาคีเครือข่าย หรือ เพื่อแก้ไขปัญหารายได้ไม่พอเพียงกับรายจ่าย และปัญหาหนี้สินของสมาชิก ปัญหาอาหารไม่เพียงพอ และแหล่งอาหารสาธารณะกำลังหมดไปของชุมชน

บทบาทในฐานะผู้นำ (Leader)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ได้นำประเด็นปัญหาของสมาชิกสหกรณ์ และปัญหาของคนในชุมชน หรือในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด เพื่อให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม แก้ไขปัญหาให้กับสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง สมาชิกกลุ่มปลูกข้าวปลอดภัย และคนในชุมชน โดยใช้วิธีการให้ทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม) เข้ามาบูรณาการร่วมกัน นำนโยบาย “การตลาดนำการผลิต” มาช่วยแก้ไขปัญหา ริเริ่มการแก้ปัญหาหนี้แก่สมาชิก โดยให้สมาชิกสำรวจตลาดชุมชน ร้านอาหาร ร้านค้าชุมชน พ่อค้าคนกลาง เพื่อนำผักปลอดภัยของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางไปจำหน่ายต่อไป

ผู้ผู้เปลี่ยนกระบวนทัศน์ของชุมชน (Paradigm Shift Change Agent)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ (1) ได้สร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด ว่าปัญหาของสมาชิกคือปัญหาของสหกรณ์ หากเขาไม่มีกิน สุขภาพไม่ดี เขาก็ไม่มีทางใช้หนี้ได้ “” ให้เชื่อมั่นในระบบสหกรณ์ว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาให้แก่สมาชิกได้ ทำให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อสมาชิกมีความสุข ส่งผลให้สามารถชำระหนี้สหกรณ์ได้ สหกรณ์ก็จะมีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป (2) ร่วมกับสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด จัดประชุมชี้แจงเกษตรกรสมาชิกและคนในชุมชน ให้ตระหนักรู้ถึงปัญหาของตนและชุมชน เข้าใจสถานการณ์การมีอาหารไม่เพียงพอ และแหล่งอาหารสาธารณะกำลังหมดไป ปรับเปลี่ยนวิธีคิด ของสมาชิกและคนในชุมชน ใช้แนวคิด โดยส่งเสริมปลูกพืชปลอดภัย ไร่บริโภคช่วยให้เขามีกิน และจำหน่ายสร้างรายได้แก่ “การตลาดนำการผลิต” อย่พ่นชำระหนี้ แก้ปัญหาหนี้แก่สมาชิกสหกรณ์

1.3 หน่วยงานมีบทบาทในการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาชน และมีกระบวนการที่ทำให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมตามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (IAP 2) ใน 4 ระดับแรก ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างไร (10 คะแนน)

ระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับปัญหาหนี้สินของสมาชิก แนวทางการช่วยแก้ไขปัญหาให้กับสมาชิกผ่านสหกรณ์ ได้ทราบ โดยประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่าน คณะกรรมการ ประธานกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม เวทีประชาสังคม หอกระจายข่าวหมู่บ้าน และผ่านกลุ่ม Line

ระดับ 2 การปรึกษาหารือ จัดเวทีประชาคม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้พบปะหารือกับสหกรณ์ ได้เสนอความต้องการ เสนอแนวทางแก้ปัญหาหนี้ของตน ผ่านสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด เพื่อให้สหกรณ์นำมากำหนดนโยบายให้การช่วยเหลือสมาชิก ในการแก้ไขปัญหา

ระดับ 3 การเข้ามามีบทบาท สมาชิก/ประชาชน เข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ กำหนดโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาที่ร่วมกับสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสหกรณ์ แนะนำเรื่องการรวมกลุ่ม การบริหารการจัดการกลุ่ม การผลิต การตลาด การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง โดยกลุ่มมีการตั้งคณะกรรมการกลุ่ม เมืองค์ประกอบ ประธาน คณะกรรมการกลุ่มฯ 1 คน เลขานุการ 1 คน เภรัญญิก 1 คนและกรรมการอื่นอีก 2 คน มีหน้าที่บริหารจัดการกลุ่ม จัดทำแผนบริหารเงินทุน การวางแผนการผลิต การตลาด การเงิน ให้มีประสิทธิภาพ เสนอรายงานให้สหกรณ์ การเกษตรสูงเม่น จำกัด

ระดับ 4 สร้างความร่วมมือ สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ร่วมทำโครงการปลูกผักปลอดภัย ร่วมเรียนรู้ฝึกอบรม จัดทำแปลงผักปลอดภัยแปลงกลาง 1 แปลงเพื่อให้สมาชิกได้มาทดลอง ร่วมผลิต ผักปฏิบัติร่วมกับนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเชี่ยวชาญ และให้สมาชิกทุกรายทำแปลงผักในที่ดินของตนเอง เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน บางส่วนส่งขายให้แก่กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ทำบรรจุภัณฑ์ มีการรวบรวมผักปลอดภัยของสมาชิกขายส่ง ให้โรงพยาบาลแพร่ ร้านค้าสหกรณ์ ร้านค้าชุมชน พ่อค้าท้องถิ่น เมื่อได้เงินมาจ่ายค่าผักคืนแก่สมาชิกเป็นรายได้แก่สมาชิก และบางส่วนจัดสรรเป็นทุนแก่กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง กก.ละ .50 บาท/กก ไว้บริหารงานต่อไป รวมทั้งและกลุ่มปลูกข้าวปลอดภัย ส่งผลผลิตข้าวเปลือกปลอดภัยให้แก่สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด แปรรูปเป็นข้าวสารส่งจำหน่ายให้แก่โรงพยาบาลแพร่ ทุกอาทิตย์ๆ ละ 800 กก.เพื่อเป็นอาหารเลี้ยงผู้ป่วยที่รักษาตัวได้บริโภคทุกวัน

1.4 การดำเนินผลงานหรือโครงการมีกลไกและรูปแบบการสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างไร (10 คะแนน)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ได้ส่งเสริมกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางและกลุ่มปลูกข้าวปลอดภัยให้เข้มแข็ง สมาชิกมีรายได้ที่จะชำระหนี้ได้ การบริหารกลุ่มมีแนวทางที่ชัดเจน โดยประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ดังนี้

ต้นน้ำ จัดประชุมสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง เพื่อร่วมระดมความคิดเห็นในการวางแผน แก้ปัญหา เริ่มตั้งแต่กระบวนการเตรียมดิน นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ฟางข้าว เศษพืชตัดตักแต่ง มีจำนวนมาก เศษอาหารที่เหลือในครัวเรือน นำมาใช้เป็นปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ฮอร์โมน เร่งการเจริญเติบโตของพืช สารปรับปรุงสภาพดิน ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง ช่วยลดของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร มีการจัดการแปลงปลูกสลับรอบการผลิต ของพืชแต่ละชนิดเพื่อลดโรคแมลง การเพาะกล้า การปลูกและการดูแล การให้น้ำ การให้ปุ๋ยและอาหารเสริม การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การจัดการผลผลิตสู่ตลาด เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง เมืองค์ความรู้ และปลูกพืชปลอดภัยได้มาตรฐานรับรอง

กลางน้ำ บูรณาการร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ขอความร่วมมือสำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่ การสร้างระบบน้ำสเปรย์พ่นฝอย ระบบน้ำเปือกสลับแห้ง 3) สำนักงานเกษตรอำเภอสูงเม่น เพื่อมาให้ความรู้กับสมาชิกในเรื่องการปลูกพืช จัดระบบน้ำ การเกษตรที่เหมาะสม 4) สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดแพร่ เพื่อการปรับปรุงดิน การลดการใช้สารเคมี ตรวจสอบคุณภาพดิน 5) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มาให้ความรู้กับสมาชิกเรื่องการผลิตข้าวปลอดภัย สนับสนุนพันธุ์ข้าวมะลิ 105 ให้กับสมาชิก 6) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขต 1 จังหวัดเชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตร ตรวจรับรองมาตรฐาน

สินค้าเกษตร การขอมาตรฐาน GAP จำนวน 30 แปลง บางแปลงพัฒนาสู่ขั้นตอนเกษตรอินทรีย์ 7) ธกส.สาขาแพร่ สนับสนุนเงินกู้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางกู้ยืมสร้างโรงบรรจุภัณฑ์ GMP 8) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ให้คำแนะนำ และตรวจรับรองโรงบรรจุภัณฑ์มาตรฐาน GMP ของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง

ปลายน้ำ บูรณาการร่วมกันของภาคส่วนราชการและเอกชน ใช้หลักตลาดนำการผลิต โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ได้จัดมหกรรมเปิดจุดจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัย อาทิ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2561 เพื่อให้ผู้ผลิตพบผู้บริโภค ณ สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด และได้ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มกันขายผักปลอดภัย ในราคาเดียวกัน เปิดโอกาสให้เกษตรกร นำผลผลิตที่ได้มาตรฐาน GAP ผ่านการบรรจุภัณฑ์จากโรงบรรจุภัณฑ์ GMP ของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง เพื่อจำหน่ายให้แก่ 1) ฝ่ายโภชนาการโรงพยาบาลแพร่ มาตรฐานอาหารปลอดภัย รับซื้อผลผลิตผักปลอดภัย 2) ห้างสยามแมคโคร สาขาแพร่ รับซื้อผลผลิตของสมาชิก 3) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์แพร่ ได้ให้องค์ความรู้ การจัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุน ให้แก่สมาชิก และคณะกรรมการกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง นอกจากนี้ยังได้ร่วมกับคณะกรรมการกลุ่มบริหารจัดการเศษผักที่เหลือจากการตกแต่ง เพื่อนำไปเป็นอาหารสัตว์ เช่น หมู แพะ ได้แนะนำให้กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์พื้นที่อำเภอสูงเม่น นำไปเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มผู้เลี้ยงหมู เลี้ยงแพะ มอบมูลหมู มูลแพะ ให้กลุ่มผู้ปลูกผักนำไปใส่แปลงนาหรือแปลงผัก สามารถลดต้นทุน พื้นดินมีคุณภาพ และเป็นการจัดของเสียให้เกิดประโยชน์ (ZERO WEST)

1.5 การดำเนินงานหรือโครงการมีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีกลไกการติดตาม ประเมินผล ที่นำไปสู่การขับเคลื่อนงาน และมีความริเริ่มสร้างสรรค์อย่างไร (10 คะแนน)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านกระบวนการทำงานดังนี้

Plan – การวางแผน มีการวางแผนประจำปี แผนปฏิบัติงานประจำเดือน เพื่อให้กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง มีการทำงานตามแผนงานที่วางไว้ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยมีการกำหนดแผนงานส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ปลูกพืชปลอดภัย สามารถวางแผนการผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด หรือคำสั่งซื้อล่วงหน้าได้อย่างเหมาะสม โดยสมาชิกแต่ละรายมีแปลงปลูกผักปลอดภัย 1 แปลง และแปลงปลูกข้าวปลอดภัย อีก 1 แปลง จะวางแผนการปลูกพืชผักปลอดภัยตามช่วงอายุผัก อาทิ ผักบุ้ง อายุเก็บเกี่ยว 18 วัน ทุกสายจะปลูกไม่พร้อมกัน กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง แจกคำสั่งซื้อให้แก่สมาชิกล่วงหน้า เพื่อให้สมาชิกวางแผนปลูกให้ผลผลิตออกตามคำสั่งซื้อล่วงหน้าของลูกค้า ครบทุกสาย ส่วนพืชอื่นอีก 12 ชนิด จะดำเนินการเช่นเดียวกันเพื่อให้สมาชิกทุกสายได้ผลิตพืชปลอดภัย เพื่อจำหน่ายตามช่วงรอบการผลิต สามารถเก็บผลผลิตขายได้ตลอดทั้งปี และกลุ่มปลูกข้าวปลอดภัย ปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวเหนียวมาปลูกข้าวหอมมะลิพันธุ์ 105 ตามความต้องการและคำสั่งซื้อจากโรงพยาบาลแพร่

Do – การปฏิบัติ สมาชิกลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำให้กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง วางแผนการผลิตสอดคล้องกับแผนการตลาด นโยบาย “การตลาดนำการผลิต” แผนประมาณการรายได้-รายจ่าย วางแผนจัดการ คน เงินทุน วัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพปลอดภัยเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค/ตลาด/เกิดประโยชน์อย่างทั่วถึง

Check – ตรวจสอบเพื่อให้การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานจริง เป็นไปตามแผนงานหรือไม่ในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง จะรายงานผลความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ในที่ประชุมเป็นประจำทุกเดือน

Action – การดำเนินการ เมื่อกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ดำเนินการตามแผนเรียบร้อยแล้ว หากพบปัญหาอุปสรรคที่ทำให้สมาชิกกลุ่ม หรือการดำเนินการที่ไม่สามารถเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด ที่ประชุมกลุ่มจะร่วมกำหนดแนวทางแก้ปัญหาหารือกัน และปรับปรุงแก้ไขไม่กระทบต่อผู้บริโภค ลูกค้า เพื่อสามารถดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ และแจ้งผลการดำเนินงานให้สหกรณ์ต้นสังกัด คือสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด ทราบ

- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ **ส่งเสริมให้สมาชิกปรับเปลี่ยนวิถีคิด วิถีทำการเกษตรในรูปแบบใหม่** หมุนเวียนปลูกพืช ผักปลอดภัย จัดทำแปลงผักปลอดภัยแปลงกลาง 1 แปลง เพื่อให้สมาชิกได้มาร่วมผลิต ผักปฏิบัติร่วมกับนักวิชาการหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ใช้ระบบน้ำ สเปรย์พ่นฝอยแปลงปลูกผักปลอดภัย ระบบน้ำเปือกสลับแห้งในข้าวปลอดภัย มะลิ 105 ลดของเสียโดยกระบวนการ reuse และ recycle นำกลับใช้ใหม่ อาทิ ใช้เศษผักที่เหลือตกแต่งแต่ยังสามารถทำเป็นอาหารสัตว์ได้กับกลุ่มเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่กลุ่มดังกล่าวให้ มูลหมู มูลแพะ หมักกับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ฟางข้าว มีจำนวนมากทำเป็นปุ๋ยหมัก เศษอาหารผลไม้ที่เหลือในครัวเรือนนำมาใช้เป็นน้ำหมักชีวภาพ ฮอร์โมน เร่งการเจริญเติบโตของพืช ปรับปรุงสภาพดิน ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง ช่วยลดของเสีย และนำมาใช้ก่อประโยชน์

2. รายงานที่แสดงให้เห็นถึงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ (Output, Outcome, and Impact Indicators) ที่ได้รับการดำเนินการ 55 คะแนน

2.1 ผลงานหรือโครงการมีผลผลิตที่เป็นผลการแก้ปัญหาความยากจนในมิติด้านการเงินอย่างไร โดยเปรียบเทียบข้อมูลเชิงตัวเลขหรือเชิงปริมาณระหว่างก่อนและหลังดำเนินโครงการ (15 คะแนน)

สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ ในปี 2561 สมาชิกเดิมปลูกข้าวเหนียวนาปี มีพื้นที่เฉลี่ยต่อคน 10 ไร่ ผลิตผล 650 กก./ไร่ ราคาขายข้าวเหนียว 8 บาท /กก. มีรายได้จากการขายข้าวเหนียวนาปี ละ 52,000 บาท/คน/ปี ใช้ปุ๋ยเคมีในการปลูกทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง 4,050 บาท/ไร่ หรือ 40,500 บาท/รอบ/ปี มีเงินคงเหลือ 11,500 บาท/คน/ปี มีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยรายละ 18,250 บาท/คน/ปี รายได้ไม่พอรายจ่าย ต้องไปรับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์ร้านค้าในชุมชน มีรายได้เป็นรายวันๆ ละ 200 บาท/คน และไม่แน่นอน บางวันก็ไม่มีการรับจ้างจึงไม่มีเงินเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน **ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการ** สมาชิกปรับเปลี่ยนมาปลูกข้าวปลอดภัยพันธุ์หอมมะลิ 105 ในปี 2564 ผลิตผลลดลงเล็กน้อยเป็น 610 กก./ไร่ ราคาขายผลผลิตเพิ่มขึ้น เป็น 13.80 บาท/กก.พื้นที่ผลิตข้าว 10 ไร่ต่อคน มีรายได้จากการขายข้าวปลอดภัย ให้แก่สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด และโรงสี เป็นเงินเฉลี่ย 84,180 บาท/คน/ปี ต้นทุนการผลิตข้าวปลอดภัย กลุ่มสตรีสหกรณ์ได้เรียนรู้ การใช้แม่ปุ๋ยผสมใช้เอง โดยใช้แม่ปุ๋ย+ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมัก+สารปรับสภาพดิน ously ละส่วนเป็นไปตามที่นักวิชาการเกษตรแนะนำ ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง 3 เท่า ต้นทุนการผลิตคงเหลือ 1,300 บาท/ไร่ ทำให้มีรายได้จากการขายข้าวปลอดภัยหลังหักค่าใช้จ่ายคงเหลือสุทธิ 71,180 บาท/คน/ปี และสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางมีรายได้จากการขายผักปลอดภัย ส่วนหนึ่งผ่านกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางเพื่อส่งจำหน่ายแก่โรงพยาบาลแพร์ ร้านค้าสหกรณ์ ห้างสยามแมคโคร สาขาแพร์ และส่วนหนึ่งสมาชิกเก็บขายให้แม่ค้าในท้องถิ่นที่รับซื้อจากสมาชิกโดยตรง ทุกวันรวมเป็นเงินอย่างน้อย 54,000 บาท/คน/ปี สำหรับต้นทุนการผลิต ผักปลอดภัยพื้นที่ปลูก 1 ไร่ พืชหมุนเวียน 3 รอบ/ปี/คน ต้นทุนใช้แม่ปุ๋ย+ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมัก+ สารปรับสภาพดิน และเมล็ดพันธุ์ ทุนการผลิตผักปลอดภัย 650 บาท/ราย/รอบ รวมต้นทุนปลูกผักปลอดภัย 1,950 บาท/ปี/คน สมาชิกจึงมีรายได้ขายผักปลอดภัย สุทธิทั้งสิ้น 52,050 บาท/คน/ปี รวมแล้วสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ที่ปลูกผักปลอดภัย และปลูกข้าวปลอดภัย พันธุ์หอมมะลิ 105 มีรายได้คงเหลือ 123,230 บาท/คน/ปี ทำให้สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์ฯ มีรายได้เพียงพอที่จะใช้จ่ายในครัวเรือน สามารถที่จะชำระหนี้ให้กับสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด ธกส. และเจ้าหนี้ในระบบได้ มีเงินเหลือเป็นทุนในการผลิตในรอบต่อไป ทำให้สมาชิกมี

รายได้สูงกว่าเส้นความยากจนของคนในอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ (จากจำนวน 38,000 บาท/ราย/ปี ข้อมูล ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2564 ของสำนักพัฒนาชุมชนจังหวัด)

- จากเดิมในปี 2561 สมาชิกมีหนี้เฉลี่ย 40,500 บาท/คน ภายหลังเข้าร่วมโครงการในปี 2564 มีหนี้สินลดลง คงเหลือมีหนี้สินเฉลี่ยคนละ 14,950 บาท/คน และสมาชิกสมาชิกที่นำผักมาขายผ่านกลุ่มสตรีสหกรณ์ฯ ยินยอมให้กลุ่มหัก รายได้จากการขายผักเป็นเงินออมของตนเอง ยอดรวมเงินออมทั้งสิ้น 725,000 บาท คิดเป็น เงินออมเฉลี่ย 24,166บาท/คน/ปีจากเดิมไม่มีเงินเหลือออม

- การเพิ่มหุ้นกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง มีหุ้นแรกตั้งเมื่อปี 2557 หุ้นละ 20 บาท จำนวน 45 เป็นเงิน 900 บาทให้ สมาชิกเพิ่มหุ้นคนละอย่างน้อย 1 หุ้นต่อปี ปัจจุบันกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางที่หุ้น 780 เป็นเงิน 15,600 บาท

กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง มีสมาชิก 30 คน ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ปี 2558 มีหุ้นเพียง 45 หุ้นเป็นเงิน 900 บาท และไม่มีเงินออม หลังเข้าร่วมโครงการฯ ปี 2564 กลุ่มสตรีมีรายได้จากส่วนต่างราคาผักที่ตัดแต่งส่งจำหน่ายแล้ว กก.50 สตางค์ เป็นเงิน 30,750 บาท มีหุ้นเพิ่มขึ้น 780 หุ้น เป็นเงิน 15,600 บาท มีทุนภายในเป็นเงินออมของสมาชิก 725,000 บาท เงินทุนบางส่วนกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง นำไปฝากไว้ที่สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด และบางส่วนนำไปเป็นทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มนำไปซื้อแม่ปุ๋ย สารปรับสภาพดิน เมล็ดพันธุ์พืช จำหน่ายแก่สมาชิก ทำให้สมาชิกได้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ต้นทุนต่ำ

สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด รับผิดชอบซื้อข้าวเปลือกปลอดภัย พันธุ์หอมมะลิ 105 จากสมาชิก 30 ราย เป็นเงิน 2,337,282.76 บาท/ปี นำไปแปรรูปเป็นข้าวสารปลอดภัย จำนวน 86,112 กก. ส่งจำหน่ายให้แก่โรงพยาบาลแพร่ อาทิตย์ ละ 800 กก.ๆ ละ 40 บาท เป็นเงิน 1,664,000 บาท ที่เหลือจำหน่ายแก่สมาชิกร้านค้า ผู้บริโภคทั่วไป และมีรายได้จากผลผลิตพลอยได้ เช่น ปลายข้าว รำ แกลบ เป็นต้น ข้าวเปลือกหอมมะลิ105 บางส่วนสหกรณ์ฯ แบ่งจำหน่ายให้แก่โรงสี ข้าวชุมชนจำนวน 7,434 กก. ๆ ละ 15 บาท เป็นเงิน 111,510 บาท รวมแล้วสหกรณ์ฯ มีรายได้ทั้งสิ้น เป็นเงิน 2,685,828.48 บาทต่อปี มีกำไรเฉพาะธุรกิจ 348,545.72 บาท สิ้นปีบัญชีสหกรณ์มีกำไรสุทธิ จึงได้จัดสรรเป็นเงินเฉลี่ยแก่สมาชิกที่นำข้าวปลอดภัยมาจำหน่ายร้อยละ 2 ของยอดที่ส่งข้าวเปลือกจำหน่ายแก่สหกรณ์

2.2 ผลงานหรือโครงการมีผลลัพธ์ ที่เป็นผลการแก้ปัญหาความยากจนในมิติอื่นที่ไม่ใช่การเงินอย่างไร เมื่อพิจารณาผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิตในมิติด้านการเงิน และการเข้าถึงปัจจัย 4 โดยเปรียบเทียบกับปีที่ยังไม่มี การดำเนินโครงการ (20 คะแนน)

1) สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง จำนวน 30 ราย มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จากเดิมที่มีรายได้เป็นรายปี เปลี่ยนมาเป็นมีอาชีพตลอดทั้งปี เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี การผลิตจากเดิมใช้ปุ๋ยเคมีปรับเปลี่ยน มาเป็นปุ๋ยผสมใช้เอง (แม่ปุ๋ย + ปุ๋ยอินทรีย์ + ปุ๋ยหมัก+สารปรับสภาพดิน) ทำให้มีต้นทุนในการผลิตลดลง 3 เท่า มีอาหารปลอดภัยไว้บริโภค มีรายได้เพียงพอใช้จ่ายมีสุขภาพแข็งแรง ลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีในกระบวนการผลิต มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ครอบครัวมั่นคง โดยไม่ต้องออกไปรับจ้างจากภายนอก การเคลื่อนย้ายแรงงานลดลง ปัญหาหายสาบสูญลดลง

2) ชุมชนมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยได้มาตรฐาน GAP ชุมชนมีแหล่งอาหารที่ปลอดภัยไว้บริโภคอย่างเพียงพอ รวมทั้งผู้ป่วยโรงพยาบาลแพร่ (ขนาด 500 เตียง) ได้บริโภคอาหารปลอดภัย คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบ คนป่วยในชุมชนลดลงอย่างต่อเนื่อง เป็นการลดภาระของคนในครอบครัว ลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาของภาครัฐ

3) สามารถลดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเลิกเผาตอซัง และเศษซากผักที่เหลือจากการตัดแต่งนำใช้ ทำปุ๋ยหมักทดแทนปุ๋ยเคมีเพื่อใช้ในการทำการเกษตร พื้นฟู ปกป้องสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ประหยัดน้ำในการทำการเกษตรเนื่องจากใช้ระบบน้ำระบบสปริงเกอร์พ่นฝอยแปลงปลูกผักปลอดภัย และปล่อยน้ำเปือกสลับแห้งในนาข้าวปลอดภัย พันธุ์หอมมะลิ 105 เพื่อลดสารพิษลงสู่แม่น้ำ สภาพอากาศในพื้นที่ดีขึ้นเนื่องจากลดการใช้สารเคมีในพื้นที่

4) จากการประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกกลุ่มสตรี สหกรณ์การเกษตรสูงเม่นจำกัด คนในชุมชนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้เกิดกลไกความร่วมมือที่ดีตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ผู้ผลิตได้รับราคาที่เป็นธรรม มีตลาดรองรับที่แน่นอน และผู้บริโภคได้รับอาหารที่ปลอดภัยอย่างทั่วถึง ทั้งในระดับชุมชน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด สร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

5) การเข้าถึงปัจจัยสี่ หลังจากเข้าโครงการส่งเสริมปลูกพืชผักปลอดภัยแล้ว สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางและคนในครอบครัว ในด้านอาหารสมาชิก มีเงินซื้ออาหารที่มีประโยชน์ใส่ปากท้อง ไม่ต้องกังวลด้านแหล่งอาหารปลอดภัยและแหล่งอาหารธรรมชาติที่จะหมดไป ด้านที่อยู่อาศัย สมาชิกมีเงินพอสร้างบ้านเรือนที่มั่นคงเพื่อที่อยู่อาศัยดีขึ้น ด้านเครื่องนุ่งห่มสมาชิก มีใช้ไม่ขัดสน พอเหมาะพอดีกับฐานะและรูปแบบชีวิตคนในชุมชน ด้านยารักษาโรค สมาชิกคลายความกังวลว่าจะไปหาเงินจากไหนมารักษาพยาบาล พร้อมนี้สหกรณ์ได้ประกันด้านสุขภาพแก่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเป็นทุนมีสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิก

2.3 ผลงานหรือโครงการมีผลกระทบที่เป็นผลการแก้ไขความยากจนได้จริงในลักษณะที่ตอบโจทย์ความเหมาะสมกับพื้นที่ ความต้องการของประชาชนและชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในระดับปัจเจกบุคคล และชุมชน อย่างไร (5 คะแนน)

- ด้านเศรษฐกิจ สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง คนในชุมชนบ้านกวาง ได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมปลูกผักปลอดสารพิษ โดยมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากเดิม สามารถส่งชำระหนี้ได้ หนี้สินลดลง ทำให้คนในชุมชนมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ที่แน่นอน สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาเป็นธรรม สร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในชุมชนเพิ่มขึ้น

- ด้านสังคม เกษตรกรและสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง สามารถจะประกอบอาชีพทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน เพราะเป็นอาชีพหลักดั้งเดิมของเกษตรกรในพื้นที่ มีกลไกความร่วมมือที่ดีระหว่างภาคประชาสังคม ภาครัฐและเอกชน ในการร่วมแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและร่วมกันพัฒนา ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เป็นเกราะป้องกัน ส่งเสริมสังคมให้มีความสงบสุข อย่างยั่งยืน

- ด้านสิ่งแวดล้อม แปลงของสมาชิก 30 ราย ได้ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP และเตรียมที่จะเป็นแปลงเกษตรอินทรีย์ในอนาคต ช่วยให้ระบบนิเวศน์ไม่เสียหาย ใช้น้ำในการทำการเกษตรน้อยลง ประหยัดทรัพยากรน้ำเนื่องจากเป็นระบบสปริงเกอร์พ่นฝอยน้ำแปลงผัก หรือระบบเปือกสลับแห้งในนาข้าว มีการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น เศษผักนำไปทำปุ๋ยหมักทดแทนปุ๋ยเคมี ลดปล่อยสารพิษลงสู่แหล่งน้ำ ลดการเผาตอซัง ลดฝุ่นควัน พื้นฟู ปกป้องสภาพสิ่งแวดล้อม

- ด้านปัจเจกบุคคลและชุมชน สมาชิกได้รับการพัฒนาทักษะ ความสามารถในการประกอบอาชีพ ตามความถนัดของคนในชุมชน ส่งเสริมปลูกพืชตามฤดูกาลที่สมาชิกเกษตรกรมีความถนัด สมาชิกผลิตด้วยความใส่ใจ จนทำให้มีรายได้เลี้ยงชีพตลอดทั้งปี ชำระหนี้สินได้ มีเงินออม มีอาหารที่ปลอดภัยบริโภค การเจ็บป่วยลดลง

2.4 ผลงานหรือโครงการมีโอกาสในการนำไปขยายผลในพื้นที่อื่น ต่อยอดไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่น หรือต่อยอดโมเดลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร (5 คะแนน)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่ ได้ถอดบทเรียนผลสำเร็จจากการดำเนินโครงการ พบว่าปัจจัยความสำเร็จคือการแนะนำส่งเสริมปลูกพืชที่เป็นความถนัดของคนในพื้นที่ ตามฤดูกาล และความปลอดภัยและใช้ตลาดนำการผลิต รวมถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และการบริหารจัดการกลุ่มที่มีคุณภาพ และนำไปส่งเสริม ขยายผลดังนี้

1) ในกลุ่มเกษตรกรเด่นชัย กลุ่มเกษตรกรอำเภอวังชิ้น กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลสบสาย อำเภอสูงเม่น กลุ่มเกษตรกรน้ำชำ อำเภอสูงเม่น ทำให้สามารถแก้ปัญหาหนี้ให้กับสมาชิก

2) แนะนำให้สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด นำรูปแบบและวิธีการการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางไปใช้แก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มอื่นๆภายใต้สังกัดสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด จำนวน 4 กลุ่ม อาทิ กลุ่มผู้ปลูกข้าวนาปี กลุ่มปลูกข้าวนาปรัง กลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลือง กลุ่มผู้ปลูกข้าวโพดเมล็ดพันธุ์ รวม 459 ราย ส่งผลให้สมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ส่งผลให้สหกรณ์มีกำไรเพิ่มขึ้นสามารถจัดสรรกำไรสุทธิเป็นเงินปันผลร้อยละ 5

3) สำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดแพร่ นำสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสูงเม่น นำคณะจำนวน 120 ราย มาเรียนรู้รูปแบบกระบวนการแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยการส่งเสริมอาชีพปลูกผักปลอดภัยไว้บริโภคในครัวเรือน เพื่อลดค่าใช้จ่ายและสร้างรายได้ มีหน่วยงานหลายแห่ง นำไปเป็นต้นแบบ ต่อยอดและพัฒนา แก้ปัญหาให้กับสมาชิกของตนเองต่อไป

4) หน่วยงานราชการ ระดับกระทรวง ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้ตรวจราชการกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา สำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพิษณุโลก นำคณะมาศึกษาดูงานกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง สังกัดสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด เพื่อเป็นต้นแบบ ขยายผลแก่กลุ่มเกษตรกรอื่นๆต่อไป

2.5 ผลงานหรือโครงการมีความยั่งยืนและมีกลไกที่ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองและแสดงเจตนารมณ์ในการดำเนินการต่อได้หรือไม่ อย่างไร (10 คะแนน)

1) นับแต่วันที่กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ได้รับเงินอุดหนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวางได้เริ่มดำเนินการส่งเสริมให้สมาชิกปลูกผักปลอดภัยไว้บริโภคในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย มีรายได้จากการพืชผักปลอดภัยทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับ เพราะได้รับความเอาใจใส่เอื้ออาทรจากทางสมาชิกในกลุ่ม พร้อมทั้งมีเงินเก็บออมเป็นทุนทรัพย์ไว้ใช้ในยามขัดสน และขาดแคลน ล้วนเกิดมาจากปลูกพืช-ผัก ปลอดภัย สามารถผ่อนชำระหนี้ที่เกิดขึ้นในอดีตที่กู้ยืมจากสหกรณ์เพื่อนำมาลงทุน จากเดิมสมาชิกมีหนี้เฉลี่ยคนละ 40,500 บาท/คน ภายหลังเข้าร่วมโครงการ มีหนี้สินเฉลี่ยคนละ 14,950 บาท/คน ปัจจุบันสมาชิกมีเงินคงเหลือเฉลี่ย 123,230 บาท/ครอบครัว/ปี สามารถลดการพึ่งพิงแหล่งเงินทุนภายนอก กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนให้สมาชิกอย่างพอเพียง นั่นคือ ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมที่มาจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพขององค์กร และยังเป็นการทำงานเกษตรที่ปลอดภัยต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นและประเทศไทยอย่างมั่นคง และยั่งยืน

2) ได้พัฒนาคุณภาพ (คน) ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยพัฒนาให้องค์ความรู้ด้านการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยครบวงจร การบริหารธุรกิจ และการบริหารจัดการกลุ่ม ให้แก่คณะกรรมการกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ให้สามารถบริหารดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเหลือประชาชนสัมพันธ์ ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับ

เกษตรปลอดภัยให้แก่เกษตรกร หน่วยงานต่างๆ ที่มาศึกษาดูงาน เป็นเกษตรกรตัวอย่างในพื้นที่ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ปัจจุบันประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง ได้รับคัดเลือกเป็นสหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด

3) ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยส่งเสริมให้สมาชิกและคนในชุมชนที่สนใจ ให้แบ่งที่ดินของตนเองไว้ปลูกผักปลอดภัยพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ ใช้ ปลูกผักปลอดภัยหลากหลายชนิด ใช้แรงงานในครัวเรือนดูแลใส่ใจทุกขั้นตอน ตั้งแต่ปลูกจนเก็บเกี่ยว จะสามารถสร้างรายได้แก่สมาชิกเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน ส่วนที่ดินแปลงใหญ่ 10 ไร่ สนับสนุนให้ปลูกข้าวปลอดภัย หอมมะลิ 105 เพื่อจำหน่ายให้แก่สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด เพื่อเป็นรายได้ รายปี ให้แก่สมาชิกเกษตรกรและยังสามารถนำวัสดุเหลือใช้ อาทิ ฟางข้าว ตอซัง มาทำเป็นปุ๋ยหมัก ในการทำผักปลอดภัย ลดการเผ่าตอซัง ลดหมอกควัน เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4) กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มสตรีสหกรณ์ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนกิจกรรมการปลูกพืชผักปลอดภัยอย่างครบวงจร โดยขบวนการผลิตได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพิ่มทักษะองค์ความรู้ มีการลงแขกช่วยเหลือ เป็นกลไกเสริมความเข้มแข็งแก่คนในชุมชน ทำให้สังคมสงบสุข สร้างแหล่งอาหารที่ปลอดภัยในครอบครัว ผู้บริโภคมีสุขภาพแข็งแรง ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน

5) สหกรณ์รวบรวมผลผลิตมากกว่า 12 ชนิด และจำหน่ายให้แก่โรงพยาบาลแพร์ ห้างสยามแมคโคร สาขาแพร์ ร้านค้าทั่วไป ส่งจำหน่ายสู่ผู้บริโภคทั้งในและนอกพื้นที่ ทำให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ ปลอดภัย มีปริมาณที่เพียงพอ ทำให้ประชาชน รวมถึงผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงอาหารที่มีโภชนาการที่อย่างเพียงพอตลอดทั้งปี สอดคล้องกับเป้าหมายที่ 2 การขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการสำหรับทุกคนในทุกวัย

6) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร์ ได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เพื่อเข้าไปแนะนำส่งเสริม ดูแลกำกับ กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด และเข้าเยี่ยมชุมชนอย่างใกล้ชิด พร้อมให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการ การจัดทำบัญชีต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อความยั่งยืนของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านกวาง และชุมชน

Model การดำเนินโครงการ “พืชผักปลอดภัย จากใจสหกรณ์ ผู้ครัวโรงหมอ” สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวอย่างที่ 4 ประเภทบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ปี 2565 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ

แบบฟอร์มการสมัครรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี 2565 ประเภทร่วมใจแก้จน (Collaboration towards Poverty Eradication)

รางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่มีผลงานหรือโครงการเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถเป็นต้นแบบเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมในการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในระดับต่อไป

คำชี้แจง

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัลฯ

ส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ รัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ สถาบันการศึกษา ส่วนราชการระดับจังหวัดอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชน

เงื่อนไขของผลงานที่ส่งสมัคร

- กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับผลงานที่นำเสนอ
- ดำเนินการมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี
- แผนงาน/โครงการที่เสนอมุ่งต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน หรือพื้นที่เฉพาะก็ได้
- การดำเนินงาน/กระบวนการของแผนงาน/โครงการในการแก้ไขปัญหาความยากจนมีการบูรณาการความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีรูปแบบการแก้ไขปัญหาที่เกิดผลลัพธ์และผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ ผู้สมัครจะต้องจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณารางวัล “ร่วมใจแก้จน” ตามแบบฟอร์มที่กำหนดโดยคณะกรรมการจะพิจารณาจากรายละเอียดในเอกสารตามแบบฟอร์มที่กำหนดนี้เป็นหลักเท่านั้น

แบบฟอร์มการสมัครรางวัล ประชาร่วมใจแก่น (Collaboration towards Poverty Eradication)

ข้อมูลของหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

1. ชื่อผลงาน โครงการ/.....”แก่น พันธุ์ วิถีคนเขากา“.....
2. หน่วยงานที่ส่งผลงาน..... สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ. กรมส่งเสริมสหกรณ์.....
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน..... สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ.....
4. ผู้ประสานงาน อย่างน้อย)2 คน(
 - 4.1 ชื่อ-นามสกุล..... นายธราธิป ทิพย์ภรณ์.....
 - ตำแหน่ง..... นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ..... หน่วยงาน..... สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ.....
 - เบอร์ติดต่อ08371.7314.09..... e-mail..... area2bungkan@gmail.com.....
 - 4.2 ชื่อ-นามสกุล..... นางสาวเพ็ญสิริ ศรียะศักดิ์.....
 - ตำแหน่ง..... นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ..... หน่วยงาน..... สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ.....
 - เบอร์ติดต่อ..... 09.5486.9109..... e-mail..... pensiree.sr@gmail.com.....

หมายเหตุ

1. กรณีที่หน่วยงานที่ส่งผลงานกับหน่วยงานเจ้าของบัญชีผู้ใช้งานผ่านระบบการสมัครออนไลน์ (Username) เป็นคนละหน่วยงาน ผู้ที่มีสิทธิรับรางวัลจะเป็นหน่วยงานที่ส่งผลงาน ไม่ใช่เจ้าของ Username
2. เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับ กรุณากรอกข้อมูลผู้ประสานงานให้ครบถ้วน

รายงานผลการดำเนินการร่วมใจแก่น

1. ตัวชี้วัดกลุ่มปัจจัยนำเข้า (Input Indicators) 15 คะแนน

1.1 การดำเนินผลงานหรือโครงการมีความเป็นมาอย่างไร มีแนวทางการดำเนินงานชัดเจนหรือไม่ อย่างไร (4คะแนน)

อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มีประชากรทั้งสิ้น 80,563 ราย จำนวนครัวเรือน 25,972 ครัวเรือน มีพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 317,388.32 ไร่ ประกอบด้วย ยางพารา 156,012.88 ไร่ ข้าว 136,019.45 ไร่ ปาล์ม น้ำมัน 9,212.39 ไร่ มันสำปะหลัง 3,865.17 ไร่ ในจำนวนดังกล่าวเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเซกา จำกัด จำนวน 2,087 ราย สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร โดยมีพืชหลักที่สำคัญได้แก่ ยางพารา ข้าว ปาล์ม น้ำมัน และมันสำปะหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 มีการส่งเสริมการปลูกยางพาราในพื้นที่จำนวนมากทำให้สมาชิกส่วนใหญ่หันมาปลูกยางพาราเพียงอย่างเดียว จากสภาวะการณ์ปัจจุบันสภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลง เกิดภัยแล้งและการชะลอตัวด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์ประสบกับปัญหาราคายางพาราตกต่ำต้นทุนการผลิตสูงขึ้น รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ตามกำหนดและมีแนวโน้มว่าปัญหาหนี้สินสมาชิกเพิ่มสูงขึ้นทุกปี

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของสมาชิกจึงมีแนวคิดที่จะให้สหกรณ์การเกษตรเซกา จำกัด เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กับสมาชิก โดยเปลี่ยนวิถีของคนเซกาจากการปลูกยางพาราหรือปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นการทำเกษตรแบบพออยู่พอกินบนพื้นฐานของความพอเพียง ตามคำกล่าวที่ว่า **“เฮ็ดอยู่ เฮ็ดกิน”** และได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ โดยคัดเลือกสมาชิกสหกรณ์ที่มีหนี้ค่างานรายละไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท ซึ่งมีจำนวนรวม 150 ราย

2) จัดทำโครงการขึ้นในปี พ.ศ. 2562 เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ค่างานของสมาชิก จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก จำนวน 3 กลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มนาเฮา ผลิตข้าวอินทรีย์ กลุ่มอาชีพการเลี้ยงสุกรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพเกษตรกรรมผสมผสานนำมาเป็นทางเลือกให้กับสมาชิก มีการจัดอบรมให้ความรู้เมื่อรับการอบรมแล้วมีสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการรวมทั้งสิ้นจำนวน 118 ราย

3) ส่งเสริม แนะนำให้สมาชิกปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะกับอาชีพเสริม ซึ่งเป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการได้ในบริเวณพื้นที่สวนยางพารา และพื้นที่ส่วนที่เหลือจากการปลูกยางพาราเพื่อสร้างรายได้เพิ่มแนะนำการปลูกข้าวอินทรีย์ การทำเกษตรอินทรีย์และการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้คุ้มค่า

4) นำระบบตลาดนำการผลิต โดยให้สหกรณ์เป็นผู้หาช่องทางการตลาดเพื่อการวางแผนการผลิตให้แก่สมาชิก ให้ความรู้ด้านการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การพัฒนาสินค้าให้เป็นที่ต้องการของตลาด รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด แนะนำ ส่งเสริมการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อลดค่าใช้จ่ายและสร้างรายได้เพิ่ม

1.2 การดำเนินผลงานหรือโครงการมีรูปแบบและวิธีการใช้ทรัพยากรอย่างไร (3คะแนน)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มอาชีพในสังกัดสหกรณ์ และมีกลุ่มอาชีพที่ดำเนินงานแล้วมีผลสำเร็จจากการดำเนินงานจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนาเฮา ผลิตข้าวอินทรีย์ กลุ่ม

อาชีพการเลี้ยงสุกรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (คนเลี้ยงหมูสหกรณ์) กลุ่มอาชีพเกษตรกรผสมผสาน สมาชิกรวมทั้งสิ้น 118 ราย โดยมีการดำเนินงานตลอดห่วงโซ่อุปทาน ดังนี้

กลุ่มนาเฮา ผลิตข้าวอินทรีย์

ต้นน้ำ : จัดประชุมกลุ่มสมาชิกโดยมีประธานกลุ่มเป็นผู้ให้ความรู้ในการผลิต ในขั้นตอนต่างๆ สหกรณ์เป็นผู้สร้างความมั่นใจในการตลาด สร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิก สำนักงานเกษตรจังหวัดบึงกาฬ ให้ความรู้ด้านการผลิตข้าวอินทรีย์ทั้งระบบ ทำให้ผลผลิตข้าวอินทรีย์ของสมาชิกมีคุณภาพ

กลางน้ำ : กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้สนับสนุนเงินอุดหนุนจำนวน 100,000 บาท ให้แก่สหกรณ์ในการจัดซื้อเครื่องซีลสุญญากาศ เครื่องสีข้าวกล้องและอะคิลิกบรรจุข้าว เพื่อใช้ในการบรรจุผลิตภัณฑ์ ทำให้เพิ่มมูลค่า

ปลายน้ำ : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้เข้าแนะนำส่งเสริมและติดตามการใช้อุปกรณ์การตลาด โดยนำหลักการตลาดนำการผลิต โดยให้สหกรณ์นำข้าวอินทรีย์มาวางขายที่มินิมาร์ทของสหกรณ์ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดทั้งภายในและภายนอกจังหวัด ทำให้สามารถเพิ่มเครือข่าย เพิ่มช่องทางตลาดออนไลน์ ได้แก่ Shopee Facebook และเว็บไซต์ของสหกรณ์

กลุ่มคนเลี้ยงหมู

ต้นน้ำ : สำนักงานสหกรณ์จังหวัด บึงกาฬ ร่วมกับสหกรณ์ วางแผนการผลิตและการตลาดในที่ประชุมกลุ่มของผู้เลี้ยงสุกร จัดประชุมสมาชิกสหกรณ์ผู้สนใจ โดยมีประธานกลุ่มเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในการเลี้ยงหมู ปศุสัตว์จังหวัดบึงกาฬให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการฟาร์มแบบครบวงจร สหกรณ์สร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกโดยการเป็นผู้จัดหาตลาดให้กับสมาชิก

กลางน้ำ : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้แนะนำให้สหกรณ์การเกษตรเซกา จำกัด เข้าถึงแหล่งเงินทุนจากเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกกู้มาประกอบอาชีพรายละ 30,000 บาท และจัดหาสินค้าปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายให้กับสมาชิกในราคาต่ำกว่าท้องตลาด ประธานกลุ่มเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต ทำให้สมาชิกสามารถนำไปต่อยอดและมีรายได้เพิ่มขึ้น

ปลายน้ำ : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้เข้าแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต ให้สหกรณ์เป็นผู้จัดหาและคัดกรองพ่อค้าคนกลางมารับซื้อหมูของสมาชิก เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิก

กลุ่มเกษตรกรผสมผสาน

ต้นน้ำ : สำนักงานสหกรณ์จังหวัด บึงกาฬ ร่วมกับสหกรณ์ จัดประชุมสมาชิกสหกรณ์ผู้สนใจโดยมีประธานกลุ่มเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และคำแนะนำในการดำเนินการทำเกษตรผสมผสาน สำนักงานเกษตรจังหวัดบึงกาฬ ให้ความรู้การทำเกษตรผสมผสานอย่างครบวงจร การจัดการแปลงอย่างเป็นระบบ สหกรณ์การเกษตรเซกา จำกัด บริหารจัดการด้านตลาด

กลางน้ำ : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้แนะนำให้สหกรณ์เข้าถึงแหล่งเงินทุนเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อให้สมาชิกได้นำไปปรับปรุงแหล่งน้ำของตนเอง ให้น้ำใช้ตลอดปี และเงินกู้กองทุนสงเคราะห์กลุ่มเกษตรกร โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อสร้างระบบน้ำในไร่นาของสถาบันเกษตรกรระยะที่ 2 ส่งผลให้สมาชิกสามารถปลูกพืช ขยายพื้นที่การเพาะปลูกได้มากขึ้น

ปลายน้ำ : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้เข้าแนะนำติดตามการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพด้วยวิธีการตลาดนำการผลิต โดยแนะนำให้สหกรณ์จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตของสมาชิก เช่น ดอกดาวเรือง สหกรณ์ได้ทำการ

ติดต่อพื้นที่จัดทำพยานบายศรีและร้อยมาลัยผู้มาสักการะปู้อื่อลือและถ้ำนาคา รวมถึงผู้ที่ไม่ทราบไปหัวขอพรที่คำชะโนดจังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาด อีกทั้งให้กลุ่มอาชีพเป็นแหล่งเรียนรู้ของเครือข่ายสหกรณ์ในจังหวัดและต่างพื้นที่ โดยผู้ที่มาศึกษาดูงานได้ทำการซื้อผลผลิตของสมาชิกอีกด้วย

1.3 หน่วยงานผู้ส่งผลงานมีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินงานหรือโครงการอย่างไร (8คะแนน)

- **บทบาทของผู้ประสานงาน (Collaborator)**

ในการขับเคลื่อนโครงการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานงานกับสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์และหน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนอื่นตลอดห่วงโซ่อุปทาน ดังนี้

ต้นน้ำ: ประสานสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบึงกาฬ สำนักงานเกษตรจังหวัดบึงกาฬ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในการปลูกข้าวอินทรีย์ การเลี้ยงสุกร การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานให้แก่สมาชิก แนะนำจัดหาแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ โดยได้ประสานความร่วมมือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเซกา และเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์

กลางน้ำ: ได้ประสานมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในการขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์การผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กลุ่มอาชีพของสหกรณ์ และอบรมให้ความรู้ด้านการแปรรูป การพัฒนาสินค้าให้มีมูลค่าเพิ่ม

ปลายน้ำ: ได้ประสานกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดบึงกาฬ ในการอบรมให้ความรู้ด้านการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ และประสานตลาดรับซื้อสุกร และสินค้าจากกลุ่มเกษตรกรผสมผสาน เพื่อให้สมาชิกมีความมั่นใจด้านการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย

- **บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)**

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้จัดเตรียมทำข้อมูลของสหกรณ์และสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ในการจัดทำข้อมูล เพื่อขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์การตลาดและแหล่งเงินทุนให้กับสหกรณ์และสมาชิก จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเซกา เป็นผู้จัดการอบรมและพัฒนาความรู้ให้กับสมาชิก รวมถึงการให้ข้อมูลด้านการผลิตแก่ผู้รับซื้อสินค้า เพื่อให้สามารถเข้าถึงและมีการวางแผนการรับซื้อสินค้าจากสมาชิกสหกรณ์ได้ต่อเนื่อง

- **บทบาทในฐานะผู้นำ (Leader)**

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้เข้าไปแนะนำและออกพื้นที่ร่วมกับฝ่ายจัดการในการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพ เพื่อสร้างรายได้แก่สมาชิก โดยการจัดประชุมชี้แจงและรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มอาชีพการสนับสนุนช่วยเหลือสหกรณ์ในด้านการผลิต การเชื่อมโยงตลาด การวางแผนและบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพ แนะนำแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์การตลาด เพื่อให้สหกรณ์สามารถขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกอย่างเป็นรูปธรรม สมาชิกสามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ จำหน่ายในราคายุติธรรมและมีตลาดรับซื้อล่วงหน้า

- **ผู้เปลี่ยนกระบวนทัศน์ของชุมชน (Paradigm Shift Change Agent)**

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้ขับเคลื่อนให้สมาชิกสหกรณ์สามารถ แก่จน พันหนี่ ตามวิถีคนเซกา โดยนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการสร้างความเข้มแข็งจากการ

รวมตัวของสมาชิกเป็นกลุ่มอาชีพในสังกัดสหกรณ์ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการกลุ่มเล็ก ๆ ในสหกรณ์ให้เข้มแข็งและสามารถสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เพิ่ม โดยสามารถสร้างรายได้จากทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ในพื้นที่และจากความถนัด ความสนใจของสมาชิก ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพและได้นำสมาชิกไปศึกษาดูงานในสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเห็นโอกาสและความเป็นไปได้ รวมถึงการสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพในสหกรณ์ โดยมีสหกรณ์เป็นหลักในการจัดหาตลาดและการส่งเสริมการผลิตที่มีคุณภาพให้แก่สมาชิก ซึ่งทำให้สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการมองเห็นโอกาสและเกิดกำลังใจ สามารถมีรายได้จากการประกอบอาชีพ ทำให้สามารถส่งชำระหนี้ให้กับสหกรณ์และมีการขยายการลงทุนในการประกอบอาชีพต่อไป

2. ตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ (Process Indicators) 30 คะแนน

2.1 หน่วยงานมีบทบาทในการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาชน และมีกระบวนการที่ทำให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมตามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (IAP 2) ใน 4 ระดับแรก ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างไร (10 คะแนน)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ เป็นผู้ริเริ่มและดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาหนี้ของสมาชิกตามแนวทาง “แก้จน พันธุ์ วิถีคนเซกา” โดยร่วมมือกับหน่วยงานในภาคส่วนต่างๆ ทั้งในภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐ สหกรณ์และสมาชิก ซึ่งการดำเนินงานได้มีการปฏิบัติงานร่วมกับสหกรณ์ใน 3 ระดับได้แก่ ระดับคณะกรรมการระดับสมาชิก และระดับของฝ่ายจัดการ เพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการในการรับความช่วยเหลือ และนำข้อมูลมาประมวลผลเพื่อปรึกษาหารือและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ระดับที่ 1 คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นประจำทุกเดือน เพื่อชี้แจงให้ข้อมูลด้านปัญหาหนี้สินของสมาชิก หาแนวทางแก้ไข การวางแผนการปฏิบัติงาน และการจัดทำระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน และการส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก และหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน รวมถึงการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของคณะกรรมการให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก

ระดับที่ 2 สมาชิก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ได้ออกประชุมกลุ่มสมาชิกเพื่อชี้แจงโครงการ โดยได้สำรวจความต้องการเข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจ การสอบถามข้อมูลความต้องการของสมาชิก การวางแผนในการดำเนินงานร่วมกับสหกรณ์ ในด้านการผลิต การตลาด และการจัดหาปัจจัยการผลิต ในการร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกในกลุ่มย่อย ทำให้สมาชิกสามารถสื่อสารและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และเป็นอิสระ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ได้ส่งเสริมให้มีการรวมตัวของกลุ่มอาชีพ และส่งเสริมแนวทางการบริหารจัดการกลุ่ม ให้มีความเข้มแข็ง สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มอาชีพเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม

ระดับที่ 3 ฝ่ายจัดการสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้ร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ เพื่อนำนโยบายของคณะกรรมการและความต้องการของสมาชิก มาวางแผนปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน และส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก โดยได้กำหนดแผนปฏิบัติงานรายเดือน รายปี และการหารือร่วมกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน

เพื่อหาแนวทางแก้ไข และได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี ในการพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะต่างๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ความรู้และทักษะที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

2.2 การดำเนินผลงานหรือโครงการมีกลไกและรูปแบบการสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจน มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างไร (10 คะแนน)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมประสานงาน อำนวยความสะดวก สนับสนุนองค์ความรู้ งบประมาณ และบุคลากรในการขับเคลื่อนและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ จนทำให้ สมาชิกปรับเปลี่ยนความคิดการทำเกษตรเชิงเดี่ยวมีรายได้ทางเดียวเป็นหลัก มาเป็นเกษตรผสมผสานสร้างอาชีพ ทางเลือกเพิ่มรายได้หลายทาง จนเกิดผลสัมฤทธิ์ตลอดห่วงโซ่อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

ต้นน้ำ: ด้านการผลิต สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้จัดโครงการประชุมกลุ่มอาชีพ เพื่อพัฒนาความรู้ ในด้านการผลิตที่มีคุณภาพและการลดต้นทุนการผลิต โดยได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิต ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบึงกาฬ ให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสุกรที่ได้มาตรฐานและการลดต้นทุน สำนักงานเกษตร จังหวัดบึงกาฬ ได้แนะนำด้านการทำเกษตรผสมผสานเพื่อสร้างรายได้อย่างยั่งยืน และการลดต้นทุนการผลิต รวมถึงแนะนำการทำเกษตรปลอดภัยให้แก่สมาชิก สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบึงกาฬ ได้ แนะนำและให้ความรู้ด้านการสำรวจแหล่งน้ำ การใช้ทรัพยากรน้ำที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และมีน้ำใช้ในการเกษตรตลอดทั้งปี ธ.ก.ส. สาขาเซกา สนับสนุนเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

กลางน้ำ: ด้านการบริหารจัดการและการพัฒนา ได้ประสานสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บึงกาฬ เข้า แนะนำการใช้โปรแกรมการทำคลังสินค้าของร้านคามีนิมาร์ท โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ โปรแกรม Smart 4 M และโปรแกรม Smart ME สำหรับใช้ในการบันทึกบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผ่านอุปกรณ์ Smart Phone ทำให้สหกรณ์และสมาชิกวางแผนการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เข้ามา ช่วยเหลือด้านการสนับสนุนอุปกรณ์การผลิตข้าวอินทรีย์ของกลุ่มอาชีพนาเฮา ได้แก่ เครื่องตีปุ๋ย เครื่องอัดเม็ดและ เครื่องบดสับ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดบึงกาฬ เข้ามาแนะนำด้านการผลิตสินค้าข้าวให้ได้มาตรฐาน

ปลายน้ำ: ด้านการตลาดและการสร้างเครือข่าย ได้ประสานกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดบึงกาฬ เพื่อให้ ความรู้ด้านช่องทางการตลาด ทำให้สินค้าของสหกรณ์สามารถมีช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้น การประสานพ่อค้า ในการรับซื้อผลผลิตสุกร การขยายตลาดสินค้าของกลุ่มอาชีพเกษตรผสมผสาน ได้แก่ ผลไม้และดอกดาวเรืองไป จำหน่ายให้แก่เครือข่ายผู้รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรในจังหวัดและต่างจังหวัด

2.3 การดำเนินผลงานหรือโครงการมีกระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพ มีกลไกการติดตาม

ประเมินผล ที่นำไปสู่การขับเคลื่อนงาน และมีความริเริ่มสร้างสรรค์อย่างไร (10 คะแนน) สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ได้มีการวางแผนการดำเนินโครงการ และได้นำ CIPP Model มาใช้ในการติดตามประเมินผลโดยใช้ ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การประเมินด้านสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) ได้มีการประเมินปัจจัยภายนอกที่มีผล ต่อการดำเนินงาน ได้แก่ ผลกระทบจากเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อการดำเนินการแก้ไขปัญหา หนี้สินและการส่งเสริมอาชีพ การประเมินว่าโครงการที่ดำเนินการมีความเหมาะสม ชัดเจนและสามารถตอบสนอง

ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงหรือไม่ โดยได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาและกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) ได้ประชุมร่วมกับคณะกรรมการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ในการประเมินความพร้อมของสหกรณ์ ด้านเงินทุน ด้านบุคลากร ด้านเครื่องมืออุปกรณ์และวิธีการบริหารจัดการของสหกรณ์ เพื่อหาจุดอ่อนและแนวทางแก้ไขและพัฒนาในจุดด้อยของสหกรณ์

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเพื่อรับทราบผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาหนี้สินและการส่งเสริมอาชีพ โดยได้ร่วมกับสหกรณ์ในการติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน เพื่อรับทราบข้อดี และข้อบกพร่อง รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและหาแนวทางการปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) ได้ร่วมประเมินผลการดำเนินงานกับสหกรณ์ว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในด้านปริมาณและคุณภาพ รวมถึงผลกระทบด้านบวกและด้านลบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน ในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของการดำเนินงาน และความเป็นไปได้ในการนำโครงการไปขยายผลต่อ

3. ตัวชี้วัดผลผลิต ผลลัพธ์ผลกระทบ (Output, Outcome and Impact Indicators) 55 คะแนน

3.1 ผลงานหรือโครงการมีผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบที่แท้จริงเป็นที่ประจักษ์ ตอบโจทย์ปัญหา

(Relevance) อย่างไร (40 คะแนน)

3.1.1 ผลงานหรือโครงการมีผลผลิตที่เป็นผลการแก้ปัญหาความยากจนในมิติด้านการเงินอย่างไร

(15 คะแนน)

ผลสำเร็จ (Output)

ด้านสมาชิก ในปี 2562 จากการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 118 ราย หนี้ทั้งสิ้นจำนวน 8,357,984.43 บาท สมาชิกสามารถส่งชำระหนี้ได้ 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.37 ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.62 ส่งผลให้สหกรณ์สามารถแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ได้ สหกรณ์ได้ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูก ทำให้สมาชิกมีต้นทุนในการผลิตเฉลี่ยลดลงร้อยละ 30

ด้านสหกรณ์ ในปี 2562 สหกรณ์มีปริมาณหนี้สิน จำนวน 8,357,984.13 บาท ในปี 2563 สหกรณ์มีปริมาณหนี้สิน จำนวน 11,155,990.70 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 33.47 และในปี 2564 สหกรณ์มีปริมาณหนี้สิน จำนวน 11,758,966.50 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 5.40 เนื่องจากในปี พ.ศ. 2562 เป็นปีแรกที่เริ่มดำเนินโครงการสมาชิกสามารถส่งชำระหนี้ได้ ทำให้ปีที่ 2 และปีที่ 3 สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการมีการขยายการลงทุนในอาชีพเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตของสมาชิกเป็นที่ต้องการของตลาด สหกรณ์ได้ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูก เพิ่มวงเงินกู้ยืมให้กับ เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ เสริมสภาพคล่องในครัวเรือนสมาชิกได้

ผลลัพธ์ (Outcome)

1) **ด้านสมาชิก** สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ บาท 415,471.29 มีเงินออม จำนวน 2562 ราย ในปี 118 สมาชิกมีเงิน 2563 บาท พบว่าในปี 321,521.92 จำนวน 2564 บาท และในปี 518,063.34 จำนวน 2563 ในปี

สมาชิกมีเงินออมลดลง 2564 เนื่องจากมีรายได้เพิ่มมากขึ้น สำหรับในปี 19.80 ร้อยละ 2562 ออมเพิ่มขึ้นจากปี เนื่องจากสมาชิกรายได้ออมของตนไปลงทุนในการประกอบอาชีพแทนการกู้ยืมเงิน 37.93 ร้อยละ 2563 จากปี จากสหกรณ์

2) **ด้านสหกรณ์** สามารถแก้ไขปัญหาสมาชิกสหกรณ์ที่มีหนี้ค้ำงาน ที่ผิวนัดชำระกับสหกรณ์ได้จาก 150 ราย สามารถชำระหนี้ได้ 118 ราย จำนวนรวม 10,295,035.93 บาท คิดเป็นร้อยละ 85.68 ของหนี้ที่ค้ำงานชำระ สหกรณ์ลดค่าใช้จ่ายในการติดตามหนี้ที่ผิวนัดชำระ อีกทั้งสหกรณ์มีผลประกอบการดีขึ้น มีกำไรเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.66 ในปี 2563 ส่งผลให้สหกรณ์มีเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น มีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นเฉลี่ย เดือนละ 7,168,020.61 บาท ทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.58 สหกรณ์สามารถบริการสมาชิกได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

3.1.2 ผลงานหรือโครงการมีผลลัพธ์ที่เป็นผลการแก้ปัญหาความยากจนในมิติอื่นที่ไม่ใช่การเงิน อย่างไร (20 คะแนน)

มิติด้านเศรษฐกิจ สมาชิกมีเงินออมและรายได้เพิ่มขึ้น สมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ตรงเวลา สหกรณ์มีความมั่นคงทางการเงิน บริหารงานโดยใช้จากแหล่งทุนภายในสหกรณ์เอง และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำธุรกิจกับสมาชิกตามหลักการสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินธุรกิจ สามารถจัดสรรเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนให้กับสมาชิกที่มาทำธุรกิจ ให้แก่สมาชิกได้มากขึ้น

มิติด้านสังคม สหกรณ์มีการจัดสรรกำไรสุทธิ เป็นทุนสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชน เกิดความเอื้ออาทร มีจิตอาสา ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มอาชีพและชุมชน

มิติด้านวัฒนธรรม กลุ่มนาเฮา ผลิตข้าวอินทรีย์ มีการสืบทอดและอนุรักษ์ การผลิตข้าวโอบ “ ” ซึ่งเป็นขนมพื้นบ้านหายาก โดยได้นำข้าวมาผลิตและแปรรูปเป็นขนม เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จักและจำหน่ายให้คนรุ่นใหม่ มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สหกรณ์ได้ลดของเสียในการผลิตเพื่อไม่ให้ทำลายสิ่งแวดล้อมและเกิดมลพิษในชุมชน เช่น มีการนำมูลสุกร มาทำเป็นปุ๋ยและจำหน่ายให้แก่กลุ่มเกษตรผสมผสาน การผลิตข้าวของกลุ่มนาเฮา ผลิตข้าวอินทรีย์ ได้นำเศษฟางไปทำเป็นปุ๋ยธรรมชาติ

3.1.3 ผลงานหรือโครงการมีผลกระทบที่เป็นผลการแก้ไขความยากจนได้จริงในลักษณะที่ตอบ โจทย์ความเหมาะสมกับพื้นที่ ความต้องการของประชาชนและชุมชน อย่างไร)5 คะแนน (

1) การจัดทำโครงการโดยการส่งเสริมอาชีพทั้ง กลุ่มอาชีพ สามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินของสมาชิกได้จริง 3 สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ มีรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนด ทำให้สมาชิกสหกรณ์รายอื่นมีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น

2) เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ในชุมชน จากการรวมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย ทำให้มีความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์และปัจจัยการผลิตของสมาชิก ทำให้ชุมชนและชาวบ้านมีรายได้จากการจำหน่ายปัจจัยการผลิตให้กับสมาชิกกลุ่มอาชีพ

3) ทำให้สมาชิกสหกรณ์รายอื่น มีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น

3.2 ผลงานหรือโครงการมีโอกาสในการนำไปขยายผลในพื้นที่อื่น ต่อยอดไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่น หรือต่อยอดโมเดลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร (5 คะแนน)

1) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้ส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการส่งเสริมอาชีพให้สมาชิกสหกรณ์ โดยสหกรณ์ได้รับโล่รางวัลจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสหกรณ์ ประจำปี พ 2564 .ศ.ซึ่งในการดำเนินงานสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้สมาชิกสามารถชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ได้และมีสมาชิกต้นแบบ (Model member type) ทำให้มีสมาชิกรายอื่นมีความสนใจที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น จากสมาชิกต้นแบบ 118 ราย เพิ่มขึ้นเป็น 150 ราย ทำให้เป็นสหกรณ์ต้นแบบในการส่งเสริมอาชีพและการรวมกลุ่ม

2) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้เผยแพร่แนวคิดในการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ กลุ่มผู้เลี้ยงหมู ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่างๆ จากประธานกลุ่มที่เป็นปราชญ์ในการเลี้ยงหมู ทำให้สมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง พร้อมทั้งได้มีการตรวจเยี่ยมจากประธานกลุ่ม ร่วมกับสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เพื่อติดตามให้สมาชิกสามารถผลิตหมูได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ต้องการของตลาด ทำให้สร้างความเชื่อมั่นจากสมาชิกกลุ่มและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับสมาชิกรายอื่น เกิดความสนใจในการเลี้ยงหมูเป็นอาชีพเสริมเพิ่มขึ้น

3) มีสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬและต่างจังหวัดเข้ามาศึกษาดูงานเฉลี่ยปีละ 5 แห่ง ผู้เข้าศึกษาดูงานเฉลี่ยจำนวน 1,750 ราย ปี/เพื่อทราบขั้นตอนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และจากการ ศึกษา ดูงานจากพื้นที่ ทำให้ผู้มาศึกษาดูงานนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง เช่น เครือข่ายสหกรณ์ในจังหวัดบึงกาฬและผู้มาศึกษาดูงานทำให้ขยายผลจากสมาชิกต้นแบบ 118 ราย เพิ่มขึ้นเป็น 150 ราย

3.3 ผลงานหรือโครงการมีความยั่งยืนและมีกลไกที่ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองและแสดง

เจตนารมณ์ในการดำเนินการต่อได้หรือไม่ อย่างไร (10 คะแนน)

จากการที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ ได้ส่งเสริมและขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสหกรณ์และขับเคลื่อนสู่สมาชิก ผลักดันให้สหกรณ์มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพในสังกัดสหกรณ์อย่างจริงจัง ยกกระดับให้สหกรณ์สามารถบริหารจัดการระบบการรวมกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้บริการสมาชิกได้ตรงตามความต้องการในการพัฒนาอาชีพของสมาชิกแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม เพื่อการพัฒนาและต่อยอดให้มีความเข้มแข็งมุ่งสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน และใช้หลักการตลาดนำการผลิต เพื่อวางแผนบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน จนทำให้สหกรณ์สามารถสร้างเครือข่ายการตลาดและการผลิต เพื่อให้สมาชิกสามารถวางแผนการผลิตและจำหน่ายผลผลิตได้ จากผลสำเร็จของการเริ่มต้นโครงการส่งผลให้มีสมาชิกประสงค์จะเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสหกรณ์มีการวางแผนการพัฒนากลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้น และการต่อยอดการผลิตจากกลุ่มอาชีพเดิมในการแปรรูปผลผลิตจากข้าว สุก ร และพืชผักต่างๆ โดยประสานกับตลาดรับซื้อล่วงหน้าเพื่อสมาชิกเกิดความมั่นใจและมีรายได้ที่มั่นคง

ภาคผนวก

-คำสั่งคณะทำงานการจัดการความรู้ (KM) สำนักงานสภกรณ์จังหวัดแพร่ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

(คู่มือฉบับ)

คำสั่งสำนักงานสภรณ์จังหวัดแพร่

ที่ ๕๒ /๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้และนวัตกรรม (KM&IM)
ของสำนักงานสภรณ์จังหวัดแพร่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กำหนดแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล ตามแนวทาง HR Scorecard ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕-๒๕๗๐ และสำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดการประเมินสถานะของหน่วยงานในการเป็นระบบราชการ ๔.๐ (PMQA๔.๐) เป็นตัวชี้วัดในการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการของกรมส่งเสริมสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันสู่ การบรรลุวิสัยทัศน์ การสหกรณ์มั่นคง สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเข้มแข็ง เศรษฐกิจและสังคมของชุมชนยั่งยืน

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาองค์กร มุ่งสู่การพัฒนาการให้บริการของหน่วยงานในกรมส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ บรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดในการประเมินสถานะของหน่วยงานในการเป็นระบบราชการ ๔.๐ (PMQA๔.๐) ตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ และเพื่อให้การจัดการความรู้และนวัตกรรมของสำนักงานสภรณ์จังหวัดแพร่ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้และนวัตกรรม (KM&IM) ของสำนักงานสภรณ์จังหวัดแพร่ ดังต่อไปนี้

๑. สหกรณ์จังหวัดแพร่	ประธานกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์	รองประธานกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการ
๔. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์	กรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจการสหกรณ์	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๑	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๒	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๓	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๔	กรรมการ
๑๐. หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ และรับผิดชอบ ดังนี้

๑. ทบทวน วิเคราะห์กระบวนการจัดการความรู้เดิมของหน่วยงาน พร้อมทั้งทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการหลักและ าระบวนสนับสนุนในการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาเป็นความรู้ใหม่ หรือสร้างนวัตกรรมใหม่
๒. คัดเลือกองค์ความรู้ และกำหนดแผนการจัดการความรู้ของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
๓. พิจารณาสร้างนวัตกรรมใหม่ที่เกี่ยวกับกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

๔. จัดกิจกรรม...

(๒)

๔. จัดกิจกรรมการจัดการความรู้/จัดเก็บความรู้และนำเข้า Digital file องค์ความรู้ของหน่วยงาน
๕. เผยแพร่องค์ความรู้ให้บุคลากรในองค์กรได้รับทราบอย่างทั่วถึง
๖. ตั้งแต่งคณะอนุกรรมการเพื่อขับเคลื่อนการจัดการความรู้(KM) ตามความเหมาะสม
๗. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการ หรือ สหกรณ์จังหวัดแพร่ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายสมศักดิ์ ปานคอนไพร)

สหกรณ์จังหวัดแพร่

จุมพล/ร่าง

ธิดารัตน์/พิมพ์

.....ตรวจ

